

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 11. OKTOBRA 1979

ŠTEVILKA: 38 • LETO: XXVIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

NALOGE ZVEZE SINDIKATOV PRI URESNIČEVANJU ZAKLJUČKOV 6. IN 7. SEJE CK ZKJ

PRIORITETNA NALOGA — PREGLEDATI POLITIKO PRIDOBIVANJA, RAZPOREJANJA DOHODKA IN SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

Kakor je znano, so na sejah centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ob prisotnosti predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, 28. junija in 16. julija letos, obravnavali idejno-politična vprašanja dohodka in osebnih dohodkov. Glede na to, da sprejeti zaključki pomenijo dolgoročno nalogo, je predsedstvo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije na seji 10. septembra opredelilo neposredne naloge iz nekaterih ključnih vprašanj, ki jih je potrebno hitreje uresničevati zaradi doslednejšega uresničevanja zakona o združenem delu v celoti. Do konca leta je potrebno v vsej državi organizirati razprave o stanju dohodkovnih odnosov v vsaki organizaciji združenega dela. V središču pozornosti bo razporejanje čistega dohodka ob analizi koliko se delitev osebnih

dohodkov vseh zaposlenih izvaja v skladu z delitvijo po delu. Predsedstvo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije poudarja, da je potrebno kritično obravnavati več vprašanj.

DOSLEDNOST PRI KONSTITUIRANJU TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN DELOVNIH SKUPNOSTI — da bi se videlo do kakšne mere organiziranost temeljnih organizacij združenega dela v delovnih orga-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OCENA ELEKTROENERGETSKE SITUACIJE

Ali bo dovolj elektrike in premoga za letošnjo zimo, je trenutno najbolj aktualno vprašanje našega vsakdana. Strokovne službe so pripravile oceno elektroenergetske situacije in oskrbe s premogom v letošnjem letu in predvidevanjih do marca prihodnjega leta. Naredili smo povzetek teh poročil in jih prilagodili tako, da ni bilo potrebno objaviti še številnih tabel, ki so sestavni del teh prognoz. Kljub temu upamo, da vam bodo dale dovolj podatkov o situaciji v prihodnjih šestih mesecih, ki bodo verjetno precej kritični.

SEDANJE ELEKTROENERGETSKE RAZMERE

V osmih mesecih leta 1979 je znašala poraba električne ener-

gije v Sloveniji 4.970 GWh, kar je 64 GWh ali 1,3 % manj kot je bilo predvideno po elektroenergetski bilanci (5.034 GWh).

Proizvodnja hidroelektrarn je bila v tem obdobju 2.386 GWh, kar je 405 GWh ali 20,5 % več kot je bilo predvideno (1.981 GWh). K tako visoki proizvodnji HE so prispevale predvsem izredno ugodne hidrološke razmere in dobra pogonska sposobnost hidroelektrarn.

Proizvodnja termoelektrarn je bila v prvih 8 mesecih 1979: 1.975 GWh, kar je 719 GWh ali 16,7 % manj kakor je bilo planirano (2.694 GWh).

V preteklih mesecih smo si prizadevali, da bi v kar največji meri zmanjševali proizvodnjo TE predvsem v TE Šoštanj in tako privarčevali čim več premoga za zimo 79—80. Zahvaljujoč dobrim hidrološkim razmeram in dodatnemu nakupu električne energije v drugih

(Nadaljevanje na 7. strani)

PROIZVODNJA V SEPTEMBRU ZELO POD PLANOM

Situacija z dobavo vložka iz tujih virov, ki že v avgustu ni bila dobra, se je v septembru še poslabšala. Dobave so bile precej manjše kot je bilo predvideno tako pri slabih, kakor tudi pri tople valjanih trakovih in valjani žic. Posledica takšne situacije so bili slabi proizvodni rezultati, delno pa so k temu pripomogli tudi še nekateri drugi vzroki. Skupna proizvodnja je bila dosežena v odnosu na gospodarski načrt z 92,4 % in operativni program z 92,2 %, gotova proizvodnja pa z 88,8 %, oziroma 92,7 odstotka. Stanje v posameznih temeljnih organizacijah je bilo naslednje:

TOZD PLAVZ

Oba plavža v septembru nista obratovala dobro in načrtovane proizvodnje nista dosegla, predvsem pa je bila znatno previsoka specifična poraba vsipnega koksa s 711 kg na tona grodja. Ta je za 39 kg na tona večja kot v avgustu in za 51 kg na tona večja kot je predvideval gospodarski načrt. Slabši proizvodni

(Nadaljevanje na 6. strani)

NERAZUMLJIVO SLAB ODZIV NA ANKETO »ŽELEZARJI O ŽELEZARJU«

V 37. številki našega glasila smo objavili anketo pod naslovom ŽELEZARJI O ŽELEZARJU z iskrenim namenom, da bi dobili vaše mnenje o našem skupnem glasilu in vaše spodbude za nadaljnjo kvaliteto izpopolnjevanje glasila. Iz anonimne ankete bi radi zvedeli koliko je Železarj bran in kaj se v njem bere, katere rubrike bi morali še izboljšati in katere uvesti nanovo, kako po vašem mnenju uresničujemo samoupravno sprejeto temeljno vsebino zasnovo glasila, kaj bi bilo potrebno še izpopolniti v pogledu delegatskih informacij in podobno.

Do zaključka redakcije, to je do torka popoldan, po petih dneh, smo na uredništvo prejeli nerazumljivo majhno število odgovorov — 14. Tega skoraj ne moremo razumeti, saj nam je znan zelo pozitiven odnos do glasila pri večini delavcev in ravno zato smo pričakovali, da nam boste z vašimi odgovori tudi pomagali, da bo naše glasilo še boljše, da ga boste še raje vzeli v roke.

Vendar pa še nič ni zamujene-ga, poiščite zadnjo 37. številko Železarja z dne 4. oktobra in na deveti strani izpolnite anketo in jo v ovojnici pošljite na naslov: UREDNIŠTVO ŽELEZARJA z oznako »ŽELEZARJI O ŽELEZARJU« ali na kratko »ANKETA« do 20. oktobra. Torej časa je še dovolj in veliko nam boste pomagali, če si vzamete nekoliko svojega prostega časa in nam pošljete vaše odgovore na anketo.

Se zahvaljujemo za vašo pomoč in sodelovanje. Uredništvo Železarja

V ŽEBLJARNI OKRNJENA PROIZVODNJA

Pomanjkanje jekla v Železarni je prizadelo tudi TOZD Žebljarno. Vložek za proizvodnjo žičnikov je svetlo trda žica, ki jo v glavnem dobavlja TOZD žičarna, le tisoč ton žice je bilo planirane z dobavo iz RMK ZENICA. Zaradi letnega remonta valjarne žice in ker ni bilo dovolj zaloge tople valjane žice za obdobje remonta, žičarna ni mogla izdelati potrebne žice v zadostni količini. Kljub naporom nabavne službe in vodstva TOZD Žebljarna, ni uspelo dobiti manjkajoče žice v žičarni Alipašin most, niti tople valjane žice v valjarni Zenica za potrebe žičarne.

Za TOZD Žebljarno so posledice dokaj resne. Naročil za izvoz žičnikov je do konca leta dovolj in letni plan bi žebljarni brez težav izpolnili, plan izvoza pa celo močno preslegli. V Žebljarni je bilo dovolj zgo-

daj ugotovljeno, da nastala situacija s pomanjkanjem vložka ni rešljiva, zato so samoupravni organi takoj sprejeli odločne sklepe za ukrepanje v nastali situaciji. Odbor

(Nadaljevanje na 2. strani)

OD BESED IN SKLEPOV K DEJANJEM

Poslovodni in strokovni kolegij sta ob navzočnosti predsednika sindikata, predsednika delavskega sveta in predsednika izvršnega sveta skupščine občine Jesenice na skupni seji v ponedeljek sprejela program ukrepov za četrto tromesečje, ki jima ga je predložil poslovodni odbor.

Ocenil je namreč, da poslovni rezultati iz prvega četrtletja upadajo, da primanjkuje vložka, posledica česar so občasne ustavitve proizvodnje v posameznih temeljnih organizacijah.

V programu so navedena izhodišča za ukrepe na področju nabave, prodaje, operativne priprave dela, organizacije, ekonomike, finančnega poslovanja, kadrov, tehnološke discipline in kvalitete problematike, vzdrževanja ter seveda proizvodnje. Koordinacijo med posameznimi področji bo izvajal poslovodni odbor.

Predlagani program pomeni torej le smernice za pripravo konkretnih programov dela in akcij, ki jih morajo do 15. oktobra izdelati vsi vodje temeljnih organizacij in sektorjev z namenom, da se z boljšim delom, doslednejšo tehnološko ter delovno disciplino odpravijo pomanjkljivosti.

Predsednik IS skupščine občine je izrazil skrb za realizacijo občinskega plana in opozoril vodje na njihovo odgovornost pri izvajanju planiranih obveznosti, medtem ko lahko od poslovodnega odbora zahtevamo tisto, kar smo kot skupno prenesli na delovno organizacijo.

V zelo široki in tudi ostri razpravi je prišla večkrat do izraza zahteva, da smo množico podobnih programov in ukrepov že večkrat sprejeli, pa jih niti nismo dosledno izvajali niti spremljali njihovo realizacijo. Ena od izredno pomembnih nalog, ki so jo najodgovornejši delavci v Železarni izrazili na ponedeljkovi seji, je nujnost stabilizirati kader v Železarni, kar je trenutno morda še bolj boleče kot pomanjkanje vložka.

Dogovorili so se, da bodo šli s pripravljenimi programi na zbor delavcev, da si bodo zanje resnično vsi prizadevali. A. T.

Sodelavec — vzdrževalec (IK)

NE PRELAGAJMO ODGOVORNOSTI IZ SVOJIH, NA RAMENA DRUGIH

Vsak dan imamo več primerov, ko se posamezniki pa tudi skupine in organizacije kaj radi sprenevedajo ob različnih negativnih pojavih, predvsem pa ob množici neizvršenih sklepov, dogovorov in sporazumov. Kaj radi krivdo za vse to prelagamo na ramena drugih in se delamo nevedne, čeprav smo neposredno ali prek svojih delegatov sprejemali sklepe, dogovore in sporazume in čeprav smo posredno ali neposredno odgovorni za različne negativne pojave. Z vsem tem tesno povezan pojav pa je naša neprizadetost ob individualni ali družbeni kritiki. Ostajamo neprizadeti, kakor bi živeli v neki imaginarni — namišljeni družbi in ne v socialistični samoupravni skupnosti v kateri pripada oblast delavskemu razredu skupaj z vsemi delovnimi ljudmi mesta in vasi.

Ob vsem tem je vsak dan bolj očitno dejstvo, da smo skoraj popolnoma pozabili na delegatsko odgovornost, ki je sestavljena iz treh delov — spoznavanje objektivnih, resničnih interesov v samoupravni bazi — soočanje teh interesov, dogovarjanje, usklajevanje in odločanje v organih, kjer nastopamo kot delegati in končno na uveljavljanje in uresničevanje sprejetih sklepov, dogovorov in sporazumov v bazi, ki jo zastopamo v delegatskem sistemu. To pa je hkrati tudi oblika informiranja od spodaj navzgor in obratno.

Čeprav nam je delegatska odgovornost poznana, saj jo zelo natanko opredeljuje ustava in zakon o združenem delu, pa vendarle ostajamo le pri ugotovitvah, da ne izvršujemo dovolj odgovorno sprejetih sklepov, dogovorov in podobno. Pri tem pa se ni moč nič sprenevedati ali prelagati odgovornost za slabo delovanje delegatskega sistema in delegatskih razmerij v TOZD in delovnih skupnostih oziroma v Železarni v celoti na ramena drugega, kajti znana sta nam oziroma bi nam morala biti znana položaj in vloga socialističnega subjektivnega faktorja v delegatskem sistemu. Naj ob tem ponovno poudarimo, da subjektivni faktor predstavljajo družbenopolitične organizacije, poslovodni organi, strokovne službe in vsi organizirani faktorji idejnega, političnega, strokovnega, materialnega, znanstvenega in kulturnega ustvarjanja.

Kljub taki opredelitvi odgovornosti pa delegatski sistem v Železarni deluje preveč stihijno, čeprav bi se morali zavedati, da bomo vse slabosti, ki nas spremljajo najhitreje odpravili z ustvarjalno akcijo vseh delavcev, za kar pa je ravno delegatski sistem pot in sredstvo.

Tako pa se nam dogaja, da mnoge odgovornosti prelagamo iz svojega ramena na ramena drugega in se neprestano vrtimo v začaranem krogu. Če pri tem izhajamo samo iz dejstva, da vsak šesti delavec Železarne deluje v delegatskem sistemu, ob množici tistih, ki sestavljajo socialistični subjektivni faktor, katerim vsem je sedanja platforma aktivnosti — stabilizacija gospodarstva, potem nam je jasno na čigavih ramenih sloni odgovornost za nezavidljiv položaj v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela in za številne slabosti, ki nas spremljajo v Železarni.

PRODAJA V MESECU SEPTEMBRU IN V DEVETIH MESECIH

Planirana količina prodaje za mesec september je znašala 39.985 ton izdelkov, dejansko pa smo prodali 34.594 ton ali 13 % manj kot smo načrtovali. S tem smo ustvarili 504,5 milij. din osnovne realizacije, ki se je povečala še za 3,9 milij. din z realizacijo storitvenih TOZD, za 9,7 milij. din z ostalo realizacijo in 3,4 milij. din z realizacijo Kovinoservisa. Skupna realizacija v septembru tako znaša 521,2 milij. din, kar je 49,6 milij. din ali 9 % manj kot smo načrtovali.

Ko primerjamo letošnje septembrske rezultate z lanskeletnimi, vidimo, da so količinski rezultati enaki, zaradi višje letošnje prodajne cene od lanskeletne, pa je vrednost le-

tošnje septembrske prodaje za 31 % višja od lanskeletne.

Osem temeljnih organizacij združenega dela ni doseglo planirane višine. (Nadaljevanje na 7. strani)

Včeraj 10. oktobra je minilo šestdeset let, odkar je bila leta 1919 v Zagrebu ustanovljena Zveza komunistične mladine Jugoslavije (Savez komunističke omladine Jugoslavije), ki se je leta 1948 zaradi dozorelih pogojev združila z organizacijo Ljudske mladine Jugoslavije v enotno organizacijo. S tem pa je Ljudska mladina Jugoslavije prevzela bogate revolucionarne tradicije SKOJ in množičen obseg. SKOJ je bil za svoje revolucionarno delovanje ob tridesetletnici odlikovan z redom narodnega heroja. To je le nekaj grobih podatkov, ki nam svojo pravo vrednost odkrijejo šele z bežnim sprehtom skozi tridesetletno revolucionarno delovanje SKOJ.

Že leto kasneje, leta 1920, so z zloglasno obznanom prepovedali delo SKOJ, aprila naslednjega leta pa so z zakonom o zaščiti države prepovedali tudi sam obstoj komunističnih organizacij. Skupaj s Komunistično partijo Jugoslavije je tudi SKOJ prešel na ilegalno delovanje. V naslednjih letih najhujših preizkušenj se je SKOJ razvil v borbeno šolo mladih revolucionarjev, v uresničevalca partijske politike med napredno delavsko, kmečko in intelektualno mladino in v njeno avantgardo. V obdobju najbolj krutega preganjanja, mučenja in zapiranja mladih komunistov, je SKOJ svoje revolucionarno, strogo ilegalno delo kombiniral z legalnim delom v delavskih sindikatih, športnih in kulturnih društvih, dijaških družinah in študentskih združenjih. Dve leti, 1922 do 1924, pa je združeval tudi legalno delovanje proletarskih mladinskih organizacij v Zvezi delavske mladine Jugoslavije, ki jo je takratna oblast prepovedala.

Med monarhistično diktaturo je SKOJ skupaj s Komunistično partijo pretrpel najhujše udarce. Veliko voditeljev in privrženec SKOJ so ubili ali vrgli v ječe, večino organizacij pa razbili. Razen tega, da se je na ilegalnem povratku iz partijske inštrukcije na Dunaju, pod Stolom smrtno ponesrečil prvi sekretar SKOJ Dragoljub Milovanović, je monarhistična diktatura, poleg številnih drugih usmrtila tudi sedem sekretarjev centralnega komiteja SKOJ — ZLATKO ŠNAJDER, PAJA MARGANOVIĆ, MIJO OREŠKI, JANKO MIŠIĆ, PERA POPOVIĆ, JOSIP KOLUMBO, JOSIP DEBELJAK.

Nekaj let je preteklo, predno se je organizacija ponovno obnovila. Šele na IV. državni konferenci SKOJ septembra 1938 v Zagrebu, ki jo je organiziral tedanji sekretar centralnega komiteja SKOJ Boris Kidrič, je bil dokončan proces obnavljanja organizacij. Na to je seveda imel velik vpliv Tovaš TITO, ki je po letu 1937 prevzel vodstvo Komunistične partije Jugoslavije. Pri centralnem komiteju KPJ je bila ustanovljena mladinska komisija z Ivom-Lolo Ribarjem na čelu, ki je imela nalogo, da SKOJ preusmeri v množično mladinsko gibanje proti fašizmu, proti vojni, za obrambo domovine.

S širokim protifašističnim programom je SKOJ postal jedro, okrog katerega se je zbirala delavska, študentska, dijaška in kmečka mladina, mladina raznih verskih in strankarskih prepričanj, mladina vseh narodov Jugoslavije. Tako je bila ustvarjena čvrsta enotnost antifašistične mladine Jugoslavije — mladinska fronta, ki se je z vsemi naprednimi silami borila za demokracijo, za lepšo prihodnost mladih in vseh delovnih ljudi.

DANAŠNJA MLADA GENERACIJA, BI SE MORALA ZGLEDOVATI PO SKOJ IN SKOJEVCIH

Tik pred fašističnim napadom na Jugoslavijo je imel SKOJ v svojih vrstah že 30.000 mladincev in mladink. V svojem razglasu s pozivom na oboroženo vstajo 22. junija 1941 se je centralni komite SKOJ obrnil na mladino z besedami: »Ali lahko ti, mladina, stojiš ob strani. Ne moreš. Ti moraš sedaj prav tako biti v prvih vrstah boja proti fašističnim zločincem. Združuj svoje sile v zvezi komunistične mladine, da boš pod vodstvom KPJ zavzela svoje mesto v borbenih vrstah delavskega razreda.« Julija 1941 je tudi centralni komite SKOJ pozval mladino vseh narodov Jugoslavije na vstajo.

Že prvo leto oboroženega boja je odšlo v partizane 15.000 članov SKOJ. V boju proti okupatorju je SKOJ razvil in vodil množično protifašistično gibanje mladine, ki je dobilo svojo krono na prvem kongresu antifašistične mladine decembra 1942 v Bihaču, kjer so se do tedaj delujoče vse pokrajinske mladinske zveze združile v enotno množično organizacijo Ujedinjeni savez antifašistične omladine Jugoslavije — USAOJ.

Ob drugem kongresu USAOJ v Drvarju maja 1944 je organizacija imela že pol milijona članov, 200.000 mladincev in mladink, med njimi 70.000 članov SKOJ pa je bilo v vrstah borcev narodnoosvobodilne vojske. Nad 50.000 mladincev in mladink je padlo v času narodnoosvobodilne borbe, med njimi tudi sekretar centralnega komiteja SKOJ Lola Ribar.

Po osvoboditvi je mladina, organizirana v delovne brigade pod vodstvom SKOJ, dajala vse svoje mlade sile za obnovo in izgradnjo domovine. Tako kot med narodnoosvobodilnim bojem, ko so bili Skojevcii vedno v prvih borbenih vrstah, vedno med prostovoljci — jurišaci, med najboljšimi in najbolj skromnimi tovariši, tako so tudi pri obnovi in izgradnji domovine dajali zgled vsem mladim v odrekanju in samoprežagovanju, s požrtvovalnostjo in udarništvom ter neprecenljivo željo po znanju in napredku. Ko so v mladinski delovni brigadi vsi počivali, so Skojevcii pristo-voljci, tako kot v partizanih, jurišali na kubike zemlje z lopatami in krampi, brez kakršne koli mehanizacije. Ko so vsi počivali so se izobraževali in izpopolnjevali svoje marksistično znanje...

Z združitvijo SKOJ in Ljudske mladine Jugoslavije v enotno organizacijo, leta 1948, je enotna mladinska organizacija prevzela bogate revolucionarne tradicije SKOJ in množičen obseg. Mladina tudi danes zelo pomembno sodeluje na različnih področjih družbenopolitičnega in družbenega življenja ter nadaljuje s tradicijo mladinskih delovnih brigad. Vendarle pa, kljub temu, da ima danes mladina v našem delegatskem sistemu in socialistični demokraciji izredne možnosti aktivnega sodelovanja pri sprejemanju sklepov oziroma pri vplivanju na spreminjanje odnosov in na ves nadaljni razvoj družbe, je še mnogo mladih preveč oddaljenih od političnega odločanja. Najbrž je ena od slabosti današnje zveze socialistične mladine, da premalo učinkovito deluje pri idejnopoličnem usposabljanju in neposrednem angažiranju mladih za njihovo aktivno udeležbo v vsakodnevnem družbenem odločanju. Pri tem pa bi se morali večkrat ozreti nazaj na izredno bogastvo metod in oblik delovanja SKOJ in na njegovo revolucionarno tradicijo. To je bila izredno bogata šola revolucionarnega delovanja mladih, ki jo tudi danes ne bi smeli zanemariti.

NALOGE ZVEZE SINDIKATOV PRI URESNIČEVANJU ZAKLJUČKOV 6. IN 7. SEJE CK ZKJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

nizacijah pospešuje ali ovira uresničevanje zakona o združenem delu. Pregledati njihovo dohodkovno in organizacijsko povezanost. Kritično pretehtati razpored sredstev, pravice in obveznosti med temeljnimi organizacijami (osnovna sredstva, obratna sredstva, pravice in obveznosti do tretjih oseb, sredstva skupne porabe in drugo). Posebno je potrebno utrditi medsebojne obveze in pravice iz minulega dela.

VSAKA TEMELJNA ORGANIZACIJA MORA NAREDITI NAČRT RAZVOJA DOHODKOVNIH ODNOSOV — kako bi se ustvarili pogoji, da bo pretežni del dohodka odvisen od skupnega prihodka in skupnega dohodka. Načrt mora vsebovati analizo vseh temeljnih organizacij, ki so medsebojno odvisne. Strojovne skupine morajo precizno izdelati delitev dela med temeljnimi organizacijami. In delati na standardih dela, materialov in stroškov.

KRITIČNO PRETEHTATI SAMOUPRAVNE SPORAZUME O ZDružEVANJU DELA IN SREDSTEV MED TOZD, ki se ukvarjajo s prometom blaga in uslug na veliko, oziroma z izvozom in uvozom in proizvodnimi organizacijami, s katerimi trajneje poslujejo.

UGOTAVLJANJE IN RAZPOREJANJE SKUPNEGA PRIHODKA MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI, KI DELAJO NA SKUPNEM PROIZVODU. Aktivnost je potrebno povezati s samoupravnim načrtovanjem in dograjevanjem samoupravnih sporazumov o skupnem prihodu in analizo uresničevanja samoupravnih sporazumov, ki so že sprejeti. Kaže se potreba stalnega dograjevanja odnosov v proizvodnji skupnega proizvoda kot so: usklajevanje načrtov proizvodnje, standardov materialnih stroškov, zmanjševanja stroškov proizvodnje in podobno. Se posebno je potrebno imeti pred očmi, da se skupni prihodek v celoti razporeja na temeljne organizacije združenega dela, ki so sodelovale pri njegovem ustvarjanju.

USTVARJANJE POGOJEV ZA PRIDOBIVANJE DOHODKA Z UDELEŽBO V SKUPNEM DOHODKU je eno najpomembnejših vprašanj sedanje aktivnosti. To se še posebno postavlja v ospredje v pogojih stalnega povečevanja števil temeljnih organizacij združenega dela in počasnega združevanja akumulacije.

Nujno je potrebno premisliti in pretehtati obstoječe samoupravne sporazume z vidika uresničevanja in še večje konkretizacije ciljev združevanja, načina združevanja skupnega dohodka, večje konkre-

zacije osnov in meril za ugotavljanje udeležbe v skupnem dohodku in podobno. Se posebno je potrebno videti, zaradi česa se počasi združuje akumulacija izven delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela, izven občin, republik in pokrajin.

ODLOČANJE DELAVCEV O CELOKUPNEM DOHODKU je način, da se hitreje uresničuje zakon o združenem delu in razrešujejo številna nasprotja, do katerih prihaja zaradi odtujevanja dohodka od delavcev v temeljni organizaciji združenega dela, ki ga ustvarjajo. Zaradi tega je nujno kritično pretehtati: koliko in kako delavci odločajo o vseh obvezah in nalogah iz dohodka; koliko in kako delavci odločajo o materialnih stroških; koliko in kako delavci odločajo o stopnjah amortizacije; koliko se odločanje o dohodku snuje na skupnih osnovah in merilih, katere so delavci sami uveljavili; koliko delavci v temeljni organizaciji odločajo o dohodku v skladu z odgovornostjo nasproti drugim delavcem v združenem delu.

Vse družbene dogovore, samoupravne sporazume in pravilnike, s katerimi se izvaja družbeno usmerjanje pridobivanja in razporeditve dohodka, razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, je potrebno proučiti z vidika usklajevanja porabe z razpoložljivim dohodkom, gibanjem dohodka in produktivnosti dela.

Se posebno je potrebno pretehtati primere v tistih temeljnih organizacijah združenega dela, v katerih se razporejanje dohodka in čistega dohodka izvaja na škodo izločanja sredstev za razširjanje materialne osnove združenega dela, kakor tudi v tistih temeljnih organizacijah, ki poslujejo na meji rentabilnosti ali z izgubo.

KRITIČNO PRETEHTATI IN UGOTOVITI V VSAKI TEMELJNI ORGANIZACIJI IN DELOVNI SKUPNOSTI KOLIKO SO V PRAVILNIH O DELETVI OSEBNIH DOHODKOV IZDELANA MERILA ZA VREDNOTENJE DEL IN NALOG po sestavljenosti dela, odgovornosti pri delu, pogojih dela in drugo in kako se le-ta izvajajo v praksi. Se posebno je potrebno obdelati merila za ugotavljanje kvalitete izvršenega dela, prihranka na stroških, boljsem izkoriščanju proizvodnih sredstev, koriščenju delovnega časa in podobno.

V delovnih skupnostih, ki opravljajo dela in opravila za temeljne organizacije, izhajajoč iz svobodne menjave dela, je potrebno pregledati in proučiti vrednotenje opravil in nalog v skladu z ustavnimi na-

čeli, po katerih se sredstva za osebo in skupno porabo ugotavljajo po osnovah in merilih, ki veljajo za temeljne organizacije.

VISOKA POTROŠNJA, KI NIMA KRITJE V REALNEM DOHODKU zavira razvoj dohodkovnih odnosov. Zaradi tega je nujno potrebno pretehtati probleme, ki se pojavljajo na področju izdajanja sredstev za skupno in splošno družbeno porabo, investicijsko in osebno potrošnjo. Konkretne naloge organizacij in organov sindikata so, seznanjanje delavcev s stanjem in problemi vseh vidikov potrošnje in sprejemanje ukrepov, da se potrošnja giblje v mejah razpoložljivega dohodka.

Se bolj je potrebno intenzivirati našo pa tudi skupno družbeno aktivnost pri uresničevanju enakopravnosti pridobivanja dohodka, kar je še posebna naloga svetov zveze sindikatov in sindikalnih organizacij.

SREDSTVA SKUPNE PORABE IMAJO TENDENCO HITREJŠE RASTI OD RASTI ČISTEGA DOHODKA, kar se negativno odraža na sredstvih za povečanje materialne osnove združenega dela. Iz teh razlogov je neobhodno potrebno analizirati vzroke za tako hitrejšo rast in precizneje opredeliti skupne osnove in merila za ugotavljanje odnosa med sedstvi skupne porabe in čistim dohodkom. To se še posebno nanaša na tiste temeljne organizacije združenega dela, ki po zaslugi ugodnejših pogojev dela dosega visok čisti dohodek na delavca in visoke vsote sredstev skupne porabe. Prav tako je potrebno v organizacijah združenega dela, ki poslujejo na meji rentabilnosti ali z izgubo in imajo relativno velika sredstva skupne porabe, to temeljito preanalizirati.

OSTALI OSEBNI PREJEMKI, KI BREMENJO MATERIALNE STROŠKE, PO SVOJEM OBSEGU PREGLEDAJO DEL ČISTEGA DOHODKA ZA REZERVNI SKLAD (na primer: dnevnice).

ORGANIZACIJE ZVEZE SINDIKATOV MORAJO PREGLEDATI OBLIKE IN NAČIN INFORMIRANJA DELAVCEV in sprejeti ukrepe, da bodo delavci pravočasno in objektivno obveščeni o mesečnih rezultatih poslovanja, obračunih rezultatov poslovanja periodično in po zaključnih računih.

Ustvarjene rezultate v temeljnih organizacijah je potrebno primerjati z rezultati drugih temeljnih organizacij v delovni ali sestavljeni organizaciji in panogi.

(Ponatisnjen prevod iz Informatorja sveta Zveze sindikatov Jugoslavije z dne 20. septembra.)

V POČASTITEV DNEVA KOVINARJEV — TEKMOVANJE KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

Letos že tretjič praznujemo DAN KOVINARJEV JUGOSLAVIJE kot dan pregleda celoletnega dela in ustvarjanja v povezanosti z našo revolucionarno preteklostjo in življenjskim delom tovariša Tita, ki se je 10. oktobra 1910 kot mlad kovinarski delavec včlanil v Zvezo kovinarskih delavcev Hrvatske in Slavonije. Ta dan so kovinarji Jugoslavije na seji konference sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije leta 1977 proglasili za vsakoletni dan kovinarjev.

V praznovanje tega dne so se kovinarji naše železarne vključili že s pripravi in izvedbo internega tekmovanja kovinarjev v praktičnih in teoretičnih sposobnostih in znanju, v katerem je sodelovalo 105 naših delavcev. Devetnajst najbolje uvrščenih na internem tekmovanju se je udeležilo republiškega tekmovanja kovinarjev v Celju, kjer so se zelo dobro odrezali, trije med njimi — Anton Tišov, Jože Rekar in Srečko Vlahek, pa so se uvrstili na zvezno tekmovanje kovinarjev, ki se te dni odvija v Sarajevu in na katerem sodeluje čez 200 kovinarjev, rezkalcev, ključavničarjev, brusilcev, orodjarjev, varilcev, livarjev in drugih kovinarjev iz vse Jugoslavije. To je nedvomno lep prispevek naših, slovenskih in jugoslovanskih kovinarjev k praznovanju DNEVA KOVINARJEV JUGOSLAVIJE.

Leon Mesarič

Asfaltiranje cest v Železarni (IK)

V ŽEBLJARNI OKRNJENA PROIZVODNJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

za gospodarstva in odbor za delovna razmerja sta pojasnila, ki jih je podal vodja TOZD analizirala in sprejela sklepe, da je potrebno proizvodnjo reducirati v prvem tednu oktobra na dve izmenici. Del delavcev je zaradi tega odšlo na redne letne dopuste. Ker se situacija ni izboljšala, ampak celo poslabšala, je na osnovi sklepov obeh odborov in pravilnika o delovnih razmerjih, vodja TOZD skupno s strokovnimi delavci v TOZD odredil dodatno skrajšanje proizvodnje. Na osnovi analize se neizrabljenih dopustov, je bil pripravljen spisek delavcev, ki so morali takoj za ves teden na redni letni dopust, delavci — žebljarni, ki dopusta nimajo več, pa so bili delno razporejeni na okrnjeno dvoizmenično obratovanje na žebljarske stroje. Tudi adjutaza ves teden obratuje samo na dopoldanski izmeni. Zaposlene delavke pa v glavnem delajo na pakiranju v drobno embalažo.

Reči je treba, da je nastala situacija izredno kritična zaradi neizpolnjevanja obvez do izvoza. Ameriški kupci že zelo resno urgirajo za-

ostale dobave žičnikov. Osnovni problem, ki se pojavlja v zmanjšani proizvodnji, je asortiment žice, zaradi česar ni možno kompletirati izvoznih naročil. V odpremi zato zaostajamo za več kot 150 ton neodpremljene gotove robe za Ameriko. Akcijo, ki so jo morali odrediti samoupravni organi in vodstvo TOZD, so delavci v začetku sprejeli z nekoliko nezadovoljstvom, vendar so bila pojasnila vodje TOZD in ostalih organizatorjev dela toliko tehtna, da so tudi delavci, ki so bili razporejeni na delo v TOZD Elektrode sprejeli odločitve z razumevanjem.

Pričakujemo, da bo valjarna žice v tem tednu in tudi v prihodnje s polno kapaciteto obratovala, da bo žičarna dobila dovolj primernega vložka za vlečenje in da bomo že 15. oktobra ponovno v žebljarni obratovali normalno na tri izmene. Po sklepu odbora za gospodarstvo bo TOZD Žebljarna izpadlo proizvodnjo nadomestila z delom na proste sobote do konca tega leta. Osnovni pogoj za to pa je, da bo vlečene žice po količini in asortimentu dovolj za izpolnjevanje naročil za izvoz in za domači trg.

TEŽAVE PRIDELOVALCEV HRANE

V proizvodnji hrane se dogajajo čudne stvari. Medtem, ko v svetu strada in primanjkuje hrane 800 milijonov prebivalcev, se pri nas dogaja, da v dobrih letinah zasebni kmetijski proizvajalci ne morejo prodati vseh pridelkov. Kot ugotavljajo, so večje rezerve hrane edino v Severni Ameriki, medtem ko v preostalem delu sveta s lastnim pridelovanjem krijejo domače potrebe, najboljši proizvajalci nekaj malega hrane izvažajo, zamenjujejo, medtem ko tretjina prebivalstva trpi pomanjkanje. Ob takih razmerah je lahko prihodnost le še bolj zaskrbljujoča, ker prebivalstvo narašča, večinoma na področjih, kjer že zdaj primanjkuje hrane in so pogoji za njeno povečanje ob sedanjih ravni tehnologije in delovne opreme zelo slabi.

Tudi pri nas se ob slabih letinah otepano s težavami, nekatere pridelke moramo uvažati kljub temu, da imamo dovolj dobre pogoje in celo izjemno dognano tehnologijo in vzgojo semen najvišje rodnosti. Ob boljši usmeritvi, planiranju in organizaciji bi lahko postali pomembnejši izvozniki hrane, kar bi med drugim lahko močno izboljšalo našo majavo plačilno bilanco.

Ob tem pa naši pridelovalci, zlasti delovne organizacije, ki se ukvarjajo s proizvodnjo hrane, posebej še mesa, dokazujejo, da so na meji rentabilnosti, v neenakem položaju. Ker so cene krmil in drugih reprodukcijskih sredstev, ki jih potrebujejo za proizvodnjo, podvržene drugačnemu režimu odobravanja. Predvsem trdijo, da se njihovi zahtevki rešujejo prepočasno, da morajo v tem obdobju poslovati rentabilno, predvsem pa so v sistemu, ko ne moremo proizvoditi, čeprav je to le malo »polepšano« stari proizvod, hitro odobri predlagana cena, medtem ko — kilogram mesa ostane kilogram mesa! Takšne ocene se zde površnemu opazovalcu toliko bolj čudne, če se hkrati spomni, da se ponajhu s najboljšo tehnologijo vzreje svinjskega mesa, da tudi v proizvodnji mleka nismo na repu tujih boljših dosežkov, da lahko svojo tehnologijo izvažamo, zakaj potlej doma toliko težav?

Očitno so pri proizvodnji hrane težave bodisi pri ceni, ki se zdi pridelovalcem nizka, za pridelovanje nespodbudna, v isti sapi, da je predraža tako cena koruze, pšenice, zlasti umetnih krmil, da je prodajna cena živine, mleka prenizka. Zaradi premajhne izbire zmogljivosti tožijo v tovarnah predelave mesa, včasih mimo dogovorjenih cen preplačajo živino, da potem nekako le zvoziijo. V tem milnu cen pa zasebni proizvajalci, ki se niso preusmerili, niso visoko specializirani, tožijo, da se jim pridelovanje še komaj ali sploh ne splača. Posledica tega — mladi večinoma odhajajo s kmetij v industrijo, ker menijo, da si z lažjim delom lahko zagotovijo boljše življenje.

Kmetijsko združništvo, kooperativno sodelovanje je močno razvito tam, kjer zadrage in kmetijske zadrage sklepajo in tudi izpolnjujejo dogovore, slabše tam, kjer nastajajo viški pridelkov in se potlej kmetijske zadrage, ki ne morejo prodati zlasti hitreje pokvarljivih pridelkov, izgovarjajo, da pridelkov ne morejo sprejeti, ker nimajo zagotovljene prodaje. Z vidika delovne organizacije, ki mora ustvarjati lasten dohodek, kar današnja kmetijska zadruga je, razumljiv izgovor. Vendar pa ne tudi rešitev! Utemeljitvev takšna ali drugačna, resnični ali izmišljeni izgovori ne spremenijo položaja kmetijskega proizvajalca. Če pridelkov ne more prodati ali pa je ponujena cena spričo dobre letine, ki močno vpliva na ceno, tako nizka, hitro ugotovi, da se mu to ne izplača.

Tako se izseljevanje iz kmetijskih področij nadaljuje, povprečna starost kmetijskih proizvajalcev je vse višja, kar lahko ob nespremenjenih razmerah pomeni le še poslabšanje že tako dovolj slabih razmer. Namesto »čistih« kmetov imamo vse več takih, ki so v rednem delovnem razmerju, (vsaj en član družine, včasih kar oba) v prostem času pa potem obdelujeta del kmetije, običajno zemljišča, kjer je mogoče za najmanj truda, s kmetijsko mehanizacijo doseči najboljši pridelek in dohodek. Verjetno je prav možnosti uvoza drobne kmetijske mehanizacije pripisati zaslugi, da nimamo še več opuščene zemlje. Nekaj zaslug ima tudi motorizacija in boljše ceste, tako, da nekoliko daljša pot do dela ne predstavlja tolikšnih težav kot še pred dvajsetimi leti. Vendar pa so to le izsiljene rešitve, naključja, ki pa ne vodijo k stabilnejšemu kmetovanju.

Prav gotovo ima prihodnost visoko produktivno kmetijstvo, ker je le z visoko produktivnostjo mogoče doseči tudi rentabilnost. Ta visoka produktivnost pa pomeni vsaj dvojje: uporaba najboljših, visokorodnih semen in sodobnih agrotehničnih ukrepov, kot tudi skrajno zmanjševanje fizičnega, izrazito ročnega dela. Kot je »industrijsko« proizvodnjo že davno pretresel neizprosni zakon, da je treba stalno zmanjševati enoto živega dela na proizvodu, da je treba v proizvodni proces vključevati vse več minulega dela, se pravi, moderno, visoko produktivne stroje in tehnologijo, tako ta neizprosni zakon tudi vse bolj neusmiljeno pritiska tudi na kmetijstvo.

S pretežno ročnim delom (z izjemo vzgoje cvetic, povrtnin blizu večjih potrošnih središč) ni mogoče v kmetijstvu ustvariti visokega dohodka na pridelovalca. Zato se z vso neizprosnostjo postavlja problem modernizacije, mehanizacije. Vendar problem ni v tem, da bi bilo potrebno prav veliko ljudi prepričati o potrebnosti mehanizacije, ampak kako to gospodarno dovolj smotno izpeljati.

Modernizacija, mehanizacija, preusmerjanje kmetijske proizvodnje na ožje področje, zahteva v začetku precejšnja sredstva, ki jih dosedanja kmetijska pridelovalca s svojim dohodkom ni utegnil prihraniti. Drugo, kar je pri tem potrebno: zagotoviti prodajo po dovolj sprejemljivih cenah. Te pa so odvisne od naše splošne politike cen, ki je doslej obravnavala kmetijstvo, kot bazično postavko življenjske ravni, zato so bile ravno cene prehranbenim pridelkom podvržene najstrožjim kriterijem! Vendar pa samo z zagotovljenimi cenami, (kar je eden od predpogojev modernizacije) ni mogoče zagotavljati rentabilne kmetijske proizvodnje. Zato so potrebni tudi minimalni proizvodni pogoji: recimo obseg zemljišča ali velikost hleva, da je

mogoče dovolj rentabilno proizvajati. Stvar strokovnjakov je, da izračunajo, kaj so prepotrebni minimumi, ki so pogoj, da bo mogoče izposojena sredstva vrniti in dovolj donosno gospodariti. Ko bo to ugotovljeno, bo potrebno sprejeti ustrezne ukrepe!

S proučevanjem tržišča, planiranjem, dohodkovnim povezovanjem med pridelovalci in predelovalci hrane, bo potrebno spodbujati proizvodnjo tiste hrane, ki jo bo mogoče prodati, da ne bomo po nepotrebnem zametovali viškov, ki zdaj še ostajajo na poljih ali so manj smotno uporabljani.

Zelo kritično bo potrebno proučiti in razjasniti — kaj vse vpliva na končno ceno živilskih pridelkov? Kmetije tožijo, da so odkupne cene prenizke, da se jim pridelovanje ne izplača, podjetja, ki se ukvarjajo s pridelovanjem hrane so še glasnejša. Ob tem pa potrošniki tožijo, kako se živila skokovito dražijo. Letos skoraj za trideset odstotkov. To uganko naj bi pomagali razrešiti tudi potrošniški sveti, ki morajo zlasti ugotoviti, kolikšen je prometni davek, kaj vse se dogaja s pridelkom, ki ga kmet za nizko ceno proda svoji zadrugi, ta trgovini na debelo, ta spet trgovini na drobno. Vsak zame svoj del, koliko tega gre s prometnim davkom v proračun, kamorkoli? Ni namreč naravno, da bi vsi samo stekali, da jim nekdo stopa na kurja očesa. Treba je čimprej najti tistega, ki ne stoka, ker je očitno zadovoljen in mu težave s pridelovanjem hrane ne kalijo zadovoljstva in mirnega spanca.

Tr

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

VEČJA MOBILNOST PRI URESNIČEVANJU EKONOMSKE STABILIZACIJE

Na sestanku predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je bil 10. septembra, so obravnavali gospodarska gibanja in uresničevanje politike stabilizacije s posebnim poudarkom na gibanje osebnih dohodkov in sredstev za skupno porabo v prvem polletju letošnjega leta. V prvih šestih mesecih, je bilo ocenjeno na seji, so bili ustvarjeni pomembni rezultati, vendar pa so bile prisotne tudi nekatere slabosti, ki so v večini prenešene iz prejšnjih let.

Izhajajoč iz potrebe po še dolednejšem uresničevanju dogovorjene razvojne politike in politike ekonomske stabilizacije je predsedstvo sprejelo določena stališča. Iz teh stališč povzemamo predvsem tiste dele, ki se najbolj nanašajo na delo osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Nujno je potrebno bolj celovito mobilizirati delovne ljudi za povečanje proizvodnje in produktivnosti dela, boljše izkoriščanje kapacitet in delovnega časa, večje varčevanje in racionalno izkoriščanje energije, surovin in drugih materialov in reprodukcijskih sredstev. Hitreje in na trajnih osnovah je potrebno sanirati organizacijo združenega dela, ki poslujejo z izgubo, pri čemer je potrebno posebno pozornost nameniti preorientaciji proizvodnje, organizaciji dela, kadrom in delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke.

S ciljem uspešnega uresničevanja ukrepov ekonomske stabilizacije je potrebno analizirati vzroke za veliko izostajanje z dela. Pri tem je še posebno potrebno se soočiti s tem, v kakšni meri so ti izostanki posledica ne dovolj stimulativne delitve, uravnilovke, neustreznih pogojev dela in podobno. Potrebno se je bolj energično boriti za bolj odgovorni odnos do dela in delovnih nalog.

V stališčih predsedstva je poudarjena zahteva po hitrejšem zoževanju obsega investicij v okviru razpoložljivih sredstev, po povečevanju izvoza in racionalizaciji uvoza. Povečevanje cen naj se do konca leta omeji le na izjemne primere in to skrajno pazljivo in selektivno ob predhodni analizi ekonomskega položaja panoge in dejavnosti.

Okrepiti je potrebno prakso podrobnega in pravočasnega seznanjanja delavcev z rezultati gospodarjenja po periodičnih obračunih in zaključnih računih, kakor tudi z vsemi primerjalnimi kazalci sorodnih organizacij in panog s ciljem večjega koriščenja pozitivnih izkušenj pri ustvarjanju, razporejanju in delitvi dohodka.

Stalna naloga osnovnih organizacij zveze sindikatov je vsestransko analiziranje gibanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo in sprejemanje ukrepov, da se v vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti ugotavljanje in delitev sredstev za osebne dohodke usklajuje z gibanjem produktivnosti dela in ustvarjenim dohodkom. Potrebno je izgrajevati take kri-

terije in merila v pravilnikih za delitev osebnih dohodkov, ki bodo zagotavljala delavcem, da bodo na osnovi boljšega dela in prizadevanja lahko ustvarili večje osebne dohodke in da ne bodo iskali izhoda za njihovo povečanje izven svoje temeljne organizacije in delovne skupnosti z dopolnilnim oziroma honorarnim delom. Istočasno se je potrebno boriti za boljše vrednotenje in stimuliranje proizvodnega in inventivnega dela in dela v težjih delovnih pogojih.

V vseh temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, ki so s prekršitvijo sporazumov in pravilnikov o delitvi sredstev za osebne dohodke ali prekršitvijo družbeno dogovorjenih proporcij razporejanja dohodka povečali osebne dohodke zaposlenih, je potrebno izvesti povrnitev izplačanih sredstev in še posebno, kadar gre za visoke osebne dohodke, ki niso pokriti z ustreznimi rezultati. V temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, ki dosegajo dohodek v ugodnejših pogojih gospodarjenja, je potrebno pregledati samoupravne sporazume in pravilnike o delitvi osebnih dohodkov in ugotoviti, koliko so visoki osebni dohodki rezultat povečanih prizadevanj in v kolikšni meri ugodnejših pogojev doseganja dohodka.

V tistih temeljnih organizacijah združenega dela, ki so izkazale izgubo v prvem polletju letošnjega leta, je potrebno osebne dohodke delavcem izplačevati skladno s tretjim členom zakona o spremembah zakona o pogojih in postopkih sanacije oziroma do višine kolikor je znašal poprečni osebni dohodek ustvarjen v istem obdobju preteklega leta, a največ do višine poprečnega osebnega dohodka na delavca v republiki oziroma pokrajini.

Potrebno je proučiti visoko rast izdajanja sredstev za skupno porabo iz čistega dohodka, da bi se ugotovilo, če so v skladu z rastjo dohodka in v kolikšni meri so rezultat aktivnosti v organizacijah združenega dela za ustvarjanje rezerve za prehod na nov način alimentiranja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb. In končno, je poudarjeno v stališčih predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, je potrebno ugotoviti vzroke povečane prisotnosti sredstev v dohodku za potrebe delovnih skupnosti.

(Povzetek in prevod iz Informatorja sveta ZSJ, 20. septembra 1979)

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 15. 10.	ENIKO VANDA	PINTAR MARJAN
TOREK — 16. 10.	BERNIK FRANC	URH MATIJA
SREDA — 17. 10.	SLIVNIK ALOJZ	NOVŠAK AVGUSTIN
CERTEK — 18. 10.	NOVAK FRANC	DROLČ MARJAN
PETEK — 19. 10.	KAVČIČ EDO	SLAMNIK IVAN
SOBOTA — 20. 10.	MARKEŽ VALENTIN	RAVNIHAR PETER
NEDELJA — 21. 10.	LEBAN IVO	ZUPAN MIROSLAV

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 358

vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela:

dnevni dežurni od 14.00 do 18.00
nočni pa od 18.00 do 6.00

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 6.00 do 18.00
nočni pa od 18.00 do 6.00

Predaja posloj se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBROTNE AMBULANTE

V dneh od 15. do 20. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: II obratna ambulanta — dr. med. Vesna Furlan-Zidar in III. obratna ambulanta — dr. med. Zelimir Cesarec, popoldan: I. obratna ambulanta — dr. med. Branimir Ceh in IV. obratna ambulanta — dr. med. Vesna Sitar.

V soboto, 20. oktobra, samo dopoldan I. obratna ambulanta — dr. med. Branimir Ceh in IV. obratna ambulanta — dr. med. Vesna Sitar.

Dispanzer za borce :od 10.30 do 12.00 — II. dr. med. Vesna Furlan-Zidar. Zorna ambulanta :

dopoldan: I. zorna ambulanta — v. den. Viktor Stražišar, popoldan: II. zorna ambulanta — dr. stom. Alojz Smolej

V soboto, 20. oktobra, samo dopoldan I. zorna ambulanta — v. den. Viktor Stražišar.

V torek, 16. oktobra in v četrtek, 18. oktobra dodatno za železarno dopoldan od 7. do 13. ure I. zorna ambulanta — v. den. Viktor Stražišar, popoldan od 13. do 19. ure II. zorna ambulanta — dr. stom. Alojz Smolej.

V sredo od 7. do 13. ure za borce I. zorna ambulanta — v. den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure in popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI — SEPTEMBER

V mesecu septembru je sklenilo delovno razmerje 117 delavcev, 104 delavci pa so delovno razmerje prekinili.

INVALIDSKO SO BILI UPKOJENI: Faletič Janez, 1919, SEO — 34 let v ŽJ, Noč Polonca, 1927 kadroviski sektor — 29 let v ŽJ, Lagoja Vinko, 1925, Valjarna profilov — 33 let in pol v ŽJ, Razinger Jakob, 1919, Transport — 37 let v ŽJ, Rejc Alojz, 1926, Žičarna — 31 let v ŽJ in Školc Kristina, 1927, Remontne delavnice — 18 let in pol v ŽJ.

UMRLA STA: Denič Radmilo, 1920, Valjarna debele pločevine — 31 let v ŽJ in Jenko Janez, 1939, Kadroviski sektor — 20 let v ŽJ.

ODŠLI V JLA: Alilov Sejad, 1959 — Remontne delavnice, Burnič Muhamed, 1960 — Jeklarna, Čamdžić Roman, 1960 — Hladna valjarna Bela, Čebulj Simon, 1956 — Jeklarna, Čigoja Dalibor, 1957 — Remontne delavnice, Dizdarevič Nevdo, 1960 — Jeklarna, Domevšek Bojan, 1957 — Hladna valjarna Jesenice, Dovžan Zvonko, 1960 — Vzdrževanje, Eržen Mirko, 1955 — Hladna valjarna Bela, Franjič Antun, 1960 — Jeklarna, Gregorič Marjan, 1960 — Hladna valjarna Bela, Grile Franc, 1960 — Remontne delavnice, Hadžić Rasim, 1957 — Vzdrževanje, Hribljan Dušan, 1960 — Strojne delavnice, Kavčič Srečko, 1955 — Vzdrževanje, Marušec Željko, 1960 — Remontne delavnice, Mehmedović Bećir, 1960 — Jeklarna, Mijatović Djuro, 1960 — Valjarna žice, Musić Izet, 1960 — Vzdrževanje, Ostraković Sejadlija, 1960 — Jeklarna, Pestotnik Matjaž, 1959 — Hladna valjarna Jesenice, Preradović Veselko, 1985 — Vzdrževanje, Reichman Rudolf, 1956 — OTK, Resman Marko, 1960 — Jeklarna, Resman Mitja, 1958 — Transport, Skenderović Zeno, 1961 — Valjarna žice, Smodiš Miro, 1957 — Vzdrževanje, Smolej Gojko, 1958 — OTK, Starc Robert, 1960 — Energetika, Tanasić Marko, 1960 — Valjarna bl. št., Terman Dušan, 1955 — Vzdrževanje, Teraž Dušan, 1960 — Hl. valjarna Jesenice, Visenjak Milan, 1960 — Vzdrževanje, Zupančič Andrej, 1960 — Remontne delavnice, Zemva Boris, 1960 — Transport, Žmitek Pavel, 1952 — Strojne delavnice.

DISCIPLINSKO ODPUSČENI: Atanasov Grozde, 1955 — Jeklarna, Begić Muhamed, 1959 — Žičarna, Bodičević Rajo, 1957 — Hl. valjarna Bela, Čehić Hazim, 1957 — Jeklarna, Dežman Bojan, 1955 — Jeklarna, Dimitrov Vančo, 1956 — Transport, Džambić Ismet, 1954 — Jeklarna, Hajdarović Esad, 1952 — Elektrode, Klemenčič Marjan, 1930 — Vzdrževanje, Komić Edin, 1961 — Valjarna bl. št., Malašević Milivoj, 1959 — Hladna valjarna Bela, Mladar Peter, 1956 — Hl. valjarna Bela, Nikolov Anče, 1956 — Transport, Rendić Radenko, 1957 — Jeklarna, Selimović Fahrudin, 1957 — Jeklarna, Suhonjić Azmina, 1954 — Splošni sektor, Šehović Sačir, 1958 — Valjarna bl. št., Tadić Cviko, 1961 — Jeklarna, Vrevo Drago, 1958 — Valjarna bl. št., Vučković Dušan, 1958 — Hl. valjarna Bela, Vukalić Fazlija, 1958 — Jeklarna, Zavišić Ranko, 1956 — Hl. valjarna Bela, Zdjelar Radenko, 1957 — Valjarna bl. št. in Žagar Zmagoslav, 1958 — Hl. valjarna Bela.

V devetih mesecih leta 1979 je sklenilo delovno razmerje 686 delavcev, prekinilo pa 647 delavcev.

Način prekinitev delovnega razmerja:

— starostno upokojeni	76 delavcev
— invalidsko upokojeni	16 delavcev
— umrli	16 delavcev
— odšli v JLA	162 delavcev
— disciplinski odpust	185 delavcev
— redna odpoved	178 delavcev
— poklicno rehabilitiranih	14 delavcev

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu oktobru bodo praznovali petdeset let življenja naslednji sodelavci: Janez SMOLEJ, Livarna — 3. oktobra, Karel RAVNIK, Jeklarna — 8. oktobra, Kasim ALEŠIČ, Plavž — 10. oktobra, Nikola GUČANEČ, Livarna — 10. oktobra, Štefan RADEŽ, Jeklarna — 11. oktobra, Anton NOVAK, Hl. valj. Jesenice — 12. oktobra, Stane KOREN, Valj. ž. in prof. — 13. oktobra, Ivko PAVLOVIČ, Jeklarna — 15. oktobra, Franc DOLINAR, Valjarna Bl. št. — 15. oktobra, Cilka GABOR, Jeklovlek — 16. oktobra, Branka ŠMID, Strojne delavnice — 23. oktobra, Franc CESAR, Hl. valj. Jesenice — 25. oktobra, Ivan ZUPAN, Strojne delavnice — 27. oktobra, Lovrenc SODJA, Remontne delavnice — 29. oktobra.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

4. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNA

Predsednica odbora za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu železarne Marija Pekolj-Zukanovič je v petek, 28. septembra sklicala 4. redno sejo odbora in po ugotovitvi sklepčnosti za sejo predlagala naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, vloge iz naslova družbenega standarda, vloge iz naslova izobraževanja kadrov in razno.

Člani odbora so pri pregledu sklepov prejšnje seje ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen nekaterih, ki ga je pripravila daljšega značaja se v izvajanju. Vodja oddelka za družbeni standard Božo Pančur je nato posredoval vloge iz naslova družbenega standarda, člani pa so za vsako vlogo sprejeli ustrezen sklep. Prosilci bodo o rešitvah pisмено obveščeni.

Pod to točko dnevnega reda so člani odbora obravnavali tudi kalkulacijo za topli obrok, ki ga je pripravila temeljna organizacija Družbena prehrana. V zvezi s tem so sklenili, naj se organizira posebna skupina oziroma komisija, ki naj bo sestavljena iz strokovnih sodelavcev in člana odbora za kadre in družbeni standard. Opravila naj bi ogled organiziranja družbene prehrane v drugih podjetjih. Stališča in predloge članov odbora za kadre in družbeni standard in ugotovitve komisije naj se posreduje poslovnemu odboru, ki naj pripravi ustrezen rešitev do naslednje seje odbora.

Pod tretjo točko dnevnega reda, in sicer vloge iz naslova izobraževanja kadrov, so člani odbora najprej obrav-

navali predlog za odobritev študijskih ugodnosti za delovodske šole vseh smeri, ki je bil izdelan na osnovi sklepov in priporočil odborov za delovna razmerja po temeljnih organizacijah. V razpravi pa so člani odbora ugotovili, da nekateri odbori za delovna razmerja niso dovolj realni pri odobravanju študijskih ugodnosti za svoje delavce, zato so sklenili, da vse prošnje vrnejo odborom za delovna razmerja temeljnih organizacij v ponovno preučitev. Odbori za delovna razmerja naj pri obravnavanju teh prošenj upoštevajo oceno delovne uspešnosti, delovno dobo v Železarni, ki mora biti najmanj pet let, proučijo možnost opravljanja delovnih nalog po končanem šolanju ter v navedene šole kadrujejo glede na realne potrebe in možnosti v svoji TOZD.

TOZD Valjarna debele pločevine

5. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine Milan Šulc je v torek 2. oktobra, sklical peto sejo in predlagal v razpravo sedem točk dnevnega reda.

Nato so obravnavali posamezne vloge rednih in izrednih študentov, vloge za oprostitve plačila stroškov različnih seminarjev in druge vloge, za katere so prav tako sprejeli ustrežne rešitve, o katerih bodo posamezniki pisмено obveščeni.

Odbor pa je potrdil tudi predlog kadrovskega sektorja, da se imenuje posebna komisija v sestavi Marjan Žitnik, Jože Rozman, Božena Dolgan in Jože Kobentar ter strokovnjak ustrezne stroke iz TOZD, ki bo pregledala izobraževalne programe za različne tačaje in seminarje pri ŽIC in opravila njihovo revizijo.

Pod razno je odbor obravnaval sklep delavskega sveta Železarne, ki je zadolžil odbor za kadre in družbeni standard, da prouči problematiko upravičenosti benificiranja staža delavcem TOZD Željarne. Odbor je sklenil, da problematiko posreduje ustreznim strokovnim službam, ki naj pripravijo ustrezne predloge za rešitev te problematike, in jih posredujejo odboru za kadre in družbeni standard. Na podlagi mnenja strokovne službe bo odbor sprejel ustrezen sklep.

Z. V.

— samoupravne delovne skupine na progi naj samokritično obravnavajo napake in sprejemajo ustrezne sklepe za izboljšanje stanja, — ker se je zelo poslabšala situacija pri žigosanju plošč, je treba proučiti možnost, da ta dela in opravila ponovno opravljajo ženske, ker takrat, ko so to delo opravljale delavke, ni bilo napak in problemov.

— preveriti je treba vzroke za zastoj pri menjavi trojke 1. oktobra in poročati na naslednji seji.

Odbor je obravnaval problematiko potisne in krožne peči v zvezi s prehodom kurjenja z mazutom na zemeljski plin in ugotovili, da je prišlo do vrste težav in problemov, ki so bili vzrok nižji proizvodnji. Delavski svet TOZD je o tem že razpravljal in zahteval sestanek s poslovnim od-

borom, predstavniki Vatrostalne in novogradnje na katerem so se dogovorili, o ukrepih potrebnih za izboljšanje obratovanja obeh peči. Zadolžili so asistenta za delovne naprave, da takoj prične z delom na odpravljanju pomanjklivosti, ki jih je možno takoj odstraniti. Za spremembe, ki jih je mogoče izvesti le v letnem remontu, pa je treba pričeti takoj s pripravami.

Strinjali so se s predlogom oddelka za študij dela in časa za uvedbo ločenih premij za progo in adjustažo ter sprejeli mesečno informacijo o gibanju osebnega dohodka.

Seznanjeni so bili tudi z obvestilom odbora za gospodarstvo TOZD Transport o višini stojnine pri razkladanju vagonov v TOZD Valjarna debele pločevine in menili, da jo je treba znižati.

IS

TOZD Hladna valjarna Bela

5. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Na peti seji odbora za gospodarstvo, ki je bila v sredo, 3. oktobra so obravnavali izvrševanje sklepov 4. seje, opravili plan za mesec oktober in tekoče zadeve.

Najprej so ugotovili, da so razen sklepa pod točko 3.2., ki se nanaša na pokrivanje manjkajoče količine vložka iz uvoza s toplovaljanimi trakovi iz domačih virov, vsi sklepi v redu izvršeni.

V nadaljevanju so sprejeli operativni plan za mesec oktober v skupni količini 8200 ton, in sicer:

— nizkokalorična jekla	4725 ton
— dinamno jekla	2865 ton
— nerjavna jekla	335 ton
— ostala jekla	275 ton

Pod tekoče zadeve so obravnavali poročilo komisije za inovacije in odobrili oz. potrdili tehnično inovacijo številka 2452" zamenjava sredstev za razmnoževanje in predelava razmnoževalnika na liniji za razogljčenje" avtorjev: Janeza Jamra, Ivana Cundriča, Braneta Iskra in Janeza Kunslija.

Potrdili so tudi tehnično izboljšavo številka 2411" rekristalizacija žarjenja nizkoogljčnih hladno valjanih trakov v Hladni valjarni-Bela

avtorjev: Bogdana Stocca, Iva Cundriča in Brankota Branko.

Odbor za gospodarstvo je potrdil tudi prenos postavk iz sredstev investicijskega vzdrževanja in se strinjal s predlogom komisije osnovnih sredstev za likvidacijo: 61152 — motorna trikotila, kolo pony, črpalke kisl., odporne vodne črpalke in pnevmatske pištole Aerosmith.

Sprejeli so na znanje poročilo o izvajanju realizacije proizvodnje v mesecu septembru brez pripomb.

Seznanjeni so bili z izvajanjem programa za dvig produktivnosti, ki ga je vodstvo temeljne organizacije pisмено posredovalo odgovornim za nadzor programa in ugotovili, da v septembru zaradi pomanjkanja vložka ni bil izpolnjen plan proizvodnje. Kljub temu pa je bilo opravljenih 4590 ur, ki niso učinkovite in se strinjali, da naj se to ne upošteva pri izračunu stimulacije za produktivnost.

5. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora Branko Šuvak je sklical 5. sejo odbora v sredo, 26. septembra in predlagal v razpravo naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov 4. seje, kadrovske politike in tekoče zadeve.

Najprej so iz poročila, kako so izvršeni sklepi 4. seje, katerega je podal kadrovik Oton Pestotnik ugotovili, da so vsi sklepi v redu izvršeni.

Razpravljali so o novosprejetih delavcih, ki jih je bilo v tem mesecu enajst in so bili v glavnem razporejeni na začetna dela in naloge. Seznanjeni so bili tudi s številom obračunanih delavcev, in sicer je bilo obračunanih z disciplinsko odpovedjo enajst delavcev, ena redna odpoved in odhod v JLA.

Strinjali so se tudi s internimi premetstvi, na osnovi predloga, ki so ga pripravili vodstvo temeljne organizacije in vodje proizvodnje.

Pri obravnavanju vlog je odbor ugodno rešil vloge Mehmeda Osmančević, s katero je prošil za premetstev na dela in naloge žerjavovodje, Franca Makšeta, s katero prosi za ponovni sprejem na dela in naloge kadrova in Ivana Slavkoviča, s katero prosi za premetstev de-

lovnega razmerja v rednem odpovednem roku. Ravno tako je odbor ugodno rešil vloge za prekinitev delovnega razmerja v rednem odpovednem roku: Petru Babiču, Zikriju Dautoviću, Mirku Djurdjeviću in Nenadu Laziću.

Neugodno pa so rešili vlogo Melče Bubičeve iz TOZD Željarne, s katero prosi za pridobitev lastnosti delavke v temeljni organizaciji Hladna valjarna-Bela, z utemeljitvijo, da ni prostih delovnih mest.

Zavrnilo so tudi vlogo Ahmeta Hadžića iz TOZD Transporta, s katero prosi za pridobitev lastnosti delavca v TOZD Hladna valjarna-Bela.

Negativno so rešili vloge nogometnega kluba Jesenice, s katero prosi za izredno plačani dopust za Marjana Kramarja in Marjana Žurmana za udeležbo na nogometnem turnirju v počastitev 50-letnice nogometnega kluba Litija. Vlogo so zavrnilo z utemeljitvijo, da v te namene ni bila predvidena kvota v Železarni.

mk

TOZD Elektrode

5. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 28. septembra 5. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Slavko Maver.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili:

— da se Janez Legat lahko takoj premesti na druga dela,

— da sklep o obravnavi problematike razporejanja sušilk ostane še v veljavi,

— da bo problematiko vlečno-rezalne linije 2 obravnaval odbor samoupravne delavske kontrole na prihodnji seji.

Drugi sklepi so bili izvršeni.

Obravnavali so poročilo o zaposlenosti za mesec avgust. Ugotovili so, da je skupna odsotnost v tem mesecu znašala 36 %, od tega je bilo 10,9 % bolezenske odsotnosti, ki je bila v primerjavi z letošnjimi meseci najnižja, vendar še vedno previsoka. V primerjavi z načrtom je bilo v osmih mesecih letošnjega leta izkoriščeno 2,5 % manj rednih dopustov, zato je odbor priporočil bolj enakomerno izkoriščanje dopusta preko novega leta.

Potrdili so

— prekinitev delovnega razmerja štirim delavcem;

— spremembo šestih delavcev;

— premetstev in razporeditev devetih delavcev.

Soglašali so s premestitvijo Venča Simijonova iz TOZD Plavž, niso mogli pa ugoditi prošnji Duda Srečkanoviča iz TOZD Transport, ker v TOZD ni ustreznih prostih del in nalog. Soglašali so s premestitvijo Dušana Nemeček v TOZD HVJ, ko bo TOZD dobil ustrežno zamenjavo.

Odobrili so Marjanu Kejžar pet dni izredno plačanega dopusta za smučarsko dejavnost in Vinku Pfajfarju pet dni za sodelovanje pri organizaciji svetovnega prvenstva v veslanju na Bledu.

Odbor je soglašal, da se Jožici Kodder in Marti Zupan dovolijo delati samo na dopoldanski izmeni in s tem omogočiti šolanje na administrativni šoli pod pogojem, da se jim v primeru pomanjkanja voznikov viličarjev na popoldanski izmeni razporedi na popoldansko izmeno ne glede na čas obiskovanja šole.

Odbor pripominja, da je potrebno omejiti število dovoljenj za delo samo na dopoldanski izmeni, ker se s tem povzroča motnje pri organizaciji dela na popoldanski izmeni zaradi pomanjkanja delavcev.

S. M.

Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov in ugotovili, da so bili v glavnem realizirani, razen sklepov, ki zadevajo srednjeročni plan razvoja TOZD in iskanje ponudb o katerih bo odbor razpravljal, ko bodo ponudbe prispele.

Obravnavali so izpolnjevanje plana v mesecu septembru in ugotovili, da je bila proga 314 ton pod planom, adjustaža 157 ton pod planom in odprema 94 ton nad planom. Osnovni vzrok za neizpolnjevanje plana na progi in adjustaži je bil tri in pol dnevi zastoj peči, zaradi popravila oboka in čelne steze. Seznanjeni so bili tudi s poročilom o izpolnjevanju plana v ostalih TOZD.

Sprejeli so operativni plan za mesec oktober, ki znaša 8.810 ton s pripombo, da ga bo mogoče izvršiti le v primeru, če bo zagotovljena zadostna količina ustreznega vložka.

Pri obravnavi proizvodne problematike so ugotovili, da kljub kritičnemu stanju preskrbe z vložkom, nekateri z njim še vedno neodgovorno ravnavajo. Zato so sprejeli naslednje sklepe:

— zakladanje slabov v peči, mora potekati natančno po programu,

— reševati je treba vsako ploščo posebej,

— rešiti je treba čim več za-mešnjav, s tem da se jih prične reševati takoj, ko so ugotovljeni,

PREGLAD SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz petih temeljnih organizacij in ene delovne skupnosti prejeli 18 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Nekateri skupine so se sestale zato, da bi obravnavale zadeve, o katerih teče po skupinah javna razprava (samoupravni sporazum o dodatnem financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbenopomembnih aktivnosti delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izdelavo idejnih načrtov novega delavskega kulturnega doma na Jesenicah, oba osnutka pravilnikov o izobraževanju in o pripravnosti), druge pa predvsem zato, da bi obravnavale perečo proizvodno problematiko.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli štiri zapisnike. SDS peči 2 je obravnavala oba zgoraj omenjena pravilnika in nanju ni imela bistvenih pripomb. SDS livna jama 1 pa je obravnavala oba sporazuma. Skupina meni, da je skrajni čas, da se uredi enotno financiranje telesne vzgoje. Glede združevanja sredstev za idejni načrt kulturnega doma pa poudarja, da bi ta dom že zdavnaj moral biti zgrajen in da je narobe, da se še vedno razpravlja o sredstvih, pa tudi, da se s sredstvi premalo racionalno razpolaga. Skupina je ena izmed redkih skupin, ki se opredeljuje proti združevanju sredstev, češ da morajo že tako povsod plačevati polno ceno vstopnic. Nasprotno pa SDS ponovno gospodarstvo podpira brez pripomb predlog tega sporazuma. Kot se vidi iz zapisnika, je bil glavni poudarek na sestanku te SDS dan proizvodnim rezultatom v mesecu avgustu. Ti so bili slabi, ob čemer pa skupina poudarja, da ji kljub pomanjkanju delovne sile (zidarji II, ponvični zidarji, maltarji itd.) uspeva pripraviti ponvice za nemoteno obratovanje Jeklarnice. Zato meni, da zaradi pomanjkanja delovne sile ne bi smelo biti tako slabe proizvodnje. Na sestanku je bilo govora tudi o delovni disciplini in o še boljšem uresničevanju delovnih nalog. Na sestanku SDS elektropeči 3 je bila osrednja točka dnevnega reda razprava o akcijskem programu za izboljšanje razmer v TOZD Jeklarna. Skupina podpira omenjeni program in poudarja, da naj se takoj začne izvajati. Z načinom zbiranja sredstev za kulturni dom se strinja, vendar s pogojem, da temeljna organizacija zaključi letno bilanco pozitivno. Na statut SOZD skupina ni imela pripomb.

O proizvodnji v avgustu je razpravljala tudi SDS bluming 2 (TOZD BLUMING ŠTEKEL). Zaustavila se je zlasti ob vprašanju zastojev in izplena, ki nista na zadovoljivi višini. Govorili so tudi o ukrepih za izboljšanje izplena. SDS meni, da je v bodoče potrebno posvetiti več pozornosti zlasti zastojem, ki jih je bilo iz meseca v mesec več. Po drugi strani pa je potrebno poistriti tudi nadzor nad dimenzijami slabov in blumov ter pravilnemu vezanju na škarjah. Valjavci pa so na sestanku postavili vprašanje, kaj je s stimulacijo za delovne valje štedila in bluminga.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli dva zapisnika. SDS lužilnica hladne valjarne ponovno opozarja na neurejeno vzdrževanje. Skupina poudarja, da se pri raznih popravilih v lužilnici ponavljajo razna nesoglasja in da se v takih primerih popravilo zavleče tudi do 14 dni, pri čemer prihaja tudi do težav v proizvodnji. Seznanjena je bila tudi s proizvodnjo v mesecu avgustu in s težavami s katerimi se sooča temeljna organizacija. SDS odprema pa opozarja, da je potrebno nabaviti sodobnejši vozilec za prevažanje posteljic z žico v vagonih ter da je potrebno izboljšati odnos do vzdrževanja družbenih sredstev. Delavci so bili seznanjeni tudi z uveljavljanjem ur in s stimulacijo za manjkajoče delavce. Skupina meni, da je v določenih primerih, ko zaradi različnih razlogov ne morejo doseči predvidene količine materiala (kar vpliva na manjši odstotek izpolnjevanja norme), potrebno priznati tudi režijske ure. Skupina tudi opozarja, da še vedno niso rešena vsa vprašanja, ki jih je postavila. Še vedno je problematika nabava drogov za premikanje vagonov. Obe skupini sta podprli tudi oba zgoraj omenjena sporazuma. SDS brusilnica 3 (TOZD JEKLOVLEK) je podrobno obravnavala predlog programa za dvig produktivnosti. Predlagala je, da bi spet uvedli popolno troizmensko obratovanje na strojih št. 5, 8, 9. Samo stroj št. 8 dela na dve izmeni, ostala dva pa samo na eno, ob tem, da so ti stroji izmed vseh v brusilnici v najboljšem stanju.

V TOZD ŽEKLARNA je SDS željarne 2 (Lah) dvakrat na isti dnini razpravljala o razporeditvi delavcev v tej temeljni organizaciji. Problem je nastal zaradi pomanjkanja vložka (žice). Nekateri delavci bodo raporejeni v druge TOZD. Skupina je bila proti temu, da so v druge TOZD razporejeni samo delavci željarji iz njihove SDS. Zlasti jih je motilo, da bodo drugam razporejeni delavci z daljšim stažem, medtem ko bodo mlajši ostali v obratu. Skupina je postavila tudi zahtevo, da naj se uredi razpored dela v orodjarni. Utemeljuje jo z ugotovitvijo, da na dopoldanski izmeni delajo dva do trije orodjarji in brusilec nožev, na popoldanski izmeni pa nobeden, razen če ne opravlja nadurno delo. Vprašuje tudi,

zakaj se pošilja čistilce žicnikov v druge TOZD, željarje pa v čistilnico. Ponovni sestanek te skupine je potekal v prisotnosti vodje TOZD, ki je obrazložil nastalo situacijo. Povedal je, da je po sklepu odbora za gospodarstvo in za delovna razmerja ter v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih potrebno razporediti delavce na možna in potrebna dela v sami TOZD ali pa v druge TOZD, kjer delavcev primanjkuje. Razpored je bil narejen v prisotnosti vseh organizatorjev dela, in sicer zato, da bi se kritično situacijo vsaj delno ublažilo. Dejal je, da bo potem, ko bo dovolj žice na zalogi, potrebno delati na vse proste sobote, da bi nadoknadili izgubljeno proizvodnjo. Odgovoril je tudi na ostala vprašanja, ki jih je postavila skupina.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike s sestankov SDS priprava dela, materialna služba, konstrukcijska delavnica 1 in 2 ter strugarna valjev Javornik in strugarna valjev Bela. Vse te delovne skupine so obravnavale analizo informacijskih procesov ter oba samoupravna sporazuma. Sporazuma vse delovne skupine podpirajo, v zvezi z analizo informacijskih procesov pa so bile izrečene nekatere pripombe. SDS priprava dela na primer omenja, da so informacije o vseh dejavnostih v Železarni zadovoljive, pripominja pa, da včasih pridejo prepozno ali pa, da so preobširne. Pritožujejo se, da ni povratnih informacij s strani delegatov v zboru združenega dela in v samoupravnih interesnih skupnostih. Menijo, da je za to področje dejavnosti potrebno zgraditi takšen sistem, ki bo zagotavljal zadovoljivo obveščenost »baze«. SDS konstrukcijska delavnica 1 pa je kritično spregovorila o delegatih v različnih odborih, za katere ugotavlja, da skorajda ne prenašajo mnenj in predlogov SDS v odbore, prav tako pa tudi slabo informirajo SDS o zadevah, ki jih obravnavajo na sestankih. Skupina meni, da bi jo bilo potrebno o razpravah na sestankih v bodoče redno obveščati preko glasnikov desk. SDS konstrukcijska delavnica 2 pa je zahtevala, da se na oglasni deski objavijo vsa vabila za sestanke samoupravnih kot tudi družbenopolitičnih organov, v roku sedmih dni po sestanku pa tudi sklepi, ki so bili na sestankih sprejeti.

Iz delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje smo prejeli zapisnika SDS kadrovske sektor ter SDS oddelka za zdravstveno in socialno varstvo. Obe skupini sta se na sestanku seznanili z akcijo NNNP. SDS kadrovske sektor se je seznanila tudi s sklepi OOZKS in jih sprejela kot smernice za delo svojega sektorja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

KRATKE NOVICE O DELU ŽELEZARSKE MLADINE

V sredo, 3. oktobra, so imeli člani OO ZSMS TOZD Valjarna blumling štekel volilno konferenco, na kateri so izvolili novo vodstvo osnovne organizacije. Za predsednika so izvolili Tašaneviča Slavka, za sekretarja Džordžeta Šmitrona, za referenta za šport Smajiča Mehmeda, za kulturo Kovača Salima, za IPD Ekrema Babiča, za SLO in družbeno samozasčito Esada Andriča in za informiranje Hazima Babiča.

Dogovarjali so se o nadaljnjem delu OO ZSMS, o vključevanju mladih v družbenopolitično in samoupravno dejavnost in o reševanju problemov v TOZD, kjer delajo. Menili so se tudi o programu dela OO ZSMS in o akciji za najboljšo OO ZSMS v združenem delu.

Na konferenci so bili prisotni tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz TOZD Valjarna blumling štekel in sekretar KS ZSMS Železarni Tihomir Kostič.

V. Hribar

V Železarni poteka lokalna mladinska delovna akcija, in sicer pospravljanje arhiva Železarni. Akcija poteka v popoldanskem času in doslej se je akcije udeležilo okoli 40 mladincev. Akcija bo zaključena predvidoma danes.

V. Hribar

V preteklem tednu so mladi v osnovni organizaciji ZSMS Strojne delavnice imeli prostovoljno delovno akcijo. Mladi iz te TOZD so se obvezali, da bodo do 4. oktobra naredili šest drogov za zastave na prireditvenem prostoru v Završnici. To naj bi bil njihov prispevek za uspešno organizacijo proslave ob 60-letnici SKOJ.

Istovrstno načrtujejo, da bodo z mladimi iz drugih TOZD, v čim krajšem času organizirali aktivno akcijo za izdelavo ograje za šolski center na Plavžu in s tem prispevali svoj delež k dokončni ureditvi šolskega centra.

V petek, 28. septembra je bila v Zenici seja predstavnikov mladinskih organizacij jugoslovanskih železarn. Osrednja točka dnevnega reda je bilo poročilo mladinske delovne brigade Norbert-Veber, ki je bila sestavljena iz mladih iz vseh jugoslovanskih železarn. Brigada je sodelovala na zvezni mladinski delovni akciji Zvornik '79 in dosegla najboljše rezultate. Na delovišču je brigada dosegla 189 norme, za

USTANOVITEV OO ZSMS V DELOVNI SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE

Kljub pomembni vlogi, ki jo imamo mladi v naši družbi, smo ostali mladi v delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje do danes neorganizirani. Iz več razlogov se je izdelovalo nekaj poizkusov, da bi delo v naši OO ZSMS zazivel.

Zato je bilo potrebno, da izvolimo novo vodstvo osnovne organizacije. V njem so zastopani mladi iz vseh treh sektorjev, za predsednika pa je bil izvoljen Otmar Odar. Zaradi precejšnje raztresenosti mladih po vsej Železarni, smo ustanovili aktivne v vseh treh sektorjih delovne skupnosti.

V prihodnje nas čaka še veliko trdega dela, saj ne smemo dopustiti, da bi v naši osnovni organizaciji zopet zavladalo mrtvilo, kot je vladalo doslej.

K.B.

družbenopolitične aktivnosti pa je dobila oceno 9,8.

Pri obravnavi poročila je predstavnik jeseniške železarn pripomnil, da bi poročilo morala sprejeti brigadna konferenca, ne pa predstavniki delovnih organizacij, iz katerih je bila brigada sestavljena. Poročilo bodo razširili in poslali vsem železarnam. Ob tej priliki so se tudi govorili, da bo v letu 1980 organizator brigade Železarna Nikšič, delovala pa bo na področju Črne gore, pri odpravljanju posledic potresa.

V nadaljevanju so govorili o organiziranosti mladih in o njihovem delovanju v posameznih delovnih organizacijah. Predstavnik naše železarn je predlagal, da se za vsako sejo pripravi dnevni red in ustrezno gradivo, da bodo sestanki bolj učinkoviti. Po sklepu koordinacijskega sveta SOZD SŽ bosta v tem povezovalnem organu delovala Tihomir Kostič in Rade Radić, kot zastopnika Železarni Jesenice.

V naši železarni se uspešno nadaljujejo obiski po osnovnih organizacijah ZSMS. Doslej so bili obiski opravljeni v 19. OO ZSMS. Po analizi dela vseh osnovnih organizacij, bodo oblikovali predlog dela mladih v Železarni, ki bo predložen na programsko konferenco, ki bo v bližnji prihodnosti.

Ta trenutek ne moremo dati širše ocene dela osnovnih organizacij, lahko samo rečemo, da so mladi vključeni v reševanje ključnih problemov TOZD kot so proizvodnja, zmanjšanje bolezenske odsotnosti, neopravičeni izostanki in podobno.

V ponedeljek, 24. septembra, je bila na Jesenicah seja koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Slovenskih železarn. Najprej je predsednik Dragan Simović poročal o poslovanju SŽ v prvem polletju. Poročilo so delegati prejeli kot prilogo k vabilu. V razpravo so se vključili vsi člani in ugotovili, da se pojavljajo v delovnih organizacijah isti proble-

OSREDNJA PROSLAVA OB 60-LETNICI SKOJ

Občinska konferenca ZSMS Jesenice je pripravila in v soboto, 6. oktobra zelo lepo izvedla osrednjo občinsko proslavo ob 60-letnici SKOJ. Zaradi dežja je bila slovesnost namesto dopoldne v Završnici, pri spomeniku Dragoljubu Milovanoviću, prvemu sekretarju SKOJ, zvečer ob 19. uri v gledališču Tone Čufar.

Poleg številnih domačih, nekdanjih skojcev, mladincev in drugih, se je proslave udeležilo okrog 400 mladih iz Beograda. Na proslavi je imel slavnostni govor Ljubo Jasnjić, izvršni sekretar za LO in občinsko samozasčito pri CK ZK Slovenije. V njem je opisal pot komunistične mladine pred vojno, med vojno in po njej. Opisal je življenje in nesrečno smrt prvega sekretarja SKOJ Dragoljuba Milanovića, ki se je leta 1922 smrtno ponesrečil na pobočju Stola, ko se je pri opravljanju partijske naloge ilegalno vračal z Dunaja v Beograd.

Ob tej priliki so izmenjali listine o pobratenju med družbenim domom Dragi Milovanović iz Beograda in osnovno organizacijo ZSMS krajevne skupnosti Zirovnica.

Proslavo so popestrili z lepim kulturnim programom, v katerem so peli in recitali mladi pevci zbora Blaž Arnič iz Jesenic, mladinskega pevskega zbora družbenega doma Dragi Milovanović in člani gledali-

mi: fluktuacija delavcev, velika bolezenska odsotnost, problem stanovanj in podobno. Mladi bodo s svojimi močmi pomagali pri reševanju teh problemov.

KS ZSMS naše železarn je zadolžen, da do konca oktobra pripravi vse potrebno za volilno konferenco in seminar, ki bo potekal istočasno. Naša železarna je tudi kandidat za predsednika ZSMS SOZD SŽ, podpredsednika pa predlaga Metalurški inštitut iz Ljubljane.

Tov. Jurak iz železarni Ravne in Simović iz železarni Štore sta poročala o poteku srečanja mladih iz jugoslovanskih železarn. Ugotovili smo, da so taka srečanja pomembna za mlade in da bo le-to potrebno ohraniti še naprej.

Seja je bila zaključena s predlogom za ustanovitev službe za planiranje na ravni SOZD in kratko informacijo o pripravah na proslavo ob desetletnici SOZD SŽ.

V torek, 25. septembra, je bil sešatek osnovne organizacije ZSMS delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve, na katerega so bili povabljeni predstavniki sindikata in zveze komunistov. Predsednica Vesna Otoničar je poročala o delu OO ZSMS. V razpravi smo ugotovili, da bomo v bodoče morali malo bolj sodelovati z ostalimi OO ZSMS v Železarni. Mladi v tej organizaciji smo premalo aktivni na vseh področjih, kar pa bomo v naslednjem obdobju skušali čimprej odpraviti in mlade pridobiti k resnejšemu delu.

SZ

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Po britanskih podatkih je dosegla v letu 1978 svetovna proizvodnja čelvi 64,5 mil. ton in 7% več kot leta 1977 ponovno rekordno število. Pri tej proizvodnji ima največji delež Sovjetska zveza 17,5 mil. ton, Japonska preko 10 mil. ton, ZDA 7,7 mil. ton, Zvezna republika Nemčija 4,86 mil. ton, Italija 3,6 mil. ton, Francija 2,1 mil. ton ostale vzhodnoevropske socialistične države 5,7 mil. ton.

šča Tone Čufar z Jesenic. Mladim pevcem sta izmenjaje dirigirala Josip Stefanović in Roman Ravič.

B.

PROPAGANDNI TABOR TRIGLAV '79

V dneh 21., 22. in 23. septembra so taborniki Aljažvega odreda pripravili tridnevno taborjenje z zelo pestrim programom v Radovini. Udeležba je bila slaba, kljub dovolj zgodnjim obvestilom.

Na taborjenju nas je spremljalo zelo slabo vreme, ki nam je onemogočilo pohod na Triglav. Ta pohod smo nadomestili z otvoritvijo spomenika NOB v Srednji Radovini, žal pa smo morali v soboto zaradi zelo hudega naliva in vetra zapustiti tabor in poiskati zasilno zavetišče pri Hrastarju.

Temu je botrovala zelo nepopolna in izrabljena taborniška oprema, saj nas je zaskrbelo za zdravje naših najmlajših tabornikov.

Kljub slabemu vremenu sta še vedno ostala taborniško razpoloženje in disciplina. Ob slovesnem zaključku smo sklenili, da bo ta tabor odlika naprej tradicionalen pod nazivom TRIGLAV '79.

Taborniki Aljažvega odreda Mojstrana

Železarski globus

LIBERIJA

V tej afriški državi pripravljajo ob sodelovanju japonske železarske družbe Kawasaki Steel Co. odpiranje novega rudnika železove rude v kraju Wologisi. Njegova letna proizvodna zmogljivost bo 7 milij. ton in od te količine bodo dobavili japonskim železarnam 4 milij. ton in v Evropo 3 milij. ton. Zaenkrat se predstavniki japonske železarske družbe dogovarjajo z nekaterimi zahodnoevropskimi in japonskimi železarnami o eventualnem finančnem sodelovanju pri tej investiciji. Skupni investicijski stroški so ocenjeni na 420 milij. dolarjev.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

18

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

2. Trakulja (Taenia hydatigena), ki živi v črevesju psa in povzroča ikričavost pri domačih in divjih prežvekovalcih. Ikricice se razvijajo pod potrebušnico.

3. Pasja trakulja (Taenia multiceps) ima svoj razvojni stadij — ikricice se razvijajo v možganih ali hrbtnjači pri ovci, kozi in govedu.

4. Trakulja (Ehinokokova trakulja), zajeda psa in je posebej opisana pod naslovom »Ehinokokova«. Ikricice se lahko razvijajo v jetrih, pljučih in drugih organih goved in ovac.

Znamenja. Pri prežvekovalcih, pri katerih so se razvile ikricice prvih treh trakulj po navadi ni mogoče ugotoviti nobenih vidnih znamenj bolezni. Izjeme so lahko ikricice v možganih in jetrih, ki povzročajo določene motnje v delovanju omenjenih organov.

Potek in posledice. V večini primerov potek bolezni ni jasn, ker bolezen ali okužbo ponavadi ugotavljamo šele ob zakolu živali. Ikričavost pri prežvekovalcih je zdravstveni in ekonomski problem. Prvi ima veliko večji pomen, ker z uživanjem mesa, okuženega z ikricami, ljudje dobijo trakulje ali pa zbolijo za ehinokokozo (glej opis ehinokokoze), ki je smrtno nevarna za človeka. Ekonomske škode so lahko zelo velike, posebno, če se okuži zelo veliko živali, ker z ikricami okuženega mesa ne smemo uporabiti za prehrano ljudi.

Zaščitni ukrepi. Prvo in najvažnejše je, da preprečimo okužbo ljudi in živali. Ljudem moramo zagotoviti meso brez ikric. Prežvekovalcem pa moramo preprečiti, da bi prišli v stik z iztrebki ljudi in psov, ki so lahko okuženi z jajčeci trakulj. Trakulje je treba načrtno zatirati pri ljudeh in živalih.

5. Ehinokokova ali mehurjavost

Mehurjavost je zajedalska bolezen ljudi in živali. Povzročajo jo ehinokokova trakulja, ki živi v črevesju psa in nekaterih drugih mesojedih živali. Za svoj razvoj potrebuje vmesne gostitelje, pri katerih se lahko razvijejo različnih organih ehinokokovi mehurji.

Ehinokokova trakulja živi kot zajedalec pritrjena v črevesju psa in nekaterih drugih mesojedih živali (vovk, dingo, šakal, lisica, puma, jaguar in mačka). Zrela trakulja je dolga 4 do 7 milimetrov. Ima jajčasto glavo, na kateri sta venčka kaveljčkov in štirje mišičasti priveski, s katerimi se privesa med črevesne resice tankega, pasjega črevesja. Trakulja ima samo 3 do 4 členke. Največji je zadnji, ki je napolnjen z jajčeci in ga trakulja po dozoritvi jajčec odvrže. Členke z jajčeci najdemo v iztrebkih okuženih psov. Ko členki razpadejo, jajčeca izpere dež in jih potem najdemo v travi, vodi, na zemlji, zelenjavi, med hrano živali itn.

Če taka jajčeca pridejo v prebavila človeka ali živali, se iz njih razvijejo mehurji (ikricice), ki se prebijejo iz črevesja v krvni obtok in obstanejo v najmanjših krvnih žilah jeter, pljuč ter drugih organov, kjer začno rasti in oblikovati značilen mehur. Mehurji rastejo počasi. Pri tem se oblikujejo ikricice na njegovi notranji mrežnici. Več milijonov ikricic dozori v enem samem mehurju. Če takšen mehur ali posamezne ikricice požre pes, se v njegovem črevesju razvije trakulja. Tako se življenjski krog zajedavca sklene.

Ehinokokovi mehurji v gostitelju ne dozoriijo vsi. Največ mehurjev, do 90% . dozori pri drobnici, pri prašičih pa samo pribl. 20% . Kljub temu pa je v nekaterih deželah prašič skoraj edini vir okužbe za pse (Madžarska, Vojvodina in Slovenija). V drugih deželah je to ovca, na Nizozemskem in v Veliki Britaniji pa konj. Ehinokokove mehurje pri človeku najpogosteje najdemo v jetrih in pljučih, manj pogosto v drugih organih (potrebušnica, ledvice, kosti, možgani). Posebej moramo poudariti, da so okuženi ljudje in živali zelo občutljivi za tekočino takih mehurjev. Če mehur poči in se tekočina razlije po trebušni mrežnici, okužena žival pogine, človek pa umre. Ikricice ostanejo žive v mehurjih tudi po zmrzovanju, zlasti če jih zakopljemo v zemljo ali gnoj, kakor delajo ponekod.

Znamenja bolezni niso značilna. Ehinokokova trakulja ugotavljamo s preiskavo pasjih iztrebkov, z opazovanjem ali v laboratoriju pod drobnogledom. Ehinokokove mehurje pri domačih živalih navadno ugotovimo šele pri raztelesbi po zakolu ali poginu. Ugotavljanje mehurjev pri človeku je sila zapleteno in težavno, dokler se ne razvijejo do takšne velikosti, da jih je mogoče zaznamovati z rentgensko preiskavo ali z otipavanjem.

Potek bolezni prav tako ni značilen. Posledice bolezni pri domačih živalih so velike ekonomske izgube, pri človeku pa bolezen, ki je odvisna od števila in velikosti mehurjev in organov, v katerih so se razvile. Posebej naj poudarimo, da je človek, ki je okužen z ehinokokovimi mehurji, v nenehni nevarnosti, da lahko nenadoma umre, če se razpoči mehur, bodisi, da se razpoči sam ali če ga punktiramo zaradi preiskave njegove vsebine.

Bolezen se širi, če dajemo ob zakolih prašičev in drugih domačih živali izrezane mehurje psom ali če takšne mehurje zakopljemo ali jih odvržemo na gnojišče. Ker v klavnicah mehurje zanesljivo uničijo, samo neobveščeni ali neodgovorni rejci širijo trakuljavost med psi, psi pa z jajčeci takšnih trakulj širijo mehurjavost ali ehinokokozo.

Zdravljenje. Za zdravljenje ehinokokoze pri človeku pa tudi pri živalih ne poznamo zanesljivega zdravila. Zaradi tega je pri človeku še vedno edina oblika zdravljenja kirurški poseg, s katerim skušamo odstraniti zajedavca ali zajedavce iz organa ali organov. Ker je zdravljenje ehinokokoze pri ljudeh zelo zapleteno in največkrat nezanesljivo, je treba upoštevati vse zaščitne ukrepe, da lahko varujemo ljudi pred to nevarno zajedavsko boleznijo.

S proslave ob 60-letnici SKOJ (foto J. Rabić)

PROIZVODNJA V SEPTEMBRU ZELO POD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

rezultati so bili doseženi zaradi okvare kisikarne oziroma zmanjšane količine kisika za dodajanje vpihanemu zraku in zaradi nekoliko slabše kvalitete železove rude.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je v septembru precej zaostala za načrtovano in z nižjim programom predvideno proizvodnjo. V martinarni je dosežena nižja proizvodnja predvsem zato, ker so zaradi premajhnega števila delavcev pričeli obratovati s petimi SM pečmi namesto predvidenega 1. šele 10. septembra. Elektro jeklarna je nekoliko manj zaostala za programom kot martinarna zaradi nekoliko manjših zastojev. Določen vpliv na nižjo proizvodnjo je imela tudi okvara kisikarne, zaradi česar je bila nekoliko zmanjšana količina razpoložljivega kisika.

Pri vlivanju jekel dinamo kvalitete je bila situacija pri izpolnjevanju predpisanega programa v septembru precej slabša kot v avgustu. Skupno je bilo naročenih 686 blokov (98 šarž) in odtitih 510 (80 šarž) ali 74,3 %.

Pri izpolnjevanju skupnega proizvodnega programa je martinarna izdelala 90,3 % po programu naročenih šarž in elektro jeklarna 84,5 %. Ob upoštevanju dogovorjenega tehnološkega rizika 5,0 % v martinarni in 6,0 % v elektro jeklarni, je bilo v prvi 4,5 % in v drugi 9,3 % zgrešenih šarž. V martinarni je bila v primerjavi z avgustom situacija boljše za 1,5 % in v elektro jeklarni za 2,8 % slabša. Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo v septembru odtito 40 šarž ali 2.424 ton.

TOZD LIVARNA

Načrtovana skupna proizvodnja je bila dosežena, medtem ko je bilo zunanjim naročnikom odpremljeno samo 24,9 ton jeklenih odlitkov. Vzrok je bil v okvari peči za toplotno obdelavo odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Valjarna bluming štekel je imela tudi v septembru visoke zastoje, in sicer 36,16 % na obratovalni čas. Zato tudi ni dosegla z gospodarskim načrtom predvidene in nekoliko nižje programirane proizvodnje. Potisna peč je obratovala od 1. do 10. septembra in je prevajala 4.150 ton domačih in tujih slabov. Direktno valjanje toplo valjanih trakov kvalitete dinamo je potekalo nekoliko boljše kot v avgustu.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Valjarna žice je obratovala samo do 24. septembra, ker je bil 25. septembra začetek letnega remonta. Obratovanje v tem mesecu ni potekalo dobro, saj je bilo 48,12 % zasto-

jev na obratovalni čas, od tega samo mehanskih in elektro zastojev 18,15 %. Zato tudi z operativnim programom predvidena skupna proizvodnja ni bila dosežena.

V času letnega remonta je obratovala sicer že ustavljena valjarna profilov na dve izmeni s posadami iz valjarne žice. Prevajala je gredice 55 mm kvadrat za potrebe TOZD Jeklovlek in prodajo, ki nastanejo pri zastojih med valjanjem v valjarni žice.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Valjarna debele pločevine je za 1,6 % zaostala za načrtovano skupno proizvodnjo. Glavni vzrok za to je bila okvara potisne ogrevne peči za slabe v času od 10. do 13. septembra.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Križa zaradi premajhnih dobav TVT iz tujih virov se je iz avgusta zavlekla tudi v september in je to tudi vzrok za manjšo skupno in gotovo proizvodnjo. V mesecu septembru je bila dosežena doslej najvišja proizvodnja dinamo kvalitete z 2.768 tonami in nerjavnih kvalitete z 489 tonami.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Dosežena skupna in gotova proizvodnja je bila nižja zaradi okvare Demag valjavskega stroja in zaradi valjanja večje količine ozkih toplovaljanih trakov iz železarnice Sisak, ki so lažji. Izdelanih je bilo 361 ton dinamo trakov (v avgustu 569 ton) in 180 ton nizkolegiranih in viskoozgljičnih kvalitete (v avgustu 247 ton). Vzrok za nižjo proizvodnjo dinamo jekel je bil kvaliteten slabši vložek, pri ogličnih jeklih pa okvara valjavskega stroja V. Demag.

TOZD ŽICARNA

Glavni vzrok nižje skupne in gotove proizvodnje je bila zelo velika odsotnost delavcev. Po kvalitetnem asortimentu je bilo izdelane 1.019 ton patentirane žice (v avgustu 864 ton), 368 ton VAC žice (v avgustu 404 tone) in 149 ton EPP žice (v avgustu 128 ton).

TOZD PROFILARNA

Vzrok nižje proizvodnje je v drobnem proizvodnem programu in v številnih menjavah zaradi izpolnjevanja najbolj nujnih naročil.

TOZD VRATNI PODBOJI

Operativni program je bil zaradi težav z naročili postavljen nižje kot je predvideval gospodarski načrt. Vendar sta bila pri skupni proizvodnji oba močno presežena.

V septembru je bila dosežena doslej najvišja mesečna proizvodnja.

TOZD JEKLOVLEK

Načrtovana skupna in gotova proizvodnja je bila, kljub občasnim težavam z vložkom, presežena.

TOZD ELEKTRODE

Načrtovana skupna proizvodnja pri opaljenih elektrodah je bila dosežena, medtem ko je varilne žice proizvedeno precej manj. Vzrok je bil v močni zasedenosti rezalnega stroja z EO žico, delno pa tudi v slabši preskrbi z vlečeno žico teh kvalitete, čeprav je bilo precej več izvaljane.

TOZD ŽEBLJARNA

Edini vzrok manjše proizvodnje so bile težave pri preskrbi s potrebnim vložkom.

Avugst Karba

Predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj na nedavnih razgovorih v Železarni in pri ogledu valjarn na Beli (IK)

SPOROČILO DOPISNIKOM ŽELEZARJA IN OPRAVIČILO BRALCEM

Zaradi izredno kritične kadrovske situacije na uredništvu Železarnja, poleg enega izpraznjenega delovnega mesta, so tri delavke že dalj časa bolezensko odsotne, smo nekoliko zaostali pri izplačevanju avtorskega honorarja po pošti in na žiro račun. Iz enakih razlogov nismo bili sposobni obračunati avtorskih honorarjev za mesec september. Vse to bomo uredili, čim se kadrovska situacija nekoliko uredi, avtorske honorarje za mesec september in oktober pa bomo obračunali tako, da jih bodo sodelavci prejeli ob osebnem dohodku 15. novembra, ostali pa takoj za tem po pošti in na svoje žiro račune, razen seveda tistih zunanjih sodelavcev, ki lahko avtorske honorarje dvignejo osebno na uredništvu Železarnja.

Se zahvaljujemo za razumevanje. Iz enakih razlogov je v zadnjih dveh številkah prišlo do nekaterih napak v tedniku Železarnja, ker zelo improvizirano rešujemo sedanjo težko kadrovska situacija. Potrudili se bomo, da bo tega čim manj, dokler se kadrovska situacija na uredništvu ne normalizira.

Uredništvo Železarnja

ZVEZNO PRIZNANJE IN NAGRADA ŠTEFANU ŠČERBIČU

Na osnovi nagradnega konkurza, ki smo ga objavili tudi v našem glasilu, je predsedstvo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije na septembrski seji na predlog odbora za inovacije proglasilo najboljšo rešitev na področju inovacijsko — ustvarjalnih dosežkov, ki pomembneje vplivajo na izboljšanje delovnih pogojev delavcev.

Med izbranimi je tudi naš sodelavec ŠTEFAN ŠČERBIČ, sedanjí predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarnje, ki je prejel tretjo nagrado deset tisoč dinarjev in diplomu za njegovo skupno inventivno delo, ki se nanaša tako na izboljšanje kot na olajšanje delovnih pogojev delavcev kot na tehnično — tehnološki napredek proizvodnega procesa.

Sodelavcu Štefanu Ščerbiču čestitamo k lepemu priznanju v upanju, da bo med prejemniki tega priznanja v prihodnjih letih še več naših sodelavcev.

Železarski globus

AVSTRALIJA

V rudnikih železove rude v Zahodni Avstraliji, ki pripadajo rudarski družbi Mt Newman in Hamersley, so bile letos dolge stavke. Posledica je bila znatno manjša dobava železove rude, predvsem japonskim železarnam, ki so tudi največji kupci in s tem tudi velike težave v teh železarnah. V letu 1978 so dobavili avstralski rudniki japonskim železarnam 46 % celotne uvožene železove rude, medtem ko je bila Brazilija na drugem mestu z 18 %. Zaradi stavke sta obe avstralski rudarski družbi dobavili samo v obdobju maj-junij šest milij. ton železove rude manj, kot so predvidele pogodbe, kar so japonske železarnе lahko le delno nadomestile z dobavami iz Brazilije, Čile, Kanade in Indije. Zaradi večjih transportnih stroškov je bila ta ruda precej dražja kot avstralska. Zaradi takšne situacije razmišljajo japonske železarske družbe o tem, da bodo ne bi bile tako zelo navezane na uvoz železove rude iz Avstralije in bodo verjetno rajši povečale nabavo tudi iz drugih držav.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Zahodnonemško podjetje Mannesmann Demag je razvilo nov tip obločne električne peči, katere glavna značilnost je prehodna odprtina skozi dno. S tem odpade potreba za nagibanje peči med prebodom in praktično so jo že preizkušali v zahodnonemški železarni Thyssen Edeltahlwerke Witten. Glavne prednosti te peči bi naj bile: nižji investicijski in vzdrževalni stroški zaradi enostavnejše konstrukcije ter izboljšanje metalurški postopek zaradi prehoda skozi dno.

ROMUNIJA

Ena največjih pogodb za prodajo brazilske železove rude vzhodnoevropskim socialističnim državam je bila pred kratkim sklenjena med brazilsko rudarsko družbo CRVS in predstavniki romunske vlade. Po tej pogodbi bo CRVS dobavila romunskim železarnam 50 milijonov ton železove rude v obdobju desetih let s pričetkom leta 1980. Romunija bo kot delno zamenjavo dobavljala nekatere železarske izdelke, neželezne kovine in umetna gojila.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V SEPTEMBRU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA za prodajo	
	družbeni plan	program	izvršitev	% 4/2	% 4/3	družbeni plan	program	izvršitev	% 9/7	% 9/8		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Plavž	13.800	13.800	12.585,1	91,2	91,2							
Jeklarna	44.000	42.400	39.643,1	90,1	93,5							
— SM Jeklarna	28.500	27.400	25.158,9	88,3	91,8							
— El jeklarna	15.500	15.000	14.484,2	93,4	96,6							
— ASEA peč	6.900	6.900	6.939,2	100,6	100,6							
— LM peč	8.400	7.900	7.332,7	87,3	92,8							
— BBC peč	200	200	212,3	106,2	106,2							
Livarna	155	155	164,1	105,9	105,9	60	60	24,9	41,5	41,5	24,9	
— jeklolivarna	150	150	159,9	106,6	106,6	55	55	24,9	45,3	45,3	24,9	
— kovinolivarna	5	5	4,2	84,0	84,0	5	5					
Valjarna bluming-štekel	34.390	34.390	32.146,1	93,5	93,5	7.340	5.990	5.604,5	76,4	93,6	5.606,1	
— bluming	16.890	18.390	19.225,3	113,8	104,5	490	490	573,5	117,0	117,0	602,8	
— štekel-razrezovalnica	17.500	13.200	10.620,0	73,8	80,5	6.850	2.700	2.821,7	73,4	104,5	2.732,5	
— štekel-termična obdelava		2.800	2.300,8		82,2		2.800	2.209,3		78,9	2.270,8	
Valjarna žice in profilov	5.660	7.540	6.839,6	120,8	90,7	1.200	900	1.090,1	90,8	121,1	1.241,8	
— valjarna žice	5.660	7.540	6.465,6	114,2	85,8	1.200	900	766,1	63,8	85,1	1.241,8	
— valjarna profilov			374,0					324,0				
Valjarna debele pločevine	8.810	8.810	8.687,0	98,6	98,6	8.690	8.690	8.677,9	99,9	99,9	8.926,3	
Hladna valjarna Bela	8.200	8.200	6.882,3	83,9	83,9	8.100	8.100	6.838,8	84,4	84,4	6.125,8	
Hladna valjarna Jesenice	2.590	2.590	2.145,5	82,8	82,8	2.400	2.400	1.959,2	81,6	81,6	1.845,4	
Žičarna	5.900	5.900	4.877,3	82,7	82,7	4.430	4.430	3.724,2	84,1	84,1	3.669,4	
Profilarna	2.780	2.780	2.460,7	88,5	88,5	2.550	2.560	2.170,6	85,1	84,8	2.006,0	
— HOP	2.585	2.595	2.241,5	86,7	86,4	2.400	2.420	2.000,7	83,4	82,7	1.834,1	
— rondele	20	20	16,1	80,5	80,5	20	20	16,1	80,5	80,5	16,8	
— diski	120	120	52,5	43,8	43,8	120	120	52,4	43,7	43,7	53,7	
— cestna ograja	55	45	150,6	273,8	334,7	10		101,4			101,4	
Skladišče 38	170	170	32,8	19,3	19,3	170	170	32,8	19,3	19,3	32,8	
Vratni podboji	110	70	120,2	109,3	171,7	110	70	120,0	109,1	171,4	104,3	
Jeklovlek	1.540	1.540	1.659,0	107,7	107,7	1.530	1.530	1.655,6	108,2	108,2	1.583,1	
Elektrode	2.390	2.390	2.347,6	98,2	98,2	2.205	2.205	2.172,5	98,5	98,5	2.070,9	
— elektrode, varilna žica	1.840	1.840	1.781,3	96,8	96,8	1.835	1.835	1.778,9	96,9	96,9	1.686,8	
— varilni prašek	70	70	72,7	103,9	103,9	70	70	72,7	103,9	103,9	63,2	
— suha elektroodna masa	100	100	96,0	96,0	96,0	100	100	96,0	96,0	96,0	96,0	
— ognjevarnični material	380	380	397,6	104,6	104,6	200	200	224,9	112,5	112,5	224,9	
Žebliarna	950	950	847,5	89,2	89,2	950	950	846,3	89,1	89,1	801,9	
ŽELEZARNA	131.445	131.685	121.437,9	92,4	92,2	39.735	38.055	34.917,4	87,9	91,8	34.038,7	
Elektrode Zagreb						250	250	600,0	240,0	240,0	600,0	
SKUPAJ						39.985	38.305	35.517,4	88,8	92,7	34.638,7	

OCENA ELEKTROENERGETSKE SITUACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

republicah, zlasti v aprilu, maju in juniju, je to v precejšnji meri uspelo, saj je samo TE Šoštanj proizvedla 609 GWh manj, ki je bilo predvideno, to pa pomeni prihranek približno 740.000 ton premoga. Če bi TE Šoštanj morala v preteklih mesecih obratovati po bilanci, bi bila torej sedaj deponija popolnoma prazna, kar bi bila prava katastrofa za preskrbo v zimi 79-80. Trenutna zaloga premoga pri TEŠ (okrog 728.000 t) bi bila lahko še višja, vendar je TEŠ prejela okrog 265.000 t premoga manj od plana (Rudnik lignita Velenje — 242.000 t, ostali rudniki: — 23.000 t).

Od drugih republik smo v tem obdobju prevzeli v saldu 623 GWh, kar je 264 GWh ali 73,5 % več kot je bilo planirano (359 GWh). Poleg pogodbenih količin iz BiH (375 GWh) smo dodatno kupili še 213 GWh el. energije (največ v mesecih april-junij), ostale količine (35 GWh), pa smo prejeli za izmenjavo (vračilo).

Uvoz, ki je v elektroenergetski bilanci za leto 1979 predviden v višini 30 GWh (za izredne in havarijske situacije) je bil realiziran v višini 13,9 GWh. Istočasno pa smo izvozili 28,1 GWh, v dneh ko bi vodo sicer prelili. Preskrba odjemalcev je bila vse mesece normalna in ni bilo nobenih omejitev, če izvajamo kratkotrajne prekinitve dobav zaradi izpadov (nevihte, preobremenitve).

V HE in TE so izvršili vse predvidene remonte, tako da so proizvodne enote pripravljene za zimsko obratovanje.

OCENA DO POMLADI

Poraba električne energije po predvidevanjih ne bo bistveno odstopala od planirane, saj so bila tudi doslej odstopanja minimalna. Lahko celo pričakujemo, da se bo precej odjemalcev preusmerilo od porabe tekočih goriv, ki so se podražila in premoga, ki ga primanjkuje, na večjo porabo električne energije, zlasti za ogrevanje.

Redno in stalno dobavo lahko predvidimo le v 19,1 odstotku skupne porabe. Gre za pogodbeni odjem iz BiH ter proizvodnjo TE Trbovlje II in ljubljanske toplotarne.

Plinskih blokov in staro TE Trbovlje v tej oceni nismo upoštevali, ker so to drage rezervne elektrarne, ki naj bi obratovale samo ob havarijah in v primeru, da bi bile hidrološke razmere še slabše od teh, ki smo jih predvideli.

Ostalih 80,9 % potreb naj bi zadovoljile hidroelektrarne in TE Šoštanj. Proizvodnja HE je zelo odvisna od padavin in smo jo zato upoštevali v dveh variantah, in sicer, da bo stanje voda po bilanci (70 % verjetnost in drugič, če bi bilo obravnavano obdobje suho 90 % verjetnost). Če bi bila proizvodnja HE po bilanci, bi le-te zadovoljile 27,6 % vseh potreb in bi morala TE Šoštanj zadovoljiti še preostalih 51,3 % vseh potreb; 2,0 % pa bi morali uvoziti ali proizvesti s plinskimi bloki. V tem primeru bi TE Šoštanj pri dobavi premoga od rudnikov po bilanci, rabila iz deponije okrog 772.000 ton, torej bi ji 50.000 ton

primanjkovalo, ker je sedanje stanje zaloge le okrog 720.000 ton.

V tem primeru, da bi bilo obdobje od 1. 9. 1979 do 31. 3. 1980 suho okrog 85 % bilančne proizvodnje), pa bi morala TEŠ pokriti, da bi zadovoljili potrebe, kar 54,7 % vseh potreb, 2,7 % potreb pa bi morali uvoziti oziroma proizvesti s plinskimi bloki. V tem primeru bi, pri redni planirani dobavi premoga od rudnikov, TEŠ rabila iz deponije okrog 967.000 ton premoga, torej bi ji zmanjkovalo okrog 250.000 ton. V primeru, da bodo rudniki za leto 79 izpolnili svoje bilančne obveznosti do TEŠ, to je, da bodo v naslednjih mesecih dobavili poleg rednih mesečnih bilančnih količin, še dodatne količine in s tem nadoknadili izpadle dobave v preteklih osemih mesecih (265.000 ton) potem bo TE Šoštanj v naslednjem sedem mesečnem obdobju preskrbljena s premogom tudi v primeru, če bi bile hidrološke razmere slabše.

Z ozirom na doseganje dobave premoga pri TE Šoštanj, lahko tudi v naslednjem obdobju realno računamo na dobave premoga le v višini 310.000 do 320.000 ton mesečno ali v sedmih mesecih okrog 2.200.000 ton, ne pa na bilančne dobave (1.378.000 ton), oziroma na dobave 2.643.000 ton v primeru, če bi v naslednjih mesecih rudniki nadoknadili izpad dobav v prvih osemih mesecih. Tako bo imela TEŠ — realno gledano — na razpolago, upoštevajoč sedanjost zalogo okrog 728.000 ton v obravnavanem obdobju skupaj okrog 2.900.000 ton premoga, s katerim lahko proizvede 2.300 GWh, to pa je okrog 203 GWh manj, kot bi

jih rabili pri hidrologiji po bilanci in okrog 367 GWh manj, kot bi jih rabili, če bodo hidrološke razmere slabše. Upoštevaje gornje ocene, bo Sloveniji skupaj primanjkovalo v naslednjih sedmih mesecih pri normalnih (bilančnih) hidroloških razmerah približno 302 GWh (6,2 % vseh potreb), pri slabih hidroloških razmerah pa približno 499 GWh (10,2 % vseh potreb).

KAKO UBLAŽITI PRIMANJKLJAJ

Preskrba z električno energijo bo v naslednjem sedemmesečnem obdobju zelo težavna in negotova, ker še niso v pogonu novi objekti, za

proizvodnjo električne energije, ki so bili predvideni (Nuklearna elektrarna Krško). Dodatno omejuje proizvodnjo pomanjkanje premoga zlasti pri TE Šoštanj. Ta elektrarna bi s sedaj zgrajenimi kapacitetami, lahko proizvedla okrog 3.900 GWh letno, z ozirom na razpoložljive količine premoga pa znaša njena proizvodnja lahko le okrog 3.000 do 3.200 GWh.

Sloveniji bo, upoštevajoč realne razmere, primanjkovalo v naslednjih sedmih mesecih od potrebnih 4875 GWh okrog 300 GWh ali 6,2 % potreb, če bodo hidrološke razmere na nivoju normalnih (planiranih)

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRODAJA V MESECU SEPTEMBRU IN V DEVETIH MESECIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

šine prodaje niti po količini niti po vrednosti, zaostanek pa je največji v TOZD Livarna. Le štiri temeljne organizacije so presegle načrtovane rezultate, presežek pa se giblje med dvema in osmimi odstotki, kolikor je bila višja prodaja v TOZD Elektrode. Zaradi boljših prodajnih cen od načrtovanih (za planirano prodajno ceno zaostajajo le izdelki TOZD Hladna valjarna Bela in Elektrode), so vrednostni rezultati nekoliko boljši od količinskih, vendar še vedno v večini TOZD precej pod načrti.

Tudi kumulativni rezultati do konca tretjega tromesečja kažejo zaostanek tako pri količini kot pri vrednosti. S prodajo 330.519 ton naših izdelkov in s skupno 130,9 milij. din realizacije storitvenih TOZD, ostale realizacije in realizacije TOZD Kovi-

noservis, smo ustvarili 4.614,2 milij. din skupne realizacije. Ti rezultati kažejo, da smo zaostali za 22.501 ton ali 6 % za količinskim planom in za 246,8 milij. din ali 5 % za vrednostnim planom. Dosežena prodajna cena za celotno Železarno je za 1 % višja od načrtovane.

Le TOZD Livarna in Jeklovlek sta presegle planirano količino prodaje (za deset oziroma pet odstotkov), večina TOZD se je načrtom precej približala, večji količinski zaostanek od desetih odstotkov pa izkazuje TOZD Valjarna bluming štekel, Valjarna žice in profilov in Vratni podboji. Ker je prodajna cena v vseh TOZD, razen v TOZD Hladna valjarna Bela (19 % zaostanka), višja od načrtovane, je v sedmih TOZD vrednost realizirane prodaje višja kot smo predvidevali.

Simona Smolej

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V SEPTEMBRU

TOZD	IZVRŠITEV SEPTEMBER 1978			DRUŽBENI PLAN SEPTEMBER 1979			IZVRŠITEV SEPTEMBER 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8 2	Cena 9 3	Vredn. 10 4	Kol. 8 5	Cena 9 6	Vredn. 10 7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	114.0	23.409	2.667.206	60	24.000	1.440.000	24.9	24.016	598.933	21.8	102.6	22.5	41.5	100.1	41.6
Valj. bluming-štekel	5.298.8	10.702	56.707.853	7.340	12.899	94.679.800	5.606.2	15.254	85.517.905	105.8	142.5	150.8	76.4	118.3	90.3
— bluming	233.7	10.517	2.457.459	490	9.085	4.451.700	602.9	13.047	7.865.939	258.0	124.1	320.1	123.0	143.6	176.7
— štekel	5.065.1	10.711	54.250.394	6.850	13.172	90.228.100	5.003.3	15.520	77.651.966	98.8	144.9	143.1	73.0	117.8	86.1
Valj. žice in profilov	1.726.2	7.582	13.087.494	1.200	8.570	10.283.544	1.241.8	8.504	10.560.299	71.9	112.2	80.7	103.5	99.2	102.7
Valj. debele pločevine	8.499.2	10.065	85.544.496	8.690	11.225	100.147.533	8.902.8	12.991	115.652.597	104.7	129.1	135.2	102.4	115.7	115.5
Hladna valjarna Bela	5.294.5	12.271	64.970.238	8.100	17.652	142.980.556	6.125.8	16.714	102.386.490	115.7	136.2	157.6	75.6	94.7	71.6
Hladna valjarna Jesenice	2.395.4	11.647	27.897.904	2.400	14.416	34.597.684	1.845.4	15.079	27.827.478	77.0	129.5	99.7	76.9	104.6	80.4
Žičarna	4.333.8	13.227	57.324.204	4.430	14.996	66.433.806	3.669.5	15.835	58.106.472	84.7	119.7	101.4	82.8	105.6	87.5
Profilarna	2.139.2	9.885	21.680.144	2.550	11.292	28.793.584	2.006.0	12.226	24.526.421	91.5	123.7	113.1	78.7	108.3	85.2
— HOP	2.066.3	9.031	18.661.244	2.400	10.230	24.551.925	1.834.1	11.119	20.392.940	88.8	123.1	109.3	76.4	108.7	83.1
— rondele	1.4	29.475	42.267	20	34.760	695.214	16.8	34.206	575.484	1200.0	116.1	1361.5	84.0	98.4	82.8
— siebr. + distanč.	36.9	18.238	672.852	10	20.609	206.095	101.4	17.686	1.794.355	274.8	97.0	266.7	1014.0	85.8	870.6
— diski	88.6	26.007	2.303.781	120	27.836	3.340.350	53.7	32.831	1.763.642	60.6	126.2	76.6	44.8	117.9	52.8
Skladišče 38	40.4	18.084	730.590	170	23.529	3.999.930	32.7	28.180	923.021	80.9	155.8	126.3	19.2	119.8	23.1
Vratni podboji	70.4	25.584	1.800.456	110	22.924	2.521.610	104.3	24.777	2.584.076	148.2	96.8	143.5	94.8	108.1	102.5
Jeklovlek	1.595.2	18.830	30.037.052	1.530	19.502	29.838.512	1.583.1	23.550	37.280.975	99.2	125.1	124.1	103.5	120.8	124.9
Elektrode	2.115.2	10.808	22.861.368	2.455	13.162	32.312.390	2.649.5	11.676	30.937.034	125.3	108.0	135.3	107.9	88.7	95.7
— elektr., var. ž., prašek,	1.804.1	12.548	22.638.813	2.255	14.263	32.163.550	2.424.7	12.674	30.731.600	134.4	101.0	135.7	107.5	88.9	95.5
— masa, Emona Zgb.	311.1	715	222.553	200	744	148.840	224.8	914	205.434	72.3	127.8	92.3	112.4	122.8	138.0
— ognjevdrž. mat.	823.4	8.654	7.125.834	950	8.141	7.733.691	801.9	9.492	7.611.680	97.4	109.7	106.8	84.4	116.6	98.4
Valjarna	34.499.7	(11.375)	392.435.239	39.985	(13.899)	555.762.640	34.593.9	(14.584)	504.513.381	100.3	128.2	128.6	86.5	104.9	90.8
OSNOVNA REALIZACIJA	34.499.7	(11.375)	392.435.239	39.985	(13.899)	555.762.640	34.593.9	(14.584)	504.513.381	100.3	128.2	128.6	86.5	104.9	90.8
Realizac. storitv. TOZD			1.619.135			2.463.200			3.894.682			240.5			158.1
Ostala realizacija vključno			5.124.962			8.949.630			9.672.008			188.7			108.1
Družbena prehrana	34.499.7	(11.571)	399.179.336	39.985	(14.185)	567.175.470	34.593.9	(14.976)	518.080.071	100.3	129.4	129.8	86.5	105.6	91.3
K. ZUNANJA REALIZACIJA	34.499.7	(11.571)	399.179.336	39.985	(14.185)	567.175.470	34.593.9	(14.976)	518.080.071	100.3	129.4	129.8	86.5	105.6	91.3
vinoservis						3.641.850			3.122.531						85.7
KUPAJ	34.499.7	(11.571)	399.179.336	39.985	(14.276)	570.817.320	34.593.9	(15.066)	521.202.602	100.3	130.2	130.6	86.5	105.6	91.3

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE OD JANUARJA DO SEPTEMBRA

POZD	IZVRŠITEV OD I—IX 1978			DRUŽBENI PLAN OD I—IX 1979			IZVRŠITEV OD I—IX 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8 2	Cena 9 3	Vredn. 10 4	Kol. 8 5	Cena 9 6	Vredn. 10 7
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Elektarna	7.9	9.900	78.408												
Valjarna	663.7	22.308	14.805.609	520	24.000	12.480.000	574.0	25.388	14.572.555	86.5	113.8	98.4	110.4	105.8	116.8
Valj. bluming-štekel	52.051.6	10.526	547.887.463	63.980	12.798	818.814.900	49.340.4	14.273	704.242.221	94.8	135.6	128.5	77.1	111.5	86.0
— bluming	3.240.0	9.691	31.399.622	6.360	8.985	57.145.500	4.439.4	12.255	54.404.508	137.0	126.5	173.3	69.8	136.4	95.2
— štekel	48.811.6	10.581	516.487.841	57.620	13.219	761.669.400	44.901.0	14.473	649.837.713	92.0	136.8	125.8	77.9	109.5	85.3
Valj. žice in profilov	25.034.4	7.365	184.379.477	23.150	8.351	193.316.730	20.690.8	8.328	172.309.865	82.6	113.1	93.5	89.4	99.7	89.1
Valj. debele pločevine	75.562.3	9.606	725.860.965	71.770	11.120	798.108.701	70.455.3	12.258	863.643.479	93.2	127.6	119.0	98.2	110.2	108.2
Hladna valjarna Bela	56.147.9	11.349	637.218.843	70.360	16.991	1.195.492.182	69.886.6	13.687	956.536.411	124.5	120.6	150.1	99.3	80.6	80.8
Hladna valjarna Jesenice	21.363.4	11.260	240.545.627	20.710	14.008	290.108.947	20.514.1	14.553	298.542.927	96.0	129.2	124.1	99.1	103.9	102.9
Žičarna	36.858.3	12.718	468.761.130	37.740	14.588	550.550.492	37.676.8	15.228	573.736.206	102.2	119.7	122.4	99.8	104.4	104.2
Profilarna	17.954.8	9.630	172.908.924	19.190	10.961	210.345.703	17.845.3	12.284	217.984.894	98.8	127.6	126.1	92.5	112.1	103.6
— HOP	17.050.2	8.983	153.162.621	17.860	9.735	173.863.052	16.348.2	11.168	182.579.521	95.9	124.3	119.2	91.5	114.7	105.0
— rondele	74.4	28.274	2.103.463	190	33.634	6.390.502	139.9	31.173	4.360.279	188.0	110.3	207.3	73.6	92.7	68.2
— siebr. + distanč.	204.4	19.297	3.944.169	90	19.965	1.796.835	611.9	17.306	10.590.015	299.4	89.7	268.5	679.9	86.7	589.4
— diski	625.8	21.889	13.698.671	1.050	26.948	28.295.314	645.2	31.703	20.455.079	103.1	144.8	149.3	61.4	117.6	72.3
— hladilšče 38	854.9	18.689	15.977.023	1.450	23.529	34.117.050	308.1	28.870	8.893.919	36.0	154.5	55.7	21.2	122.7	26.1
— ratni podbojti	626.9	24.780	15.534.560	940	22.883	21.509.999	779.5	24.894	19.404.144	124.3	100.5	124.9	82.9	108.8	90.2
— žilovlek	15.325.2	18.288	280.274.013	13.940	19.549	272.516.436	14.597.4	21.911	319.839.923	95.3	119.8	114.1	104.7	112.1	117.4
— elektrode	19.551.3	10.720	209.585.540	20.735	12.779	264.979.767	19.666.6	12.866	253.034.398	100.6	120.0	120.7	94.8	100.7	95.5
— elektr., var. ž., prašek,															
— masa, Emona Zgb.	15.778.6	13.143	207.378.686	18.935	13.923	263.640.207	17.613.1	14.272	251.276.369	111.6	108.6	121.2	93.0	102.5	95.3
— ognjevar. drž. mat.	3.772.7	585	2.206.854	1.800	744	1.339.560	2.053.5	807	1.658.029	54.4	137.9	75.1	114.1	108.5	123.8
— objljarua	8.320.9	8.350	69.479.584	8.535	8.041	68.630.301	8.284.5	9.719	80.515.392	99.6	116.4	115.9	97.1	120.9	117.3
— BNOVNA REALIZACIJA	330.323.5	(10.848)	3.583.297.166	353.020	(13.401)	4.730.971.208	330.519.4	(13.564)	4.483.256.334	100.1	125.0	125.1	93.6	101.2	94.8
— realizac. storitv. POZD			17.856.936			24.049.950			29.841.046			167.1			124.1
— stalna realizacija vključno															
— s užibena prehrana			58.219.742			75.688.210			68.363.719			117.4			90.3
— ZUNANJA REALIZACIJA	330.323.5	(11.078)	3.659.373.844	353.020	(13.684)	4.830.709.368	330.519.4	(13.861)	4.581.461.099	100.1	125.1	125.1	93.6	101.3	94.8
— priposervis						30.321.850			32.691.222						107.8
KUPAJ	330.323.5	(11.078)	3.659.373.844	353.020	(13.770)	4.861.031.218	330.519.4	(13.960)	4.614.152.321	100.1	126.0	126.1	93.6	101.4	94.9

no in dohodkovno učinkovitost delavca, delovno povezane skupine delavcev ali kolektiva delavcev v temeljni organizaciji oziroma v delovni skupnosti

Morda ima pisec v mislih naslednje mesto v Marxovem »Kapitalu«?

»Bolj komplicirano delo velja samo kot **potencirano** ali še bolje, **multiplicirano** enostavno delo, tako da je manjša količina kompliciranega dela enaka večji količini enostavnega dela. Da se ta redukcija stalno vrši, kaže izkušnja. Blago je lahko produkt najbolj kompliciranega dela, njegova **vrednost** pa ga enači s produktom enostavnega in sámo predstavlja zato le določeno količino enostavnega dela.« Karl Marx, »Kapital«, I. str. 54.

Odnos med enostavnim in multipliciranim delom vsekakor obstoji. Najbrž pa zaradi spodbud k večjim delovnim rezultatom, prispevku k združenemu delu ni smotno vnaprej predpostavljati njegove »vrednosti«, če nismo tudi upoštevali njegove intenzivnosti. Ni dvoma da nastajajo različne materialne vrednosti od različnih intenzivnosti dela, da se v prispevkih do kočnega proizvoda, storitve, dela v »strnjeni« obliki približujeta, enačita večja količina manj zahtevnega dela od manjše količine bolj zahtevnega dela. Posebno pa bi to postalo očitno, če bi poskušali to uresničiti samo s formalnimi kriteriji usposobljenosti, torej s formalnimi šolskimi stopnjami.

Tako zastavljena, izpeljana merila niso akademska razprava, ampak praktične rešitve, ki odredajo tudi ekonomski položaj proizvajalca. Če namreč izoblikujemo sistem delitve osebnih dohodkov po razvrščanju vrednosti in nam najvišje vrednosti predstavljajo zahtevnost, odgovornost, ne da bi to preverjali tudi v rezultatih, potem smo vnaprej, brez meril dela, odredili tudi odnose v delitvi. Nastane hierarhična lestvica osebnih dohodkov, ki se po višinah od delovne do delovne organizacije razlikuje, medtem ko vnaprej določeno »razvrščeno« hierarhijo, piramido, določa. Take rešitve so žal v pravihnikih o delitvi osebnih dohodkov številne, krnijo pa spodbude za večja delovna prizadevanja, višjo produktivnost, boljše gospodarske uspehe.

Če je mogoče ob prebiranju Marxovih del še izvajati zaključke, da je »primarnega značaja **zahtevnost dela**« kot trdi Robert Ogorevc, potem je v naši novi Ustavi nedvoumno zapisano, da:

»Delo in rezultati dela določajo na podlagi enakih pravic in odgovornosti materialni in družbeni položaj človeka.« Ustava socialistične federativne republike Jugoslavije, 11. člen.

Še bolj določno to navaja sprejeti zakon o združenem delu, saj med drugim navaja:

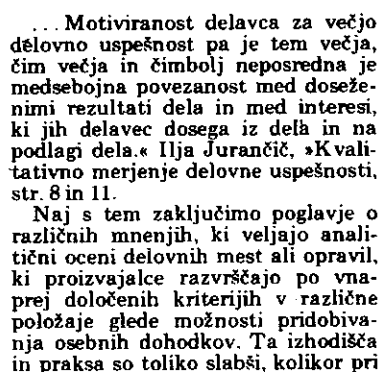
Ni nam znano, kje natanko je povzel pisec Marxovo stališče, ker tega ne navaja. V znanem delu, ki ga pogosto navajamo pri razlagi načel delitve po delu je Marx zapisal:

»Toda eden lahko prekaša drugega telesno ali duševno, daje torej v istem času več dela ali lahko dela dalje časa; da pa se delo lahko uporabi za merilo, se mora določiti po trajanju ali po intenzivnosti, sicer ne bi moglo biti merilo.« Karl Marx, »Kritika gothskega programa« str. 19.

»1) da z doslednim uveljavljanjem načela delitve po rezultatih dela spodbujajo vsakega delavca v temeljni organizaciji in vse skupaj k čim večji produktivnosti dela;«
Zakon o združenem delu, 47. člen.

Vsaj ti dve jasno razvidni določili bi morali upoštevati vsi svetovalci, prirejevalci tujih izkušenj in sistemov vrednotenja dela, kadar obravnavajo naša načela in našo prakso delitve.

Vse drugače, v skladu s sprejetimi načeli, spreminja izhodišča, ki jih je objavljval pri svetovanju uvedbe analitične ocene delovnih mest Ilja Jurančič. Medtem ko v knjigi »Vrednotenje dela«, izdane pred osmimi leti še ni mogel iz kolepske analitične

vrednotenju manj upoštevajo delovne rezultate, kolikor bolj zagotavljajo, odreajo višino, odnos osebnega dohodka od proizvajalca do proizvajalca po vnapijnjih kriterijih. Zlasti pa je slabo, da s tem krnijo delovno verno, kar nesposobno vpliva na večje delovne rezultate, povečano produktivnost in večji dohodek v organizacijah združenega dela. Seveda pa analitičnega vrednotenja ne kaže zavreči, le dati mu je treba tisto mesto, ki mu v našem družbenem sistemu, ki uvaža načela nagrajevanja po delu - pripada!

Vinko Trinkaus

Vse člane DIATI Jesenice obveščamo, da bomo organizirali ogled razstave RAST YU 79 na Reki in sicer v soboto, 27. oktobra.

Vsi zainteresirani naj se do 23. oktobra prijavijo Janezu Faletiču, internemu telefon Zvezlarna 596. Udeležba ni omejena.

Potek ekskurzije:
 — 27. oktobra ob 5. uri — odhod izpred Čufarja in ustavljanje na vseh postajah do Podvina,
 — postanek na »Ravbarkomandii«,
 — 9.30 — prihod na Reko,
 — ob 13. uri — ogled razstave,
 — ob 14. uri — odhod z Reke do Polhovega Gradca — kosilo.
 — ob 18. uri — odhod domov.

Opozorilo! Prijavljeni člani, ki se ekskurzije ne bodo udeležili, ne bodo imeli pravice do udeležbe na kasnejših zanimivejših ekskurzijah.

(Nadaljevanje s 7. strani)

oziroma okrog 500 GWh (10,2 % potrebi), če bodo hidrološke razmere slabe. Le v primeru nastopa izredno ugodnih hidroloških razmer v vseh mesecih predstoječega obdobja, kakršne pa se pojavijo morda le enkrat na deset let, primanjkljaja ne bi imeli.

Analize skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki so bile izdelane za to obdobje, ugotavljajo, da bo **tudi Jugoslavija** celota imela v tem obdobju **primanjkljaj električne energije**, ki bo običuten že v primeru nastopa normalne (bilančne) hidrologije.

Da bi lahko povečali proizvodnjo TE, je potrebno, da **rudniki** (rudniki lignita Velenje in ostali rudniki) **povečajo dobave premoga TE**. Šostanj in tako omogočijo povečanje proizvodnje. Povečati je potrebno dobave premoga **tudi v Toplano Ljubljana**, ki ima zelo nizko zalogo premoga, kakor tudi drugim porabnikom, ki bi se sicer preusmerili na porabo električne energije.

Pristopiti bo potrebno k varčevalnim ukrepom. Poleg že veljavnih (omejitev razsvetljave cest in trgov na 50 %, prepoved dodatnega ogrevanja v poslovnih in družbenih prostorih), bo potrebno uvesti še druge bolj efektivne mere, s katerimi bi dosegli racionalno rabo in zmanjšanje porabe električne energije.

V kolikor ne bo mogoče kupiti električne energije v drugih republikah, bi morali zagotoviti uvoz električne energije.

Uvažati pa bi morali pričeti čim prej, ker v ostri zimi ni verjetnosti, da bomo električno energijo lahko dobili.

Potrebno je tudi vnaprej zagotoviti visoko pogonsko sposobnost elektrarn, to je hitro odpravljati vse eventuelne okvare in v roku izvršiti predvidene remonte.

(Iz ELEKTROGOSPODARSTVA,
glasila delovnih kolektivov
elektrogospodarskih organizacij
Slovenije)

BODOČI RAZVOJ SVETOVNE ŽELEZARSKÉ INDUSTRIJE

Vendar pri tem nastopajo določene razlike. Te se odražajo predvsem na stanje v industrijsko razvitih državah zahodnega sveta in v nerazvitih državah tretjega sveta. To je razvidno iz razpredelnice v nadaljevanju, ki kaže, da so glavne težave z izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti imele prve, medtem ko je bila pri drugih situacija precej bolj ugodna.

Proizvodna zmogljivost je pokazana šrafrano in zgornja meja je 90 % izkoriščena. Če preide povpraševanje in proizvodnja na to področje, potem je posledica pomanjkanje železarskih proizvodov na tržišču in višje cene. Različni položaj šrafinih podjetij kaže naraščanje proizvodnih zmogljivosti za 4, 2 % in 0 % in vzporedn., s tem je predvideno in narisano s tremi črtami tudi naraščanje povpraševanja oziroma proizvodnje za 8 %, 5 % in 2 %. Ker se najvišja rast zmogljivosti, narisana na diagramu levo, ne izenačuje s proizvodnjo in povpraševanjem, zato v prihodnjih letih ne kaže, da bo na svetu primanjkovalo železarskih izdelkov in da bo izkoriščenost proizvodnih naprav zelo velika.

	1973	1974	1975	1976	1977
RAZVITE DRŽAVE	14.9	— 2.4	— 25.6	13.6	7.7
ZDA	14.9	— 2.4	— 25.6	13.6	7.7
Kanada	8.5	11.5	16.5	5.6	3.9
Države EGS	8.1	4.5	18.0	13.4	3.2
Ostale zahodnoevr. države	9.4	7.2	14.3	0.3	2.7

Japonska	26.1	- 12.2	- 14.0	- 3.6	0.5
Južnoafriška republika	14.1	8.1	18.8	- 23.3	- 17.6
Oceanijska	27.8	14.8	- 32.7	4.4	5.8

DRŽAVE V RAZVOJU

Južna Afrika	15.1	25.5	—	2.6	—	11.8	12.0
Afrika (brez Južnoafr. rep.)	4.6	13.6	—	1.0	—	11.9	12.0
Azija (brez Japonske)	8.1	27.7	—	12.4	—	1.4	6.7
Srednji vzhod	27.9	49.2	—	8.9	—	8.9	13.2

Dejansko je bilo povečanje proizvodnje železarske industrije v industrijsko nerazvitih državah v zadnem obdobju znatno. To kažejo tudi številke, navedene v naslednji razpredelnici.

	1966	1971	1976	66-76	letno povečanje
Grčija	0.21	0.48	1.11	429	18.1
Španija	3.74	8.03	10.98	194	11.4
Braziliija	3.71	6.05	9.25	149	9.6
Mehika	2.76	3.82	5.29	92	6.7
Venezuela	0.54	0.92	0.94	74	5.7
Vsa Južna Amerika	9.23	13.98	19.40	110	7.7
Afrika (brez Južnoaf. r.)	0.29	0.33	1.08	272	14.1
Srednji vzhod	0.36	0.38	1.18	228	12.6
Azija (brez Japonske in Severne Koreje)	7.31	7.46	15.97	118	8.1
Države v razvoju skupaj	17.18	22.15	37.64	119	8.2
Ostale zahodne države	314.47	372.49	416.10	32	2.8
Socialistične države	139.29	185.88	222.66	60	4.8
Svet skupaj	470.95	580.52	676.40	44	3.7

V nerazvitih državah Južne Amerike, Azije (brez Japonske), Afrike (brez Južnoafriške republike) in vključno s Srednjim vzhodom je bila v drugi razpredelnici navedena v obdobju povprečnega letnega rasta proizvodnje za okoli 2,8 % v industrijsko razvitih državah zahodnega sveta in 4,8 % v

V SREDO ZBOR DELEGATOV ENOTE SPIZ

V sredo, 17. oktobra ob 12. uri bo šesti zbor delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v nadaljevanju: SPIZ) v občini Jesenice. Dan pred tem se bo sestala v Železarni konferenca delegacij za SPIZ. Delegati bodo med drugim obravnavali analizo razvojnih možnosti SPIZ v Sloveniji do 1985 ter informacijo o finančnem poslovanju SPIZ v letošnjem letu. Predlagamo vsem delavcem v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, da »svojim« delegacijam takoj posredujejo svoje pripombe, predloge in vprašanja, saj se morajo delegacije sestati že do torka, 16. oktobra 1979.

Na prejšnji seji konference delegacij za SPIZ so delegati sprejeli vse brez pripomb. Pri izhodiščih za osnutek razvojnih možnosti SPIZ v letih 1981–1985 pa so vprašali, ali in kdaj se bo podaljšala pokojninska doba za ženske. Na to so tudi dobili takoj odgovor, da bomo o tem lahko razpravljali šele, ko bo pripravljen osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju sedaj pa je treba upoštevati določila veljavnega zakona.

V analizi razvojnih možnosti SPIZ v SR Sloveniji za obdobje od 1981 do 1985. leta je najprej opisan dosednji razvoj te skupnosti, vendar so o tem naši delegati že razpravljali pred prejšnjim zborom delegatov enote SPIZ (junija 1979). Med cilji in nalogam v obdobju od 1981 do 1985 naj omenimo, da bo treba oblikovati nov sistem zavarovanja, ki bo zavarovancem omogočal pravice v skladu z njihovim minulim delom ter jim po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljal socialno varnost. Snodbujati bo treba daljše aktivno delo zavarovancev ter zmanjšati število invalidnih upokojencev. Povečati bo treba realno vrednost pokojnin v skladu z naraščanjem poprečnih realnih osebnih dohodkov zaposlenih ter opredeliti naravo pokojnin kot nadaljevanje izplačevanja os. dohodkov. Odločiti se bomo morali, ali bomo iz sredstev SPIZ še naprej plačevali prispevek za zdravstveno in otroško varstvo ter stanovanjski prispevek za upokojenca ali bomo združevali ta sredstva neposredno prek ustreznih samoupravnih interesnih skupnosti.

Po oceni potrebnih sredstev za uresničevanje vseh nalog na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja bomo morali v vseh petih letih (od 1981–1985) združiti v celotni republiki 77 milijard dinarjev glede na cene v letu 1978. Če pa iz teh sredstev ne bi plačevali prispevke za zdravstveno in otroško varstvo ter stanovanjski prispevek za upokojenca pa bi bilo treba združiti približno 68,6 milijard dinarjev. Večina teh sredstev (84,2 odstotka) bo potrebnih za denarne dajatve (vse vrste pokojnin ter razni dodatki), 3,4 odstotka bo namenjeno rehabilitaciji, 1,5 odstotka izvajanju zavarovanja ter 10,9 odstotka za prispevke za zdravstveno in otroško varstvo ter stanovanjski prispevek upokojenca.

Iz informacije o finančnem poslovanju SPIZ v letu 1979 je razvidno, da bo letos zbranih za 4,8 odstotka več sredstev kot je bilo načrtovano (kljub šestmesečnemu začetnemu prenehanju plačevanja prispevka iz dohodka TOZD), vendar pa bodo tudi dohodki za 4,8 odstotkov višji od načrtovanih. Zaradi medletne valorizacije pokojnin in podaljšana prenehanja plačevanja posebnega prispevka iz dohodka na šest mesecev se je julija pojavila začasna ne-likvidnost skupnosti, ki bo predvidoma trajala do novembra. Zaradi premajhnih rezervnih sredstev mo-

ra skupnost za to obdobje najemati kratkoročne premostitvene kredite do višine 400 milijonov dinarjev (SPIZ namreč prejema sredstva za en mesec nazaj, pokojnine pa izplačuje en mesec vnaprej, zato je potrebna ustrezna rezerva).

Informacija o številčnih podatkih na področju štetja zavarovalne dobe s povečanjem pa podrobno prikazuje strukturo delavcev na beneficiranih delih.

Analiza o organiziranosti in poslovanju strokovne službe prikazuje, kakšne naloge opravlja in v kakšnem obsegu strokovna služba SPIZ. Junija 1979 je bilo namreč v Sloveniji 1.179.000 zavarovancev in upokojenec, za katere je delala ta strokovna služba. V petih letih (od 1973 do 1978) je bila 2,4 odstotna rast zaposlovanja delavcev v strokovni službi (od 586 na 705 delavcev). Ta rast je bila precej manjša kot v republiki (4,2 odstotka) oziroma na področju negospodarstva (4,5 odstotka) v istem obdobju. Iz podatkov sledi, da je en delavec strokovne službe opravljal leta 1973 delo za približno 1.600, leta 1979 pa za približno 1.700 zavarovancev in upokojenec. Povečal se je tudi obseg nalog, zato so utemeljene zahteve po modernizaciji njihovega dela.

S predlogom samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med skupnostjo in strokovno službo pa so opredeljene nekatere novosti, predvsem s področja uveljavljanja svobodne menjave dela. Strokovna služba bo namreč oblikovala svoj celotni prihodek glede na število opravljenih storitev in ceno posamezne storitve, ki jo je mogoče normirati in vrednotiti. V celotni prihodek pa bodo sodila povračila za izvajanje programa tistih delavcev, ki jih ni mogoče vrednotiti s ceno posamezne storitve, pač pa le s številom zavarovancev in upokojenec, ki potrebujejo te storitve.

Delegacije pa bodo obravnavale še gmojni položaj upokojenec v letu 1979, medtem ko bodo odbore za uveljavljanje pravic ter odbor za varstvo pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja izvolili delegati na sedmi seji skupščine SPIZ SR Slovenije.

V gradivu za delegacije, ne pa za dokončno odločitev, pa je tudi informacija o možnosti realizacije predlogov za spremembo instituta enkratnega letnega prispevka za rekreacijo. V zvezi s prispevkom za rekreacijo upokojenecv so namreč takele zahteve: postopno zvišanje enkratnega zneska in približanje njegove višine zneskom, ki jih v ta namen dobivajo delavci v združenem delu, diferenciacija zneskov glede na višino pokojnine in uveljavitev večjega vpliva enot skupnosti v občinah na način razdelitve sredstev za rekreacijo na območju, na katerem enota deluje. Glede na številne dileme pa strokovna služba SPIZ še ni pripravila konkretnega predloga.

Nada Dejak
CENTER ZA PROUCEVANJE
SAMOUPRAVLJANJA IN
INFORMIRANJE

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA

V torek, 23. oktobra, bo ob 16. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice šesta seja obeh zborov skupščine skupnosti socialnega skrbstva. Pred tem se bo sestala tudi konferenca delegacij za SIS za socialno skrbstvo v železarni. Predlog dnevnega reda seje skupščine je naslednji:

1. Izvolitev verifikacijske komisije.
2. Potrditev zapisnika 5. seje skupščine skupnosti socialnega skrbstva Jesenice.
3. Analiza razvojnih usmeritev socialnega skrbstva ter SMERNICE za pripravo družbenega plana skupnosti socialnega skrbstva za obdobje 1981–1985.
4. Predlog ELEMENTOV in KAZALCEV za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana skupnosti socialnega skrbstva za obdobje 1981–1985.
5. Ustanovitev zakonske svetovalnice.
6. Pravilnik o družbeno materialni pomoči v občini Jesenice.
7. Sporazum o kriterijih za dodeljevanje družbenih denarnih pomoči.
8. Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje cene oskrbe v zavodih za usposabljanje v SR Sloveniji.
9. Statutarni sklep o ustanovitvi in delovanju odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito skupnosti socialnega skrbstva Jesenice.
10. Inicijativni odbor za ustanovitev delavnice za delo pod posebnimi pogoji in imenovanje članov odbora.
11. Pobuda za spremembo odloka o uvedbi občinskega samoprispevka za delno financiranje izgradnje šolskega centra Plavž Jesenice na območju občine Jesenice.
12. Finančno poročilo skupnosti socialnega skrbstva Slovenije za 1. polletje 1979.
13. Izvolitev delegatov za 7. sejo skupščine skupnosti socialnega skrbstva Slovenije, ki bo 26. oktobra 1979 v Ljubljani.
14. Delegatska vprašanja.

Nada Dejak

ZAKAJ VRSTE PRI ZOBOZDRAVNIKU?

Zakaj čakamo tudi po dve leti, da pridemo na vrsto pri zobozdravniku, razen če nimamo močnega zobobola? O problemih na področju zobozdravstva so razpravljali tudi delegati v Železarni na seji konference delegacij za SIS za zdravstveno varstvo 24. septembra 1979. Pri tem so predlagali, da bi v obratni ambulanti Železarni organizirali še tretjo zobozdravstveno ambulanto. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje pa so zadalžili, da v Železarni objavi informacijo o izvajanju zobozdravstvenih uslug v obratni ambulanti.

Težave na področju zobozdravstva izvirajo predvsem iz tega, da so potrebe veliko večje kot možnosti ter da so bile več let razmere v zobozdravstvu neurejene, saj je bilo to manjvredno področje v zdravstvu. Tudi delež sredstev za zobozdravstvo se v celotnih sredstvih za zdravstvo iz leta v leto manjša.

Da bi železarji imeli bolj urejeno zobozdravstvo, smo pred dobrim letom sklenili z obratno ambulanto pogodbo o financiranju dodatnega programa zobozdravstvenih storitev. Po tej pogodbi obe zobozdravstveni ambulanti delata dodatno po šest ur dnevno dvakrat tedensko (torek in četrtek od 7. do 13. ure in od 13. do 19. ure). Plačilo tega dopolnilnega dela temelji na merilih zobozdravstvene skupnosti za nadurno delo na osnovi fakture. Zobni ambulanti pa opravita potrebno število storitev po merilih zdravstvene skupnosti. Ker naročnik (železarna) kontrolira izvajanje pogodbe, mora obratna ambulanta do 10. v mesecu poročati kadrovskemu sektorju o opravljenih storitvah rednega in dodatnega programa. V pogodbi je tudi določeno, da železarna preneha financirati dodatni program, če ambulanta opravi storitve v dodatnem programu tistim, ki ne delajo v železarni. Zato obratna ambulanta poročila o izvajanju dodatnega programa doda še poimenski seznam pacientov.

Sedaj pa pogledimo še izvajanje pogodbe. Obe ambulanti sta v prvem polletju 1979 »obdelale« v dodatnem programu 461 pacientov (med njimi je bilo 73 takih pacientov, ki so jim opravili tehnične storitve – proteze in podobno). Tem pacientom so pri enem obisku opravili tudi več storitev (povprečno 5,6 storitev naenkrat). Vrednost celotnega dodatnega programa v prvem polletju tega leta pa je znašala približno 494.000.– din. V rednem programu obeh zobnih ambulant pa je bilo 4.543 obiskov pacientov (upoštevati moramo namreč, da je v številu pacientov zalet tudi večkratni obisk istega pacienta).

Sedaj je v obeh ambulantah vpisanih približno 1.900 ljudi, ki čakajo na pregled pri zobozdravniku. Seveda pa je več ovir, ki preprečujejo vpisanim, da bi prišli na vrsto takrat, kot si sami izračunajo. To so predvsem: preobremenjenost ambulant, nujni primeri (zobobol), ki jih v ambulanti sprejmejo takoj; naročni pacienti, ki ne pridejo v dogovorjenem času; pa tudi sestanki, ki se jih morajo udeležiti člani zobozdravstvene ekipe. Še poseben problem pa predstavlja tudi to, da v večini evropskih držav poleg terapevta delata še dva asistenta, medtem ko je za Slovenijo in seveda tudi za našo ambulanto značilno, da je ob terapevta le en asistent. Ta pa poleg zobozdravstvenih del opravlja še različna administrativna, blagajniška in druga dela (na primer računanje participacije). Pri opravljanju zobozdravstvenih storitev se držijo strokovno dogovorjene prioritete med pacienti:

– paciente z bolečinami »obdelajo« isti dan, ko pride v ambulanto,

– borci NOV imajo prednost takrat, ko deluje njihova ambulanta,

– prednost pa imajo tudi pacienti s težjimi okvarami zobovja (totalna čeljust, sprednji sektor) in

– pacienti, ki pridejo v zobno ambulanto z napotnico splošnega zdravnika (ko je določena bolezen odvisna tudi od stanja zob).

Omenimo pa naj tudi to, da je zobozdravstveno varstvo borcev NOV, ki delajo v železarni ali pa so se tu upokojili, dobro organizirano. V Železarni je namreč okrog 300 borcev NOV, po normativih zdravstvene skupnosti pa 313 borcev pripada 0,30 terapevta. Iz sredstev, ki jih torej združujemo v zdravstveni skupnosti, je financirana tudi zobozdravstvena ambulanta za borce NOV, ki dela v četrkih (takrat imajo v ambulanti prednost borci NOV).

V obeh zobnih ambulantah v obratni ambulanti železarneske Jesenice se poleg železarjev zdravijo v okviru rednega programa še delavci Vatrostalne, Tehničnega biroja Jesenice in Železarsko izobraževalnega centra. To je približno 7.200 ljudi, za katere bi morale delati po normativih tri ambulante (ena ambulanta za 2.200 do 2.400 ljudi). Kakšne pa so možnosti za tretjo ambulanto? Organizacijsko že tečejo priprave za tretjo ambulanto. Sredstva se zbirajo dve leti, lani je železarna kupila ustrezno aparaturo, zobozdravstvena ekipa pa bo predvidoma na razpolago prihodnje leto. Problem pa je prostor za tretjo ambulanto. Predvidevajo, da bo v sedanjih ortopedski ambulanti, ko se bo leta preselila v prizidek splošne bolnice Jesenice. Dejavnost tretje ambulante pa bo treba financirati iz sredstev, ki jih vsi združujemo za zdravstveno varstvo. Vendar pa ta sredstva komaj zadoščajo le za redni letni program zdravstvenega varstva, medtem ko tretja zobna ambulanta v obratni ambulanti železarneske sodi v tako imenovani B program, za kar pa bi morali združevati še dodatna sredstva. Vse preveč se namreč potrošniško obnašamo na področju uveljavljanja pravic iz zdravstvenega varstva: zahtevamo nepotrebnost bolniško odsotnost, nepotrebnost in draga zdravila in podobno. Kot bi bila sredstva za celotno zdravstveno varstvo v vreči brez dna!

Na vse to bomo morali pomisliti, ko se bomo odločali za program zdravstvenega varstva v letu 1980 ter ob celotnem postopku dogovarjanja in odločanju glede razvoja zdravstvene dejavnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju od 1981–1985.

Nada Dejak
CENTER ZA PROUCEVANJE
SAMOUPRAVLJANJA
IN INFORMIRANJE

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

socialističnih državah. Ker je bilo naraščanje proizvodnje v nerazvitih državah včasih večje kot možnosti domače porabe, je bil višek prodan za izvoz. Rezultat tega je bilo zmanjšanje izvoza industrijsko razvitih držav. Pričakujejo, da bodo posledice te situacije še bolj občutne v prihodnjem letu.

Ker je situacija v bližnji prihodnosti predvsem za industrijsko razvite države precej neugodna kaže, da bo potrebno posvetiti več pozornosti pogledu v nekoliko daljšo prihodnost. To je težja naloga, predvsem zaradi političnih negotovosti, pomanjkanja finančnih sredstev in stalne ter vedno večje inflacije na svetu.

Kljub temu je bila izvedena vrsta predvidevanj, čeprav osnove za to niso bile vedno najbolj zanesljive. Vendar se več ali manj vsa predvidevanja ujemajo pri ugotovitvi, da bo od leta 2000 srednja proizvodnja in poraba jekla v svetu približno podvojena. To ustreza povprečni letni rasti okoli 3,5 % in sicer 2,4 do 3 % v industrijsko razvitih in 8 % na nerazvitih področjih. Te številke so sicer nekoliko nižje kot tiste, prikazane v drugi razpredelnici.

Kako in kje bi potekala rast svetovne železarske proizvodnje je razvidno iz razpredelnice v nadaljevanju. Vendar je treba povedati, da navajajo nekateri drugi viri tudi nekoliko drugačne številke.

predvidevanja

	1975	1980	1985	1990	2000
Razvite države					
ZDA, Kanada, države EGS,					
Zahodna Evropa, Japonska,					
Južna Afrika, Oceanija	391	478	570	643	766
Socialistične države	193	222	280	333	400
Države v razvoju					
(Južna Amerika, Indija,					
Azija, Afrika, Srednji	33	63	112	171	227
Vzhod, Kitajska, Sev. Koreja)	29	40	53	90	125
Skupaj svet	646	802	1015	1237	1518

Naslednja razpredelnica kaže porazdelitev svetovne prodaje surovega jekla do leta 2000 v industrijsko razvitih, socialističnih in nerazvitih državah v odstotkih.

	predvidevanja				
	1975 %	1980 %	1985 %	1990 %	2000 %
Razvite države	60	60	56	52	50
Socialistične države	30	28	28	27	26
Nerazvite države	10	12	16	21	24

Čeprav bo delež držav v razvoju do leta 2000 izredno narasel, vendar takšno povečanje proizvodnje kljub temu ne bo zadostovalo za kritje vseh lastnih potreb. Nekateri strokovnjaki celo predvidevajo, da bo do leta 2000 delež teh držav v svetovni železarski proizvodnji narasel celo na 30 %. V tem slučaju bi bila poraba v veliki meri pokrita z lastno proizvodnjo.

Sliko predvidenega povečanja železarske proizvodnje v nerazvitih državah tudi nekoliko zamegljuje dejstvo, da je lahko ta rast v posameznih državah zelo različna. To je razvidno tudi iz naslednje razpredelnice, ki prikazuje predvideno povečanje proizvodnje v letih 1983–85 v primerjavi z dejansko doseženo 1973–85 v primerjavi z dejansko doseženo v letih 1973–75. Le malo je velikih skokov v predvideni proizvodnji in zato pričakujejo, da se bo nekaj podobnega dogajalo tudi ob koncu tega stoletja.

	1973-75	1983-85	povečanje
Južna Amerika			
Argentina	2.4	6.0	3.6
Brazilija	8.3	24.0	15.7
Čile	0.6	1.0	0.4
Kolumbija	0.2	0.5	0.3
Mehika	5.4	12.0	6.6
Peru	0.5	2.0	1.5
Venezuela	1.0	11.0	10.0
Ostali	neka	0.5	0.5

Afrika	0.4	2.0	1.6
Alžirija	nič	2.0	1.6
Maroko	nič	0.5	0.5
Nigerija	nič	0.4	0.2
Tunizija	0.2	0.2	0.2
Zaire	neka	0.1	0.1
Ostali	–	–	–
Srednji vzhod			
Egipt	0.5	1.7	1.2
Iran	0.7	10.0	9.3
Irak	–	0.5	0.5
Izrael	–0.1	0.3	0.2
Libija	–	0.5	0.5
Saudska Arabija	nič	0.5	0.5
Sirija	nič	0.3	0.3
Ostali	neka	0.2	0.2
Azija			
Burma	neka	0.3	0.3
Indija	8.0	13.0	5.0
Južna Koreja	2.0	6.0	4.0
Pakistan	neka	1.0	1.0
Filipini	0.2	1.0	0.8
Singapur	0.2	0.4	0.2
Ostali	0.1	0.3	0.2

Na osnovi zgoraj navedenega lahko pričakujemo ob koncu tega stoletja zelo močno povečanje proizvodnih zmogljivosti svetovne železarske industrije. Kaže tudi, da bodo pri tem večji delež prispevale države v razvoju. Skrbna priprava novih projektov bo lahko pripomogla k ekonomski uspešnosti novo zgrajenih projektov, vendar finančno bodo to zelo zahtevne investicije. Tudi cene železarskih izdelkov bodo še naprej naraščale, da bodo lahko krile vedno večje investicijske in ostale stroške. Kljub vsem tem neugodnim pogojem lahko pričakujemo tudi v bodoče v nerazvitih državah že danes prisotno strmljenje: kritje vedno večjih potreb z domačo proizvodnjo.

IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA

IVAN JAN DRUGI KOKRŠKI ODRED

Prvo akcijo, ki je sledila obveščevalski, so torej 22. oktobra 1944 izvedli člani štaba kokrškega odreda, ki sta jih vodila komandant odreda poročnik Janko Prezeli-Stane in načelnik štaba kapetan Damjan Globočnik-Boris. Tej skupini je pomagala tudi patrulja prvega bataljona, ki je tedaj krožila po ravninskem predelu. Tudi ta oddelek, ki je štel le 13 borcev, se je približal tej cesti in postavil zasedo na Črnuvcu blizu Brezij, niti kilometer od sovražnikove postojanke. Ob cesti so čakali na kak osamljen avto. Res je spet pripeljal luksuzni avto z oficirji, ki pa ga je spremljal kamion, poln policistov. Partizanska zaseda je ušla po obeh in se takoj za tem, četudi je bila v okolici čistina, brez žrtev umaknila v smeri Begunjske.

Koliko žrtev so imeli Nemci, ni bilo mogoče ugotoviti, odredna poročila pa govorijo o več kot 20 mrtvih in ranjenih.

Zdaj je bilo pričakovati, da bodo Nemci iz bližnjih Begunj na kraj napada pripeljali talce in jih postrelili, vendar tudi tokrat ni bilo tega.

Moralno razpoloženje med prebivalstvom in tudi med partizani se je naglo dvigalo in delo na terenu je bilo uspešnejše.

Tedaj se je poveljstvo odreda preveč izpostavilo zelo močnim žrtvam. Dasiiravno jih ni bilo in so akcije lep uspeh, to ni bilo premišljeno dejanje.

Naslednji dober uspeh je 25. oktobra ob cesti prek Ljubelja dosegla 2. četa 3. bataljona, ki sta jo vodila Mihael Karo-Karel in Franc Bucar. Ta dva sta z 29 borci, ki so bili oboroženi s šestimi strojnimi, že več dni krožila nad Trzicem, da bi na kakem ustreznem kraju napadla Nemce ali domobranci. Pri tem so sodelovali tudi politični delavci tržiškega okraja.

Dne 23. oktobra je ta oddelek najprej doživel kratko prasko z nemško patruljo na Počivalniku, drugo jutro pa je šel blizu tja v zasedo. Ker ni bilo nobenega cilja, so se opoldne spet umaknili v gozd, se tam urejevali, zvečer pa odšli patruljirati in v prehranjevalno akcijo.

Tudi 24. oktober je minil brez streljanja. Dne 25. oktobra zjutraj pa so že ob štirih zjutraj postavili zasedo ob cesti pri Sv. Ani proti Podlubečju, kjer so se Nemci gibali največkrat.

Ob 8,25 se je partizanski zasedi približalo 60 Nemcev. Toda potem so se Nemci potihoma priplazili pod glavne čete položaje. Tam bi borcem trda predla, če na nasprotnem bregu partizani ne bi imeli druge zasede. In prav tedaj, ko so se Nemci dvignili na juriš, jih je že druga zaseda, ki je spremljala približevanje Nemcev, obsula s preciznimi strelji. Presenečeni Nemci so se tedaj z divjimi skoki začeli umikati v dolino.

Tedaj je ušla tudi prva zaseda, ki je bočnim ognjem pregnala v beg tiste Nemce, ki so imeli boljše kritja.

Orožja pa kljub uspehu niso mogli zapleniti, ker se je le 70 m od tega prizorišča že pomikala druga nemška patrulja, ki je borcem te čete silila za hrbet.

Ugotovili so, da je padlo 12 Nemcev, osem pa je bilo ranjenih (podat-

kov o padlih iz nemških virov ni bilo mogoče preveriti), ob borcih iz 2. čete 3. bataljona pa ni bil ranjen nihče. Le Karel Globočnik-Silni, politični delavec iz vodstva tržiškega okraja je bil rahlo zadet.

Bojna morala čete se je še bolj okrepila.

V tej akciji so porabili 425 nabojev: 288 za bredo in 137 za puške.

Takoj za tem se je skupina Mihaela Karota-Korla urnila v sestav bataljona. A že naslednje jutro, 26. oktobra, je skupaj z 2. bataljonom kokrškega odreda šla v novo, tokrat oskrbovalno akcijo.

Akcijo 27. oktobra 1944 pa je izvedla patrulja 1. bataljona KO. Ta dan so Nemci v Kranju pokopali policiste, ki jih je 22. oktobra potolila prej omenjena skupina odrednega štaba. Na pogreb so se z več kamioni že zjutraj odpeljali tudi policisti z Bleda in Radovljice. In ne da bi o tem kaj vedela patrulja 1. bataljona, ki je šla 16 borcev s tremi strojnimi, je le ta ob cesti v Gobovcih postavila zasedo in pričakovala kako vozilo.

Sredi dne se je iz smeri Kranja res pripeljal osebni avto, v katerem so bili širje policisti, verjetno častniki. Zaseda, misleč, da je ta avto sam je nanj ušla in pobila vozeče se v njem.

Tedaj pa se je izza ovinka pokazala kolona šestih do osmih kamionov, v katerih so bili policisti. Zaseda, ki ni takoj mogla ugotoviti, da jih je toliko, je ušla po prvem in ga uničila. Tedaj so se približali tudi ostali in policisti so začeli skakati iz kamionov ter obstreljevati partizansko patruljo.

Partizanska patrulja se je tedaj naglo morala umakniti. To ji je kljub gostemu obstreljevanju uspelo brez izgub.

Proti pričakovanjem okupator tudi tokrat ni izvajal povračilnih ukrepov.

Naj ob koncu opisovanja teh vojaških akcij dodamo le še, da je bilo kljub uspešnim napadom zaplenjeno souvažnik le šest pušk in precejšnja količina streliva.

MOBILIZACIJSKI NAPORI V OKTOBRU IN PRESKRBOVALNA AKCIJA

Kljub raznim naporom v mesecu oktobru kokrški odred ni uspel mobilizirati veliko novincev, čeprav je bilo po raznih krajih še precej moških. Na nekaterih območjih jo je le prvič zajel domobranski duh. Čeprav je bila razglašena splošna mobilizacija le te na območju kokrškega odreda, je v tem času vedno ni bilo mogoče izvajati množično.

V oktobru 1944 so enote kokrškega odreda sicer mobilizirale 266 novincev, med katerimi je bilo tudi precej prostovoljcev, toda vsi ti so bili v glavnem z območja, kjer domobranci niso imeli dosti nadzora.

Večina teh je bila s transporti, kakor običajno poslanih preko Save v enote 9. korpusa.

Mobilizacija je še vedno ostala osnovna in neprestana odredova naloga.

Iz dosti skrbno napisanih poročil drugega in še prej tretjega bataljona je moč razbrati, da je drugi bataljon v oktobru mobiliziral 87 novincev, tretji manj, in sicer 68. Iz poročil štaba prvega bataljona, ki so bila v tem času tudi sicer najslabša, pa natančne številke mobiliziranih ni bilo mogoče ugotoviti, dasiravno jih je mobiliziral največ to je okoli 100.

Ob tem velja povedati, da so bile te mobilizacije dostikrat izvajane na terenu, ki so ga nadzorovali Nemci ali domobranci, zato so bile te akcije dosti tvegane. Taki nevarni kraji s sovražnimi postojankami so bili Javornik s Koroško Belo, Zirovnica, Radovljica s svojo severno okolico, Tržič z okolico, Predvor z dolino Kokre in zlasti vasi blizu Kranja s severno okolico, kjer so na gosto križarili domobranci.

V drugi polovici oktobra je štab odreda od štaba 9. korpusa glede mobilizacije prejel nova, dopolnilna zapna navodila, ki jih je štab odreda 22. oktobra razposlal vsem bataljonom. Le ti so jih natančno preučili in se čimbolj skušali ravnati po njih. Ker je ta okrožnica vsebovala tudi analizo stanja in razmer v tem jesenskem obdobju in je zato tudi za razumevanje dogajanj zanimiva in poučna, navajam nekaj direktnih ugotovitev:

— največja naloga je še vedno dosledna mobilizacija. To zlasti za Primorsko in Gorenjsko, ki je bila doslej preslabo izvajana. Številni za orožje sposobni so še vedno ostali na dosegu okupatorja, oz. domačih izdajalcev;

— da bi na sektorju 9. korpusa mobilizacijo žive sile izvedli čim bolje, se je štab 9. korpusa s POOF sporazumel, da bodo politične organizacije na terenu izvedle množično kampanjo,

— dolžnost poveljstev NOV pri tem je, da slehernemu partizanu prikažejo važnost dosledne izvedbe mobilizacije in da se zlasti funkcionarji morajo zavedati, da je na samo v enem okolišju še 1100 mobiliziranih;

— vsaka patrulja NOV mora biti tudi mobilizacijska ... pri tem mobilizacija sme biti kot nekako lovljenje civilistov ... V primerih pa, ko obveznik sicer želi vstopiti v našo vojsko, a zgolj iz oportunitizma tega ne napravi prestovoljno (vezan na dom ali slično) mu je treba ... pomagati s tem, da ga mobiliziramo prisilno;

— tovarišice, ki jim na terenu grozi nevarnost pred aretacijo, je treba takoj sprejeti v NOV.

V zvezi z mobilizacijo imamo tudi primer, da so celo kurirji ali obveščevalci s svojih poti kdaj pa kdaj pripeljali katerega novince ali celo po vrh njih. Tudi tak način novačenja je ustrezen navodilom. Tudi v vseh treh bataljoni je bilo poleg običajnih, izvedenih več izrednih in zanimivih mobilizacij.

Tako so npr. obveščevalci prvega bataljona zaradi stikov s terenom okoli Begunj nekoč dobili kar pet zapornikov — tri moške in dve ženski, ki so ušli z vrta begunjske kaznilnice. V čete prvega bataljona so jih vključili 21. 10. 1944.

Nadaljevanje

»Tak moški. Če ne bi skrbela za vse, kdaj bi že posest prišla na boben. Niti ene priložnosti za pitje in čevkanje ne izpusti.« se je zgrajala mama.

Brede to ni dražilo. Po njenem so imeli vsega dovolj. Niso izgubljali pivcev zato, ker bi prepočasi stregli. Saj gostov ni bilo veliko. Le ob nedeljah, praznikih, redkih priložnostih je bila gostilna polna. Oče se je branil pred maminimi očitki: »Če gostje malo dalj čakajo na pijačo, potem hitreje pijejo. Ker so žejni.«

V gostilno je stopil Jan. Oziral se je za prazno mizo, a je ni bilo. Ni ga pa mikalo, da bi prisedel k častniku in očetu. Prišel je do točilne mize in se s komolci naslonil na ploščo. Usta so se mu skrivnenočila v zaničljiv posmeh.

»To so vojaki. Hlepijo po tuji zemlji, če pa jo morajo braniti, jih popade strah.«

»Saj so svoje opravili,« je odvrnila Breda. Jan je prepričljivo odkimal. Na obrazu se mu je zarisala boleča nemoč. Najbrž bi rad zastokal, a ga je bilo pred njo sram. Nesla je pijačo vojakom in se prvič dalj časa zadržala pri mizi.

Na vratih se je prikazal dežurni podčastnik, zaklical skupini vojakov, ki so imeli na skrbi mule, da morajo takoj pripraviti živali za pohod. Vojaki so godrnjaje vstali, k prosti mizi pa je takoj sedel Jan in naročil pijačo. Prinesla mu jo je, Jan pa je tako glasno poprosil, naj ostane, da Breda ni upala oditi.

»Z mano sva prešetala vse vaščane in skušala odkriti, kdo bi skrival Matico? Nič pravega se nisva domislila. Si ti Breda kaj premišljala o tem, kam bi se lahko zatekel Matic?«

»Kam le? K domačin, sorodnikom. Kdo drug bi pa upal skrivati ranjenega partizana? Ali ni ponoci ušel? Saj se vojaki odpravljajo. Ti pa še zmerom sumničiš?«

K sreči je Jan vse bolj potrpekljivo sklanjal glavo in začel gledati v tla. Tako ni mogel opaziti sprememb, ki so se gotovo pokazale na njenem obrazu. Ni bila pripravljena na tak pogovor. In tudi pripravljena bi trepetala. Preblizu nevarnosti je bila, da bi lahko ostala mima.

»Najbrž ga res ne bomo našli,« je zagrenjen zavzdihnil Jan. »To da odhajamo, mu bo pomagalo, da se bo izmuznil. Prosil sem za deset vojakov, da bi počakali v vasi. Komandir noče niti slišati. Ne verjame, da bi bil Matic še v vasi. Zarana sem natanko preiskal kraj, kjer je bil napaden stražar. Ni sledu, da bi kdo odšel po travi. Bomba partizanska. Ne razumem še, le slutim. A bom tudi to uganko

VINKO TRINKAUS

16 IZDAJA

odvozljal.« Izpil je pijačo, gledal Bredo in obraz se mu je jasnil. »Oglasi se v postojanki. Tam bova imela več časa za pogovor.«

»Malo bom pomagala doma, malo se bom kopala v tolmunu, zvečer brala in mesec bo prehitro minil. Septembra pa nazaj v Ljubljano.«

Jan jo je skušal ujeti za roko, a jo je spretno odmaknila. Pogledala je žalostno, vendar ljubeče. Nemirne vročine oči so jo prebadale, kot bi jo hotele vptiti.

»Oglasi se, vsaj za uro, dve. Nekaj ti bom predlagal. Moram ti natanko razložiti. Zdajle ne ugetnem, drugače bi povedal.«

Skomignila je z rameni. Ni mu hotela odreči, ker se je bala, da bi preveč silil, naj ga obišče. Raje ga je pustila v upanju. Tako bo mirnejši in ne bo skušal izrabiti prve priložnosti, da se vrne v Bodičevje.

Mama se je prisiljeno nasmihala vojakom, Janu, ki so odhajali. Potem je začela oštevatvi očeta, ki se raje zapije, začeka kot pa zavzeto pomaga. Oštevanja, ki pa se niso končala s prepričkom — saj se je oče le blago branil — so Breda žalila. Izdajala so mamin zagrenjeni pohlep, povečati vse, kar imajo, pripraviti se na hude čase, ki bodo prišli. Zmerom je mama govorila o hudih časih, ki jim grozijo, čeprav se trije rodovi niso trpeli pomanjkanja. Breda ni vedela, če je mama strah pred nesrečo ali je to le izgovor, da upravičuje vsa svoja dejanja, da jih priganja k delu, zaslužku.

Umaknila se je v kuhinjo. Ko je premišljala, kaj bi vzela za Matico, jo je presenetila Albina. Zanjso so imeli v kuhinji zmerom pripravljeno steklenico likerja, kozarčke, da so ji lahko postregli. Čeprav sta se z mamo dobro razumeli, Albina se ji je celo prilizovala, se je le redko zgodilo, da bi mama pogostila Albino s pijačo.

»Si govorila z Zanom?« je precej vprašala Albina. »Ti je povedal, kaj sumi. Nekdo zelo prikrit, pomaga komunistom.«

Breda je hotela zavzeto braniti partizane. Prvič, pred Albino. Ovedla se je, da bi lahko Albina posumila, pa si je prizadevala, da za njene skrbi ni pokazala dovolj zanimanja. Dosegla je le to, da je govorila le Albina, ki je s posebno strastjo razpredala podrobnosti, sumničenja, kako je treba biti pred komunistično zaroto buden.

»V Ljubljani niso tako divji na partizane,« je rekla Breda, ko ni mogla več mirno prenašati vseh očitkov in sumničenj.

»Seveda, ljubljanski gospodje in revni delavci ne bodo izgubili zemlje. Njih ne bodo silili v kolhoze. Kaj pa kmetje?«

»Tudi ljubljanski učitelji niso v strahu. Nisem opazila.«

»Ljubljana,« se je zaničljivo spachi Albina. »To je zelo čudno mesto. V njem bo treba napraviti red! Upam, da to prav kmalu uakam.«

Mamin prihod, ko sta z Albino spregovorili nekaj vljudnih besed, je Breda izkoristila, da je ušla iz kuhinje. Tiho je zavila po stopnicah in odklenila vrata sobice. Matic, ki je gledal skozi okno, se je obrnil.

JOŽE PEHARC

BORBA ZA OBOROŽITEV

Znano je, da narodnoosvobodilna vojska in partizanski odredi Jugoslavije, kakor tudi drugi udeleženci NOB niso imeli svojih tovarn in skladišč, iz katerih bi se redno oskrbovali z orožjem, strelivom in drugo vojaško opremo. Vsega tega je sovražnik imel v izobilju. Tega so imeli tudi zavezniki, ki pa so šele proti koncu vojne postopoma začeli pošiljati nekaj vrst oborožitve in še to v omejenih količinah. Zato je preskrba z orožjem in strelivom zanj resnično pomenila boj, saj je v večini primerov samo v bojnih in podobnih akcijah bilo mogoče zapleniti okupatorju in njegovim pomagačem nekatere vrste orožja in streliva.

Kljub temu pa je še vedno primanjkovalo posebno težkega orožja, kot so topovi in havbice, minometi in strelivo zanje. To pomanjkanje je bilo še posebno občutno na območju IX. korpusa na Primorskem in Gorenjskem, zaradi česar smo poskušali stanje ublažiti tudi z raznimi improvizacijami in nadomestki, kot je na primer izdelava partopa, predelava topniškega streliva itd.

Resnica je tudi to, da smo imeli nekaj topov 75 mm in havbice 100 mm, toda originalnega streliva zanje je kmalu zmanjkalo. Zavedali smo se, da nobeno orožje brez streliva ni uporabno, in ker smo spoznali, da je uspeh napada naših partizanskih enot na utrjene sovražne postojanke velikokrat odvisen od težkega orožja, smo nenehno razmišljali, kako priti do ustreznega topniškega streliva.

V takšnih okoliščinah se je v štabu artiljerije IX. korpusa porodila misel, da bi šrapnel 75 in 100 mm, ki smo jih našli v zapuščenem italijanskem skladišču v Podnanosu, predelali v prebojne ali vsaj v udarne granate.

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

10

VODNIK JOŽE-MAROKO

TOPOVI GRMIJO

V celotnih akcijah, vključno zasedami okoli Gorenje vasi, nastopih iz smeri Idrije, Škofje Loke, Treh kraljev, Rovt in Selške doline so bile sovražnikove izgube: 73 mrtvih, okoli 53 težje in lažje ranjenih, uničenih pet dobro utrjenih bunkerjev, poškodovani en tank, en oklepni avtomobil in dva kamiona.

Izgube I. topniškega divizion pa so bile: dva mrtva, štirje težko ranjeni, izgubljeni en top 75 mm in dva konja. Porabljeno strelivo: za havbico 100 mm 52 kosov (torej vse), za baterijo topov 75 mm 120 granat in okrog 1200 nabojev za brzo-strelni top.

Da uspeh akcije ni bil popoln, saj postojanke nismo popolnoma uničili, je botrovalo več vzrokov, predvsem to, da nismo imeli radijske zveze, pa tudi ne izkušenj v sodelovanju topništva in pehote. Napak je bilo tudi to, da smo pustili ženske k maši, pa še skozi minska polja. Organizirane topniške enote so se izkazale ne samo kot izjurne in požrtvovalne, ampak tudi kot nadvse hrabre in vztrajne v boju iz neposredne bližine. Dokaz za to je drugi dan boja, ko je 100 mm havbica na

odprtem prostoru pod močnim mitralješkim ognjem uničevala bunker in se potem, ko ga je uničila, umaknila na drugi položaj. Pred hišo Franca Demšarja, po domače pri Franceljnu, je komandant korpusa tov. Lazar topničarje ustavil, jim čestital ter divizijski godbi ukazal zaigrati na čast topničarjem.

Kmalu je bila izdana naredba IX. korpusa: »Za veliko vztrajnost, požrtvovalnost in borbenost izreka štab IX. korpusa vsem borcem, podoficirjem, oficirjem ter politkomisarjem 16. SNOUB Janka Premrla-Vojka in samostojnemu topniškemu divizionu izredno pohvalo. Vse borce in starešine, ki so se v borbi izredno izkazali, pa predlagati za odlikovanje.«

Podpisana sta bila komandant IX. korpusa Stane Pogačar-Lazar in politkomisar Viktor Avbelj.

Ko sem razčiščeval neke nejasnosti in preverjal podatke za monografijo o topništvu IX. korpusa, sem pa 34 letih doživel izreden doživljaj, ki ga moram opisati.

V hiši borke Gradnikove brigade je v pogovoru nanesla na prejšnjem udeležbo topničarjev pri napadu na Gorenjo vas. Sama je povedala, kako je neki top streljal in s tem omogočil umik njene enote. Ko je čula, da sem sodeloval v tem boju, mi je vsa zardela od ganjenosti, stoječ sredi kuhinje, krepko stiskala roko. »Torej tudi ti si bil topničar in nam skupaj z drugimi omogočil umik. Do našega umika ste streljali v mrtvi kot in vezali nemški topovski ogenj nase. Hvala ti, tovariš, tebi in vsem takrat sodelujočim topničarjem, ne, ne samo za samo borbo, ampak ker ste se žrtvovali za rešitev tovarišev, ker ste storili več kot svojo dolžnost. Veliko naših je bilo ranjenih, ko ste reševali nas. Pozdravi vse tovariše topničarje v mojem imenu in v imenu še živih borcev 3. bataljona Gradnikove brigade.«

Tovariš Marko, ki me je prej predstavil kot borca topničarja, me je udaril pa rami in rekel: »Vem, da ne boš pozabil tega sporočila. Povej jim, da jih po 34 letih hvaležno pozdravlja Milka Oman-Marta, ki sedaj živi v Frankovem naselju v Škofji Loki, ki ne bo nikdar pozabila na nekaj strašnih minut, ki jih je preživela v tem boju. Vem, iztok, da tega ne boš pozabil.«

In moral sem to napisati!

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 64. seji, zadnji preteklega mandata, 1. oktobra pregledal obrambni načrt za zveze in ga posredoval v potrditev svetu za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Na seji so obravnavali predlog pogodbe z Zavodom za spomeniško varstvo Kranj za izdelavo revitalizacijskega (obnovitvenega) načrta starega mestnega jedra Radovljice ter predlog zazidalnih načrtov za območja določena za gradnjo počitniških hišic. Oddelek za gospodarstvo in finance je za sejo pripravil informacijo o zaračunavanju cene oskrbnega dne v vzgojnem zavodu Matevž Langus v Kamni gorici. Na dnevnem redu je bila tudi ocena gospodarjenja za mesec avgust, ponovna obravnava predloga odredbe o pristojbinah za veterinarsko sanitarno preglede in dovoljenja ter obravnava priporočila predsedstva OK SZDL Radovljica za odobritev organizacije in izvedbe moto kros tekmovanj, ki jih izvaja AMD Radovljica.

Po prvih ocenah koordinacijskega odbora OK SZDL Radovljica za akcijo Nič nas ne sme presenetiti, so vsi dejavniki v krajevnih skupnostih in OZD pokazali visoko pripravljenost in znanje. Na vaji v soboto, 29. septembra, je sodelovalo 13.560 občanov in mladine v krajevnih skupnostih, okoli 8.000 pa jih je bilo v času vaje na delovnih mestih, ki so se tudi posredno vključili v akcijo. V nedeljo, 30. septembra je sodelovalo na raznih manifestativnih prireditvah 3.730 občanov. Razen pripadnikov civilne in narodne zaščite, so se zelo izkazali mladina in učenci osnovnih šol, zlasti pa taborniki.

Komite občinske konference ZK in občinski svet ZSS Radovljica sta skupaj pripravila posvetovanje sekretarjev osnovnih organizacij ZK in predsednikov izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij 1. oktobra v Radovljici in 3. oktobra na Bledu. Na obeh posvetih so se dogovorili o neposrednih nalogah v pripravi na ocenjevanje gospodarjenja ob devetmesečnih zaključnih računih in o pripravi na volilne konference OO ZK ter občne zbore sindikalnih organizacij. Spregovorili so tudi o uveljavljanju načel delitve po delu in o pripravah planskih dokumentov za prihodnje srednjeročno obdobje.

Predsedstvo OO ZZB NOV Radovljica je na 15. seji, 3. oktobra podrobno razčlenilo dosedanje delo organizacij ZB NOV v občini in se dogovorili za programe v naslednjem letu. Osrednja pozornost je veljala družbenopolitični aktivnosti borbenskih organizacij in izvajanju sklepov kongresov ZKS in ZKJ ter ZZB NOV Jugoslavije, v zvezi z uveljavljanjem vloge krajevnih organizacij ZB v krajevni samoupravi in delegatskih odnosih. Ocenili so tudi delo predsedstva in vseh komisij in se dogovorili o postopnem prehodu na uresničevanje pobude tov. Tita o kolektivnem vodenju in odgovornosti v organizacijah ZB NOV. Na seji so obravnavali tudi poročilo o gospodarskih gibanjih v občini za prvo polletje 1979 ter sprejeli stališča za sejo družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Odbor za ustanovitev kluba samoupravljalcev pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica je na 1. seji, 26. septembra, sprejel osnutek programa in rokovnika priprav za ustanovitev kluba samoupravljalcev. Gradivo bo posredovano v obravnavo in potrditev predsedstvu občinskega sveta ZSS do 20. oktobra, nakar bo do konca novembra v razpravi v vseh osnovnih organizacijah sindikata. Predvidoma bodo pravilniki in samoupravni sporazumi dokončno sprejeti do konca leta, klub pa naj bi ustanovili v januarju 1980.

OB 50. LETNICI SMRTI VLADIMIRJA GORTANA

16. oktobra leta 1929 je posebno fašistično sodišče, ki je zasedalo v Pulju, obsodilo na smrt primorskega rojaka Vladimirja Gortana, ostale štiri soobtožence pa na zaporne kazni 30 let. Gortan je bil naslednje jutro ustreljen. Vsi obsojenci so bili doma z Berama pri Pazinu in zavedni primorski rojaki, ki so se borili za narodnostni obstoj našega zaslužnjega naroda pod fašizmom.

Obtoženi so bili, da so nagovarjali naše ljudi, da sabotirajo volitve v rimski parlament, ki so bile 24. marca 1929 in da so streljali v zrak, da bi tako prestrašili volivce in da je bil nekdo pri tem težko ranjen. Tako se je glasila obtožnica.

Te volitve pa niso bile v pravem pomenu volitve, pač pa se je le glasovalo za ali proti fašizmu, »si o no«. Protifašistična organizacija TIGR je po vsej Primorski raztrosila letake, ki so pozivali naše ljudi, da se volitve ne udeležijo. To jim je tudi v veliki meri uspelo.

Ta smrtna obsodba je globoko odjeknila med našim ljudstvom na Primorskem, pa tudi izven naših meja, saj je bila to prva smrtna obsodba po zakonu o smrtnih kaznih, ki je bil sprejet 6. decembra 1926 v fašistični Italiji. Z istim zakonom je bilo ustanovljeno tudi posebno sodišče za sojenje takih »zločincev«. Mussolini je bil žejen krvi naših ljudi, zato se je posebno kruto znal nad njimi. Največ smrtnih obsodb je posebno fašistično sodišče v kasnejših letih izreklo ravno nad Slovenci in Hrvati. Tudi na zaporne kazni je v sorazmerju s številom obsodb obsojeno več Slovencev in Hrvatov, kot pa Italijanov.

Resnici na ljubo je treba povedati, da se je tudi italijansko ljudstvo izkazalo v boju proti fašizmu in v tej borbi veliko žrtvovalo. Po zmagi nad fašizmom si je izbojevalo resnično demokratično ustavo, v kateri v šestem členu izrecno govori o zaščiti narodnostnih manjšin.

Italijanski politik Felice Cavallotti je ob neki priložnosti dejal: »Do-

movina je svet vzvišenih, žalostnih in svetlih spominov, močnih in nežnih čustev, ob katerih živimo z duhom naših očetov ter smo zato ponosni, da nosimo njihovo ime. Domovina ni le kosček zemlje, kjer smo se rodili.«

USPELI PREIZKUS PRIPRAVLJENOSTI OBČANOV RADOVLJIŠKE OBČINE

Kot drugod po Sloveniji je v dvodnevni sklepni akciji NIČ NAS NE SME PRESENETITI tudi v radovljiški občini množično sodelovalo v preverjanju obrambnih in samozaščitnih nalog celotno prebivalstvo — od pionirjev do najstarejših iz vseh 20 krajevnih skupnosti.

Težišče vseh vaj je bilo v krajevnih skupnostih, kjer so koordinacijski odbori pri KK SZDL pripravili izredno pestre in raznolike programe, čeprav je bila za celo občino enotna predpostavka — rušilni potres.

Aktivirane so bile vse enote civilne zaščite, narodne zaščite, rezervni miličniki, taborniki, gorski reševalci, radio amaterji, podvodni potapljači, celokupna zdravstvena in veterinarska službe ter občinski upravni organi. Izredno zavzeto so na vaji sodelovali tudi učenci in učitelji osnovnih in srednjih šol, brigadirji MDB Stane Žagar, pa tudi drugo nerazporejeno prebivalstvo po vaseh in naseljih.

Zapaženo vlogo v akciji je odigrala tudi informativno propagandna služba, pri čemer velja poudariti zlasti INDOK center, ki je s takojšnjo objavo OBVESTIL in nato še posebne številke glasila OBZORNİK uspešno opravil svojo nalogo. Veliko zaslug ima tudi lokalna radijska postaja TRIGLAV Jesenice, ki je že ves teden in tudi v soboto in nedeljo posvetila posebne oddaje tej akciji s seznanjanjem prebivalstva z navodili o iz-

Ob zaključku akcije Nič nas ne sme presenetiti v radovljiški občini, je uspešno delala tudi informativno propagandna služba. Na vaji, 29. septembra, je INDOK center že uro po alarmu izdal prve informacije z obvestilom sekretariata akcije, opisom dogodkov — (rušilnega potresa) in z navodili o ravnanju prebivalstva v vseh izrednih razmerah. Do 15. ure so v večini krajevnih skupnosti prejeli tudi izredno številko glasila INDOK centra Obzornik s podrobnejšimi opisi akcij v občini in v nekaterih KS, prispevki učencev osnovnih šol in programi prireditelj. Na dan akcije so tudi v vseh osnovnih šolah izdali svoja glasila, ki so jih uredile informativno propagandne skupine učencev.

Na Pokljuki je bil konec septembra v vzgojnem centru teritorialne obrambe večdnevni seminar za politične komisarje teritorialne obrambe iz vse Slovenije. Politične in vojaške teme so udeležencem posredovali strokovni delavci republiškega sekretariata za ljudsko obrambo ter Franc Šetinc, Vinko Hafner in Ljubo Jasnič.

Za izdelavo revitalizacijskega načrta starega mestnega jedra Radovljice in kasnejšega spremljanja in njegovega uresničevanja je izvršni svet OS Radovljica sprejel sklep, da se imenuje koordinacijski odbor. V sestavi tega odbora bodo delali predstavniki izvršnega sveta, sveta KS Radovljica, Kulturne skupnosti Radovljica, samoupravne interesne komunalne skupnosti in stanovanske skupnosti Radovljica, Zavoda za spomeniško varstvo Kranj in Zavoda za urbanizem Bled.

Po samoupravnem sporazumu o gradnji centra usmerjenega izobraževanja v Radovljici, ki začne veljati s 1. februarjem 1980, je predvidena gradnja tudi dijaškega doma za okoli 150 učencev. Ker pa bo tudi v prihodnje celotna dejavnost gostinske šole ostala na Bledu, je izvršni svet OS Radovljica sprejel stališče, da je potrebno proučiti možnost za samostojno gradnjo dijaškega doma ob gostinski šoli na Bledu.

Na Podhumu na hiši, kjer je živel predvojni revolucionar in prvoborec Andrej Prešern je krajevna organizacija ZB NOV Zasp — Podhom, 21. septembra, odkrila spominsko ploščo. V kulturnem programu so sodelovali pevci KUD Zasp in šolska mladina iz Gorij.

Na Bledu so se prejšnji teden sešli s tamkajšnjimi turističnimi delavci in gostinci novinarji osrednjih časopisnih hiš iz Srbije, Vojvodine in Hrvaške. Zanimali so se o pripravah na letošnjo zimsko turistično sezono, o prireditvah in seveda tudi penzion-skih cenah. Razen Bleda so obiskali tudi Bohinj nato pa še Kranjsko goru.

Velik delež pri opremlitvi športnega orodja in drugih naprav na pravkar minulih sredozemskih športnih igrah v Splitu in drugih krajih Dalmacije je imela tudi tovarna Elan Begunje, ki je opremila dvorane za gimnastiko, namizni tenis in za dviganje uteži. Predstavniki Elana so na tiskovni konferenci v Splitu seznanili vse sodelujoče novinarje s programom proizvodnje športnega orodja in naprav za katero vlada v vseh deželah ob Sredozemskem morju veliko zanimanje.

Društvo bibliotekarjev Slovenije in knjižnica A. T. Linhart Radovljica sta od 4. do 6. oktobra organizirala v dvorani kazine na Bledu vsakoletno delovno zborovanje knjižničarjev z več kot 290 udeleženci iz vse Slovenije. Na zborovanju so spregovorili o tekoči problematiki knjižničarstva v naši republiki in izmenjali delovne izkušnje.

Te besede pa je dopolnil neki naš rojak, ki je dejal: »Prav tako smo mi Slovenci v Italiji ponosni na svoje prednike in smelo trdimo, da je naša domovina tukaj, na tem ozemlju, kjer živimo avtohtono že štiri-najst stoletij in kjer hočemo še dalje živeti s svojim duhovnim narodnim bogastvom, kot zvesti sinovi slovenskih očetov. Pri tem nas še prav posebno živo spremljajo spomini na čase, ko smo na tej zemlji trpeli krivice in krvaveli, zato pa tembolj hrepenimo po svobodi.«

Zbrane podatke o poteku akcije NNNP '79 v občini bodo podrobno razčlenili v vsaki krajevni skupnosti in dali v oceno zborom občanov. Končno oceno pa bo do konca

oktobra pripravil tudi koordinacijski odbor za LO in družbeno samozaščito pri OK SZDL, ki jo bo posredoval v analizo vsem občinskim družbenopolitičnim organizacijam.

CESTA NA POKLJUKO DO 15. OKTOBRA

Nova, naša prva sodobna gorska cesta, ki se vije kot kača od Zatr-nika do osrčja mogočne Pokljuke, je že gotova. Uradno bo odprta, kot zatrjujejo, 15. oktobra letos. Prevoz po njej je pa že možen, kajti trenutno urejajo le še bankine. Cesta je dolga deset kilometrov, cestno podjetje iz Kranja pa je vanjo polo-

žilo in utrnilo kar 18.000 ton asfalta, veljala pa bo okoli 20 milijonov dinarjev.

Izravnavali so vse večje vzpetine in razširili mnoge zavojce. Cesta je široka po vsej trasi šest metrov in je zelo pregledna. Vožnja po njej je varna in udobna, kar pravi užitek za obiskovalce te naše gorske planote. Ima pa tudi gospodarski pomen. Precej truda in dela pa so vanjo vložili lansko leto vojaki naše ljudske armade iz Rudnega polja.

Jože Ambrožič

Stari del Radovljice obnavljajo in ga oblikujejo v izvrzno stanje. Doslej so v starem mestnem središču obnovili že večino poslopj na jugozahodni strani, sedaj pa so na vrsti stavbe na severovzhodni strani. Kot vidimo na sliki ta čas obnavljajo staro Vidicovo hišo in graščino (tekst in foto B. Blenkuš)

NIČ NAS NE SME PRESENETITI '79

... V OSNOVNI ŠOLI TONE ČUFAR JESENICE

Človeštvo še ni doseglo tega, da bi s pomočjo raznih aparatov ali parapsihologije napovedovalo elementarne nesreče. Prav zaradi tega moramo biti pripravljeni na vse. Nihče ne ve, kaj nas lahko doleti jutri, naslednji mesec ali drugo leto. Kaj, če si katera od držav zaželi prevzeti oblast na našem ozemlju in nas napade? Hudo bi bilo, če bi prestrašeno ljudstvo begalo sem in tja in ne bi vedelo, kaj storiti. Mi smo in bomo pripravljeni. Prav v minulih dneh je dosegla akcija Nič nas ne sme presenetiti svoj vrhunec. Vsa šolska mladina, delovni ljudje in občani Slovenije smo v soboto, 29. septembra preizkušali svojo pripravljenost.

Naša nova šola Tone Čufar na Plavžu je zelo velika. Zamislimo si, če bi v taki zgradbi vzplamtel požar. Krivec je lahko otrok, ki se igra z ognjem. Lahko je tudi neprevidnost delavcev pri montiranju električnih ali plinskih naprav. Težko si je predstavljati, da od mogočne moderne zgradbe ostanejo le še ožgane podrti stene, pepel, ruševine... Kako bi se počutili takrat, ko bi se nena doma med poukom zaslisl glas tovarišice ravnateljice, da moramo izprazniti šolo, ker se je v spodnjih prostorih vnel požar.

Požar! Kako čudno, grozeče in uničevalno zveni ta beseda. Pomeni

katastrofo. Enakomeren zvok sirene! Šola mora biti prazna. Nihče se ne sme zadrževati v njej! Učenci od petega do osmega razreda naj bi skušali vsaj malo zadržati ogenj, dokler ne pridejo gasilci. Brez panike!

Tako si požar v šoli predstavljamo jaz. Seveda pa je naša šola kar dobro pripravljena za take in podobne nesreče. V kleti so zaklonišča, ki služijo v primeru bombnega napada in podobno. V vsakem nadstropju je naprava za gašenje z ogljikovo peno. Na šoli sta glavno in požarno stopnišče.

Veliko učnih ur smo že porabili za našo obrambno in samozaščitno pripravljenost. Moramo se seznaniti s tem, kako se zaščitimo, s tem,

kako upravljamo z orožjem, z napravami za gašenje in še veliko je takih stvari, ki jih moramo že zdaj v mladih letih vedeti. Da pa ne bi samo govorili o obrambi, to tudi praktično izvedemo.

Od petega do osmega razreda smo organizirali obrambni dan. Pogovor v razredu je nenadoma prekinila sirena ali zvonec. Morali smo steči v gozd nad šolo. Imeli smo vaje iz prve pomoči, orientacije, obrambe in zaščite ter streljanje z zračno puško.

Popolnoma se strinjam, da se v akcijo Nič nas ne sme presenetiti vključujemo tudi mi mladi, saj je pred nami še velik del življenja in se ne ve, kaj nas lahko še doleti. Mi mladi smo bodočnost sveta. Zato ne smemo skrbeti samo za boljše, temveč tudi za varno življenje.

Matjaž Surc, 8. a
OŠ Tone Čufar Jesenice

... V OSNOVNI ŠOLI GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA

VKLJUČITEV ŠOLSKE MLADINE V AKCIJO NNNP '79 — NAŠO ŠOLO JE PRIZADEJAL POTRES — USPEŠNO REŠEVANJE GASILCEV IN ENOT CZ — IZVAJANJE PROGRAMA V ZAVRŠNICI — SKUPINA PLANINCEV PREŽIVELA DAN IN NOČ V NARAVI.

Nevarnosti je iz dneva v dan več. Akcija NNNP. Mislim, da nikogar ni

med nami, ki ne bi še ničesar slišal o njej. To pomeni pripravljenost na kakršnokoli nesrečo, vojno, zračni napad, biološko vojno... Akcija je tekla po vsej Sloveniji, vanjo so bili zajeti prav vsi občani.

Tudi na naši šoli smo se nanjo še posebej pripravljali. Pripravili smo obrambni dan, ki je bil že četrti po vrsti. Od prejšnjih se je nekoliko razlikoval, saj je bil vključen v akcijo NNNP. Letošnjemu obrambnemu dnevu tudi ni botrovala vojna nevarnost kakor prejšnja leta, temveč elementarna nesreča.

Učenci smo normalno prihajali v šolo, le nekoliko bolj športno smo bili oblečeni. Na ramah smo nosili torbice, v njih pa malico in menaško.

Vsi smo odšli v svoje učilnice. Program je bil nekoliko spremenjen. Prvo uro smo se z razredniki pogovarjali o vojnah, o elementarnih nesrečah, o SLO, o vlogi civilne in narodne zaščite ter teritorialne obrambe.

Po malici smo nestrno pričakovali zvok sirene, saj smo bili že informirani s programom obrambnega dne. Za našo šolo je bila predpostavka močan potres in požar v bližini šole, zato je bila nevarnost, da požar zajame tudi šolska poslopja.

Sirena! Znak za elementarno nesrečo. Vsi učenci smo pohiteli proti garderobam. Na hodnikih ni bilo zastojev ali gneče, saj smo starejši obzirno počakali in pustili mlajše naprej. Hitro smo se obuli in stekli na plan. Učenke osmih razredov smo pohitele proti vrtcu, kjer smo pomagale vzgojiteljicam obuti in obleči malčke. Šola je bila v nekaj minutah izpraznjena.

Vsi učenci smo bili že zbrani pred šolo na igrišču. Opazili smo, da so štirje učenci še ostali v zgradbi, ker so se ob močnem potresnem sunku porušile stopnice in onemogočile izhod. Takrat pa so prihitele gasilske enote iz Smokučja in Zabrznice. Smokučani so hitro postavili lestve; dva gasilca sta se takoj povzpela v učilnico nad zbornico, kjer so bili učenci »ujeti«. Medtem so ostali gasilci gasili goreči blok, naši pionirji — gasilci, pa so varovali šolo pred možnostjo širjenja požara.

Ni minilo dolgo, ko se je po vrvi spustil prvi učenec, ki je ostal v stavbi, za njim pa še ostali. Ekipe civilne zaščite so obvezovale in reševale

poškodovance in jih odnašale v šotor, kjer so bili v stalni oskrbi.

Učenci smo po različnih poteh prispeli v dolino Završnice, k spomeniku Dragoljuba Milovanovića. Tam smo se mladi strelci — po dve ekipe iz vsakega razreda — pomerili v streljanju z zračno puško. Tudi ekipe prve pomoči so pridno oskrbovale lažje ranjene, saj se nas je ob potresu kar precej poškodovalo. Novinarji smo potek dogodkov ves čas spremljali, si vse vestno zapisovali in v dolini Završnice je nastajala posebna številka šolskega glasila Prešernov rod. Po značilnem vojaškemu obedu — pasulju, so učenci že prejeli še »tople« izvođe v roke.

V akcijo NNNP smo se pravzaprav vključili že v petek, ko je 15 planincev, ki so v četrtek zvečer dobili čisto prave pozive, v jutranjih urah krenilo pod vodstvom Vladimirja Sopana — mentorja planin-

skega podmladka na osnovnih šolah, proti Titovi vasi. Tam so si čez dan pripravili zakloniške, iz materiala, ki so ga našli v naravi: iz smrekovih in bukovih vej, praproti... Tudi večerjo so si pripravili brez pomoči plina ali kakšnih drugih pripomočkov naše civilizacije. Čez noč so straže budno pazile na morebitne nevarnosti. Bivaki so bili ustrezno zamaskirani in dobro pripravljeni; planince ponoči ni zeblo. Noč pa je bila silno razburljiva, saj je bilo na stražah polno »strahov«.

Akcija je na šoli povsem uspela. Z njo smo praktično izvedli del obrambnega načrta šole, nekaj pionirjev pa se spoznalo, kako narava lahko nudi človeku zavetje v najtežjih trenutkih.

Mojca Perko in Jolanda Klobasar, novinarski krožek OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica

... V OSNOVNI ŠOLI dr. JANEZA MENCINGERJA BOHINJSKA BISTRICA

Po vsej Sloveniji je potekala akcija NNNP. Tudi v Bohinju. Učenci dr. Janeza Mencingerja smo se zbrali zjutraj ob 7. uri v svojih razredih. Pogovarjali smo se o tem, kako moramo ravnati ob vojnem napadu ali različnih naravnih nesrečah in zastripiti s plinom ali drugimistrupi.

Ob 8. uri je zatulila sirena, ki je opozarjala na potres. Vsi smo se skrili pod klopi. Počakali smo, da je alarmni znak utihnil. Potem pa smo po naprej določenem redu odšli na prosto, večina po stopnicah, nekateri skozi okno.

Med potresom so bili nekateri učenci poškodovani. Te so ekipe prve pomoči privedle ali prinesle na prosto in jih tam obvezale. Bilo je nekaj zlomov, izpahov in odrgnin. Huje poškodovane so položili na nosila in odnesli v zdravstveni dom. Med potjo so videli gašenje požara in reševanje z različnimi pripomočki. V ambulanti se je število ranjenec vedno bolj večalo. Zdravstveno osebje je ranjence pregledalo in po potrebi odrejalo prevoz v bolnišnico.

V šoli se je medtem vnel požar v kabinetu. Šolska ekipa gasilcev ga je pogasila.

Ekipe tabornikov so postavljale šotore: dva šotora za šolskim poslopjem za potrebe vzgojnovarstvene ustanove, tri šotore v Danici za potrebe OŠ, tri šotore pred zdravstvenim domom za potrebe ranjenec in dva šotora v Srednji vasi za potrebe krajevne skupnosti. Ostali učenci smo se razvrstili po razredih in odšli v Danico. Tam si je vsak razred našel svoj prostor. Dobili smo toplo malico. Potem smo imeli uro pouka. Obravnavali smo temo: ravnanje ob elementarnih nesrečah. Med drugimi smo se tudi dogovorili za zbiranje obleke in obutve za prizadete ob potresu. Iz Danice smo poslali ekipe na domove, da se prepričajo, kakšno je tam stanje.

Ko smo se vrnili v šolo, smo si ogledali film o potresu v Skopju.

Učenci OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica

IZ REDNEGA SESTANKA DRUŠTVA UPKOJENCEV JESENICE

Šestega oktobra je bil v domu upokojencev na Jesenicah redni sestanek društva. Po začetnih formalnostih je predsednik društva Hanz Verdnik posredoval navzočim prisrčne pozdrave tov. Bagatela, predsednika Zveze društev upokojencev SRS.

Razen problematike in dejavnosti društva so bili navzoči seznanjeni tudi o večjih možnostih rekreacije in letovanja na morju v prihodnjem letu. Republiška zveza društev upokojencev namreč adaptira v Simonovem zalivu v Izoli večji počitniški objekt, oziroma bivši počitniški dom tovarne cementa Anhovo. Dom bo po predvidevanjih usposobljen do aprila prihodnjega leta. Imel bo 250 postelj in poleg sodobno urejenih stanovanjskih in klubskih prostorov tudi zdravstveno službo in velik bazen z ogrevano morsko vodo in bo odprt vse leto. Prav gotovo bo to velika pridobitev za zdravo in udobno ter cenejše letovanje članov, saj znaša dosedanja kapaciteta domov — v Rogški Slatini, Piranu, Izoli in v Žirovnici skupaj le 150 postelj in še te niso na razpolago vse leto.

Nadalje so bili navzoči seznanjeni o predvidenem povišanju pokojnin do konca letošnjega leta, ki je potrebno zaradi neugodnih ekonomskih gibanj in zagotovitve gmojnega položaja upokojencev. Ob zaključku poročila je predsednik omenil, da dosedanjemu vodstvu društva kmalu preteče mandat in da je zato v aprilu prihodnjega leta predviden redni občni zbor.

Podpredsednik Franc Tepina je v svojem poročilu med drugim povedal, da čeprav Društvo upokojencev Jesenice sodi med zelo delovne v Sloveniji in se nenehno trudi za čimbolj smotrno gospodarjenje, ima veliko težav z zapleteno stanovanjsko politiko. Prizadevanja, da bi vsaj najbolj potrebni upokojenci dobili ustrežnejša stanovanja, so kljub zbranim finančnim sredstvom ostala doslej skoraj brezuspešna.

Tajnik društva Jože Vehar je ob tej priložnosti opozoril člane na bolj redno plačevanje članarine, kajti po sklepu društva preneha članstvo vsakomur, ki dve leti ne poravnava članskih obveznosti. Istočasno je prosil, da člani sami ali njihovi svojci, takoj sporočijo društvu vsako morebitno spremembo glede stanovanja. Dogodili so se celo primeri, da je član umrl, v društveni kartoteki pa ni bil izbrisan.

Tudi na športnem področju so jeseniški upokojenci zelo aktivni. Jože Vehar je posredoval rezultate

IV. republiških športnih iger upokojencev 23. septembra letos v Postojni, kjer so v balinanju Jeseničani dosegli drugo mesto. Oktobra pa se bodo udeležili republiškega šahovskega tekmovanja upokojencev v Kamniku, kjer bo tekmovanje združeno s proslavo 700-letnice mesta. Istočasno je izrazil upanje, da bodo s pomočjo železarne Jesenice le uspeli dobiti prepotrebno omaro s posebno vitrino, kamor bodo shranjevali svoje športne in druge trofeje.

Referent za kulturno dejavnost Jurij Dolenc je v poročilu o dosežanjem delu predstavil tudi program izletov in kulturnih prireditev do konca mandatne dobe, in sicer: — v sredo, 10. oktobra, je bil predviden enodnevni izlet po Dolenjski z ogledom znamenitosti in pomembnosti Novega mesta, Pteterjev, Kostanjevice in Cateških Toplic. Če bo dovolj zanimanja, so predvideni še drugi izleti po Sloveniji, med drugim tudi ogled železarne Ravne; — v tem mesecu bo tradicionalna »vinska trgatva« z običajnim žrebanjem torte in programom;

— koncert fantov iz Praprotnega, datum še ni določen, zato bodo člani pravčasno obveščeni po lokalnem radiu Triglav; — koncert pevskega zbora Vintgar z Blejske Dobrave in pihalne godbe s Hrušice;

— svečanost ob dnevu republike z referatom predsednika in peštrim kulturnim programom;

— spominski večer za vse člane stare od 80 let dalje. V kulturnem programu bodo sodelovali člani amaterskega gledališča Tone Čufar in najmlajši iz VVU Julke Pibernik;

— ob koncu leta silvestrovanje s srečolovom;

— predavanje tov. Ravnika o pomembnih zgodovinskih dogodkih Jesenic in ogledom diaprojektivov;

— večer filmskih zanimivosti iz prirode, ki jih je zabeležila kamera ljubitelja gora;

— ob 8. marcu proslava ob dnevu žena, popestrena s kulturnim programom in razstavo ročnih del društvenega krožka.

Iz poročila o rekreacijskem in kulturnem programu je razvidno, da se društvo nenehno prizadeva omogočiti članom čimbolj pestro društveno življenje, kajti zaveda se, kako je potrebna starejšim in stari ljudem primerna fizična in kulturna rekreacija, ki bogati življenje v prostem času in zadržuje proces duševnega in telesnega pešanja, obenem pa zmanjšuje težave osamljenosti.

Iv. Torkar

TUDI RADIOKLUB V AKCIJI NNNP '79

Jesenice, 29. septembra. Mož ob kovinski škati zavrti nekaj gumbov. Na frekvenčni skali se ustavi ob določeni številki. Iz zvočnika se zaslisi glas: »Avala Niš Drvar na zvezi?« Mož pri metalnem zaboju vzame v roke mikrofon, pritisne na gumb in javi: »Avala Niš Drvar na zvezi.«

»Kaj novega?« se glasi center zveze radioamaterjev.

»Vse v redu.«

Potem poziva vse ostale radioamaterje. Vsako občno posebej, vsi poročajo »Vse v redu — nič novega.« akcija poteka po programu. Radioamaterji iz vse Slovenije se ob določeni uri na poziv javijo centru. Ta pa ima neposredno zvezo z republiškim štabom civilne zaščite.

V večernih urah so radioamaterji še vedno zbrani ob oddajniku, ki je nameščen v neposredni bližini občinskega štaba za civilno zaščito. Zveza se neprekinjeno nadaljuje. Pogovarjamo se o današnjem dnevu, o akcijah, o akciji zatemnitve, ki se je pravkar začela.

Da, nekateri, niso zatemnili. Tam, na Titovi 71 a, tretje, četrto pa sedmo nadstropje, pa Beko in še marsikje. Nekateri so strašno brezskrbni! Ponekod, da celo niso slišali alarma, sirene da so prenehale, malce ponesrečeno postavljene... Že mogoče.

Nekdo izmed kolegov zine: »Mor-da niso vedeli...«

Potem imajo zamašena ušesa in mreže čez oči, ali pa ne poslušajo radia, ne gledajo televizije, ne berejo časopisa. Nič jih ne briga... njihov prostor je tisti 20 ali 40 kv. metrov. Žive kot da se ne more nič zgoditi. Zaradi takih, lahko ob resničnem napadu »nastrada« celotna soseska ali mesto.

Tomaž Iskra

Ob raziskavi terena in vrtanju prezračevalne odprtine za čestni karavanški predor so delavci naredili takorekoč novo cesto visoko v Karavanke pod Rožco. Pri tem so vsekakor prišli na račun prebivalcev Dovjega, saj so s tem dobili novo široko cesto od Kamenj do vasi. To je vsekakor pridobitev, saj je bila dosedanja, ki je tu potekala, le kolovoz, cesta, ki od glavne vodi z južne strani, pa je precej strma. Predvidevajo, da bodo novo cesto od odcepa iz glavne ceste do Dovjega tudi asfaltirali. (Tekst in foto: B. Bienkuš)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Kurt VONNEGUT ml.: *Sirene s Titana*. Tehniška založba Slovenije 1979.

Naj kar takoj priznam: nikoli se nisem mogel prav ogreti za znanstveno fantastiko. Res je, vsakdo ima pravico do kakšnega predsodka; če pa ima knjižničar predsodke do določene vrste knjig, bi moral to skrivati kot pomanjkljivost. Pride pa čas, ko moraš take predsodke prostodušno priznati, namreč takrat, ko se ti zdi, da si jih že pre-rastel.

Pri obvladovanju predsodkov do znanstveno fantastičnih knjig mi je, to že moram reči, pomagala prav priučujoča knjiga. Pričakovale sem, da jo bom napolnjen prebrano odložil. In da bom malce slabe volje, ker sem se pustil speljati nekakšnim željam po senzacijah ali po lahkotnem branju. Pa ni bilo tako. Res je zgodba neverjetna, nedosledna; v njej mrgoli slepih peg — mest, ki bi morala biti izbrisana, pa niso —; osebi, ki v njej nastopajo, ne moreš človeško dojeti, kaj šele, da bi do njih lahko čutil simpatijo. In vendar te stvar ne pusti hladnega.

V spremni besedi zvezo precej o velikem uspehu, ki ga imajo Vonnegutove knjige med njegovimi ameriški rojaki. V njej pa je tudi neka navedba, ki mi je do neke mere pojasnila, kako je prišlo do tega, da sem ob tej knjigi nenadoma dobil posluš za lepote znanstvene fantastike. »Vonneguta berejo tudi ljudje,« pravi tam prevajalec Branko Gradišnik, »ki bi sicer za nič na svetu ne prišli v roko znanstvene fantastike.«

Tako torej? Tu naj ne bi šlo za navadni science fiction? Torej le nisem prebolel predsodkov?

Lahko pa je tudi drugače. Če se že nisem spremenil jaz (in z mano vred vsi, ki so se doslej zmrdovali nad otročje napisanimi fantastičnimi zgodbami), pa se je mogoče spremenila ta zvrst? Po tem, kar sem zadnje čase bral v nekaterih uvodih v znanstveno fantastične romane, sklepam, da se nekaj takega zares dogaja.

Ob znanstveni fantastiki, ki je zgolj plod tehnokratske odtujenosti njenih častilcev, se čedalje bolj uveljavlja fantastika, ki bi ji lahko rekli humanistična. Nova varianta je na prvi pogled paradija prejšnje. Vendar Vonnegut in podobni ne parodirajo neverjetnih zgodb zato, ker bi jih hoteli osmešiti, ali morda zato, ker ne bi verjeli v čudežno moč

znanosti in tehnike. Nasprotno, zavajajo se, da so te zgodbe na svoj način vse preveč resnične. Bodočnost je že tu; tehnika je že začela s svojo brezdušno vladavo nad človeštvom; človek je postaja marioneta, s katero se poigravajo neobvladljive sile.

V zvezi s tem bi lahko omenil Vonnegutov roman *Zajtrk prvakov* — tega lahko tudi že beremo v slovenskem prevodu. Ta roman je po svoji satirični zamisli čisto podoben Vonnegutovim fantastičnim delom, vendar ne opisuje potovanja na druge svetove ali v kak drug čas, ampak današnje razmere v ZDA. Pisatelj v tem romanu čisto naravnost pove, kako se mu ob primerih groteskne odtujitve porajajo ideje za znanstveno fantastiko. Ne torej tako, kot pri A. Huxleju, ki se je bal bodočnosti: ta bodočnost je za Vonneguta vsakdanji kruh.

Svet, ki ga Vonnegut slika v *Sirenah*, je nekako takle: človek je v njem igrača »višjih« sil, konkretno nekega posameznika, ki pa najbrž tudi ni svoboden. Posameznik v tem svetu ni zaslužjen le telesno, ampak predvsem duševno. Pa vendar ima neko, čeprav neznan, šanso, da ostane svoboden in avtonomen.

Zgodba je napisana po vseh pravilih popularnega romanopisja in spominja na fabulo kakšnega romantičnega romana. Junak je bil ogoljufan, »zamanipuliran«. Najprej so ga spravili ob premoženje, potem so ga zvalili v nekakšno tujsko legijo, ki se na Marsu pripravljala, da bi izvedla invazijo na Zemljo. Vojaški so slepo orodje vrhovnega poveljnika: sproti jim brišejo spomin, njihovi možgani vsebujejo le to, kar

je potrebno, da funkcionirajo kot vojaški.

Glavni junak je pred nami v stanju popolne razčlovečenosti. Kako to, da lahko vseeno čutimo z njim? Kako to, da spremljamo njegovo pot z enako zavzetostjo, kot če bi šlo za kakšnega Dickensovega ali Hugojevega junaka? Res je, avtor mojstrsko obvladuje našo radovednost. Zakaj je moral junak na Mars? Kdo vodi to »tujsko legijo«? Čemu služi samomorilski napad na Zemljane? Vsako poglavje nas za korak približa dokončnemu odgovoru. Vendar radovednosti ne more biti, če nismo tako ali drugače človeški motivirani: če se ne moremo poistovetiti z junakom. Ta pa je, kot sem že povedal, popolnoma razčlovečen.

Na koncu, ko se vse niti razvzloja, nam postane jasna avtorjeva zamisel. Takrat pa gledamo na junaka s čisto drugimi očmi. V njem vidimo kogarkoli — in s tem tudi sebe. Vsi smo do neke mere nesvobodni, determinirani. Neki v nas je zatrt zmožnost za človečnost — kot — svoboda. Zaradi te zatrtosti se lahko poistovetimo z Vonnegutovim junakom.

Ob tem mi prihaja na misel prizor iz nekega angleškega filma. Ljubimca pohajkujeta po mestu, v odročnem kanalu zagledata človeški zarodek. Dekle pravi: Kaj čutiš ob tem? Fant ji odgovori: Čutim... usmiljenje do samega sebe.

Na koncu bi lahko rekel, da se Vonnegutu razodeva življenje v sodobni družbi kot nesmisel; vendar to spoznanje naj ne bi bilo nekaj dokončnega.

Marko Hudnik

DOLIKOVCI IZ KRANJA V TRBOVLJE

Kakor smo že poročali, člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice od konca septembra dalje razstavljajo svoja likovna dela v avli Telekomunikacij na Laborah pri Kranju. Njihovi gostitelji so likovniki iz ISKRE Kranj, ki bodo s kolektivno razstavo svojih likovnih del vrnilo obisk Jesenicom v prvi polovici meseca novembra. Med likovniki obeh likovnih kolektivov se vedno bolj krepi medsebojno ustvarjalno in tovariško sodelovanje.

Ob otvoritvi kolektivne slikarske razstave na Laborah je umetniški zgodovinar in likovnik dr. Cene Avguštin med drugim dejal, da sta se v okviru izmenjav likovnih razstav ponovno srečali skupini, ki sta najaktivnejši in najuspešnejši na Gorenjskem in sta sposobni v naš likovni prostor prinesiti več delov-

nih pobud in uspehov, ki bodo koristili tudi drugim. Poudaril je, da je DOLIK hote ali ne hote postal pravi vzorec kvalitetnega delovanja amaterske likovne organizacije na Slovenskem, likovne skupine, ki se ne zapira sama vase, temveč nenehno deluje tudi prek najrazličnejših likovnih prireditelj — od razstav, slikarskih kolonij, kulturnih večerov do drugih oblik — in išče poglavljen stik ne le s svojimi člani, ampak tudi s širšo javnostjo, saj bogati naš likovni prostor z vedno bolj dognanimi likovnimi dosežki.

Jutri, v petek, 12. oktobra, pa bodo jeseniški likovniki ista dela razstavili v Trbovljah v okviru redne vsakoletne medsebojne izmenjave likovnih razstav z revirskimi likovniki iz Trbovelj. Z letošnjo razstavo v pobratenih Trbovljah pa bodo Dolikovci prispevali tudi k praznovanju 60-letnice trboveljske Svobode. Revirski likovniki bodo s svojo kolektivno razstavo slik vrnilo obisk železarskim Jesenicam v decembru.

Na Laborah in v Trbovljah se s svojimi likovnimi stvaritvami predstavljajo: Janez AMBROŽIČ (3), Rudolf ARH (2), Danica dr. BEM-GALA (3), Branko ČUŠIN (2), Franc DOLINŠEK (2), Nika HAFNER (4), Janko KOROSEČ (1), Janez KOZAMERNIK (1), France KREUZER (5), Pavel LUŽNIK (3), Tine MARKEŽ (2), Rudi REICHMAN (4), Tone TOMAZIN (5), Cveto VELIKAJNE (1), Cveto ZUPAN (2) in Marjan ŽIDANEK (1). Skupaj torej 16 avtorjev z 41 likovnimi deli.

Iz Trbovelj se bodo jeseniški likovniki s svojo razstavo preselili še v Brestanski grad pri Krškem, kjer se bodo letos predstavili že deveto leto zapored.

DEVETA PLANINSKA SLIKARSKA KOLONIJA

V soboto, 6. oktobra, je bila sklenjena deveta planinska slikarska kolonija na Vršču, ki jo organizira in nosi materialne stroške Planinsko društvo Jesenice ob strokovni in organizacijski pomoči likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Letošnje sedemdnevne kolonije se je udeležilo 14 slikarjev in sicer: Jože Arzenšek in Ernest Špiler iz likovnega kluba RELIK Trbovlje, Slavica Drev iz likovnega kluba SAMORASTNIKI Ljubljana, Franc Orehek iz likovnega društva Peter Laboda Domžale, Mirna Pavlovec in Marjanca Prelog — absolventki četrtega letnika Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, akademska slikarja Tomaž Perko in Marjan Pliberšek ter člani likovnega kluba DOLIK iz Jesenic Rudolf Arh, Danica Bem-Gala, Branko Čušin, Nika Hafner, France Kreuzer in Tone Tomazin.

»Najvišja« slikarska kolonija v Sloveniji (1611 m) je v teh letih postala ugledna prireditev, ki se je slikarji radi udeležujejo. To pa prav gotovo potrjuje dobro organizacijo in priljubljenost kolonije, ki slikarjem nudi, vključno z dolino Trente in Pišnice, neizčrpne možnosti za ustvarjanje in spoznavanje neizčrpnih lepot našega gorskega sveta.

turni utrip na višku zimske sezone v Kranjski gori in še kje drugje in končno Planinsko društvo Jesenice na ta način zbira bogat fond slik za galerijo planinskega slikarstva, kajti vsak udeleženec je organizatorju dolžan odstopiti po eno sliko. To pa je neprecenljivo bogastvo te ugledne slikarske prireditve.

Žal je ta izvirna pobuda in dejavnost jeseniškega planinskega društva ostala povsem nezapažena v slovenskem prostoru in celo v sami planinski organizaciji. Kako bi se sicer lahko zgodilo, da Tine Orel, znani planinski delavec in publicist, v letošnji sedmi številki Planinskega vestnika opisuje podobne napore francoskih planincev, o planinski slikarski koloniji Planinskega društva Jesenice pa niti besede. Skoraj neverjetno je, da človek, ki je v vrhu slovenske planinske organizacije za ta prizadevanja ne bi vedel ali pa jih

morda podcenjuje. V devetih planinskih slikarskih kolonijah na Vršču se je zvrstilo že okrog sto slikarjev in približno toliko slik se je nabralo za galerijo planinskega slikarstva in nekajkrat toliko je bilo razstavljenih širrom naše ožje in širše domovine. Med njimi pa so bila tudi velika slikarska imena.

Ob sklepu velja še enkrat poudariti, da ima planinska slikarska kolonija že lepo tradicijo in ugled in zasluži tudi večje družbeno priznanje. Zato prav gotovo ne bi bilo napak, da bi udeležence tu in tam obiskali tudi kulturni in drugi družbenopolitični delavci občine, saj je to velika in kvalitetna kulturna prireditev v naši občini. Morda bomo prihodnje leto ob deseti — jubilejni slikarski koloniji na Vršču lahko pozdravili katerega od njih. Vsekakor pa lahko pričakujemo še večjo in še bolj pestro — kvaliteto udeležbo slikarjev iz vse Slovenije.

VESEL IN RAZIGRAN ZAČETEK GLEDALIŠKE SEZONE NA JESENICAH

V organizaciji amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah, je v nedeljo, 7. oktobra, na Jesenicah gostovalo Mestno gledališče Ljubljansko. Uprizorili so VDOVO ROŠLINKO, komedijo v treh dejanjih, avtorja Cvetka Golarja.

Cvetko Golar (1879—1965), slovenski pesnik in pisatelj, je napisal več pesniških zbirk in nekoliko dramskih del, med katerimi je tudi Vdova Rošlinka. Golar je kot pesnik z romantičnim zanosom sprejemal vse lepoto narave in se opajal ob njeni rasti in zorenju. Svoje pesmi in zgodbe o kmečkih ljudeh je prenašal tudi v dramsko obliko. Upodabljal je predvsem erotična nagnjenja starih in mladih zaljubljenecv in jih zapletal v vesele in tudi resne dogodivščine. Njegova dramska dela so značilna za njegove poglede na svet, poln segavah in ljubezenskih znanjosti, manj pa resnih zaskrbljenosti za vsakdanji kruh in zemljo.

Komedija Vdova Rošlinka je nastala leta 1924. Delo je doživelo velik uspeh pri željni ljubiteljski mediji. Golarjeva junakinja je kmečka vdova Marjana Rošlinka, ki ima za možitev godno hčer Manco. Marjana se kmalu po moževi smrti zagleda v postavbeno Rožmanovega Janeza, toda Janez se je zagledal v njeno hčer. Tako se komedija razvije v bridko komične prizore, ko se med seboj kosata pamet in nespa-

met in prebrisana vdovska zapeljivost. Vse dogajanje s svojimi nasveti vodi in usmerja berač Balanta. Toda niti nasveti in namigi, niti ertična izzivanja in zapeljivanja vdove ne »zbegajo« Janeza in vdova — mati se mora vdati in spametovati — Janez pa zasnuje hčer Manco.

Tako je amatersko gledališče Tone Čufar poskrbelo, da smo na začetku gledališke sezone na Jesenicah videli veselo in razgibano komedijo, ki so jo uprizorili izvrstni igralci Mestnega gledališča Ljubljanskega. Uspeh predstave je prav gotovo v dobri zaslugi vseh vlog. Znani režiser, večkratni gost tudi drugih teatrov, Zarko Petan, je s preizkušeno »gardo« igralcev in ostalih sodelavcev v predstavi ustvaril izvrstno komedijo, napolnjeno z umetniško komičnimi liki, prijetno ljudsko glasbo in plesi, ki so koreografsko spominjali na dobre stare čase polke in valčka.

Zanimanje občanov Jesenic za nastop gostov iz Ljubljane je bilo tolikšno, da so zasedli celo stojšče, kajti sedeži so bili prodani že v predprodaji. Napolnjena dvorana se je prijetno zabavala ob kvalitetni izvedbi komedije, za kar so bili gledališčniki iz Ljubljane nagrajeni z burnim aplavzom in cvetjem.

Takih prijetnih odskih dogajanj si še želimo.

F. Ropret

NEPOPOLEN REPERTOAR AG TONE ČUFAR

Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice, se je te dni predstavilo v glavnih obriših s svojimi programskimi načrti. Informacija je v glavnem namenjena osnovnim organizacijam sindikata v občini, katerim je za njihove člane gledališče ponudilo abonma za gledališke predstave v novi gledališki sezoni. To je nova, vsekakor koristna akcija gledališča, da bi povečali obisk na gledaliških predstavah. V informaciji je abonmaju posvečeno veliko prostora. Tako so člani sindikalnih organizacij seznanjeni o prednosti in vrednosti abonmaja.

Veliko manj prostora je namenjena predstavitvi štirih novih gledaliških del, ki jih bo jeseniško gledališče pripravilo v novi gledališki sezoni. Seznanjeni smo tudi, da bomo v novi gledališki sezoni na Jesenicah videli nekatere (?) predstave Mestnega gledališča Ljubljana, Slovenskega ljudskega gledališča Celje, gledališča iz Nove Gorice, Kranja in Sentjakevskega gledališča iz Ljubljane. Ni pa rečeno, s katerimi predstavami bodo gostovala ta gledališča. Kako bo vse to — premalo informacij o delih, katera bodo izvedli jeseniški gledališčniki in nobene informacije o predstavah gostujočih gledališč — vplivalo na odkup abonmaja, se bo pokazalo na predstavah. Mogoče je to vprašanje, ki ga postavljam dobronamerno, popolnoma nepotrebno.

Če je gledališče svoj repertoar pripravilo v dogovoru z uporabniki, ali ga prilagodilo željam bodočih koristnikov-poučujočih abonmaja, tako bi nekako moralo biti, potem bo akcija o abonmaju uspešna in »predstave bodo polne«, kar bi bil že zadnji čas. Če pa je repertoar sestavljen po starih shemah in navadah, to je brez dogovarjanja z uporabniki, potem se lahko zgodi, da tudi akcija o abonmaju ne bo uspešna. Seveda si nihče ne more lastiti pravice do vsiljevanja svojih posebnih idej in želja o repertoarski politiki, ker ima vsako gledališče v naši samoupravni družbi tudi svoje repertoarske obveznosti.

Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice je pomembna kulturna organizacija v občini in kot taka ne bi smeli »pozabiti« na letošnjo 60-letnico jeseniške Svobode in njene bogate in revolucionarne dejavnosti. Še posebno pa nas s tem povezuje naš jeseniški delavski pisatelj in ko-

munist Tone Čufar, ki je 1942. leta padel pod strelci gestapovcev. O Tonetu Čufarju je bilo že veliko napisanega in zanesljivo bo še več, toda nekateri pozabljajo na vse tisto, kar nam je zapustil. Kot da se sramujemo njegove literarne zapuščine? Jubilej jeseniške Svobode je priložnost (celo obveznost), da se Toneta Čufarja spomni tudi naše gledališče, ki nosi njegovo ime. Z uvrstitvijo v svoj repertoar eno od Čufarjevih dramskih del, bi jeseniško gledališče izpolnilo svojo dolžnost in popestrilo svoj delovni program in prispevalo k počastitvi 60-letnice naprednega delavskega kulturnega gibanja na Jesenicah. Kar ni storilo »njegovo« matično gledališče, je storilo Slovensko ljudsko gledališče iz Maribora. Na začetku letošnje gledališke sezone je na odru mariborskih drame doživela svojo krstno izvedbo Čufarjeva groteska ŠČURKI — drzna interpretacija samoukovega besedila. Kar nekoliko sram nas je lahko, ker so po zaslugi mariborskih gledališčnikov, ljubitelji revolucionarne gledališke tematike zvedeli za vrednost tega dramskega teksta. Delo in izvedba sta zelo dobro ocenjena, za to hvala mariborskim gledališčnikom, ki so se spomnili Toneta Čufarja in izpolnili dolg slovenskega gledališča proletarskemu pisatelju.

Da bi tudi Jeseničani videli ŠČURKE, naj bi amatersko gledališče Tone Čufar organiziralo gostovanje mariborske Drame na Jesenicah in s tem ublažilo spodrslija svoje repertoarske politike, za katerega smo prepričani, da ni prišlo namerno.

F. Ropret

KAKŠNI SO MEDSEBOJNI ODNOSI MED STANOVALCI?

Živimo v času, ko je vse bolj pomembno, kakšni so naši medsebojni odnosi, bodisi na delovnem mestu, na cesti, med stanovalci in še kje. Na Jesenicih že več let zaradi omejenih lokacijskih možnosti gradimo vse več stolpnice z večjim številom stanovanj, zato so tudi medsebojni odnosi med stanovalci vse bolj pomembni.

Da bi vprašanja, ki se nanašajo na skupno bivanje urejali kolikor je mogoče demokratično in samoupravno, imamo hišni svet in svet stanovalcev. Hišni svet je dolžan na sestankih vseh stanovalcev tudi poročati o svojem delu. Dolžnost nas vseh je, da čim bolj racionalno trošimo denar za vzdrževanje in popravila stavbe, da skrbimo za svojo okolico in, da smo drug do drugega razumevajoči. Dobri odnosi in pomoč med stanovalci pa so še kako potrebni v različnih izjemnih primerih, ob elementarnih ali drugih nesrečah, kar je bilo poudarjeno tudi v okviru nedavne akcije NNNP. V kaj vse pa se lahko sprevrže sestanek sveta stanovalcev pa lahko preberete v tem sestavku.

V stolpnici na Cesti maršala Tita 2 je bil 7. septembra sklican sestanek sveta stanovalcev. To je bil prvi sestanek po izvolitvi novega hišnega sveta. Na sestanku je bil prisoten samo predsednik, ker sva bila ostala dva člana službeno odsotna. Udeležba je bila dobra, saj je bilo na sestanku okoli 30 stanovalcev. Ko je predsednik hišnega sveta omenil, da je delo zapustil dose-danji hišnik, in da smo že dobili novega kandidata, je sodu izbil dno. Nekateri posamezniki, ki z bivšim hišnikom nimajo najboljših odnosov, so skočili pokonci. V enem od prostorov v etaži terase ima bivši hišnik kletke s pticami pevkami, in to že sedmo leto. Sedaj, po toliko letih, so nekateri stanovalci (zanimivo iz spodnjega dela stolpnice) ugotovili, da ptice povzročajo hrup in da se iz prostora širi neznosen smrad. Zanimivo je to, da o tem prav nič ne vedo tisti stanovalci, ki imajo stanovanje najbližje temu prostoru. Rečeno je bilo, da mora stanovalci ptice takoj odstraniti.

To pa še ni bilo vse. Ker je bivši hišnik tudi član društva za vzrejo in varstvo ptic, je z dovoljenjem takratnega hišnega sveta v podkletnih prostorih hranil tudi inventar tega društva. To so razni panoji in kletke za občasne razstave. Čeprav v ta prostor stanovalci nimajo vstopa, razen hišnika, ker so v tem prostoru kotli in razni ventili, so posamezniki vztrajali pri tem, da je treba prostor takoj izprazniti. Naš stanovalci je o tem takoj obvestil društvo za vzrejo in varstvo ptic. Že v nekaj dneh je hišni svet dobil dopis društva. Prosijo za razumevanje, ker pač nimajo lastnih prostorov, pa tudi lokacija jim tu najbolj ustreza, ker razstave prirejajo v prostorih jeseniške gimnazije, torej prav v naši neposredni bližini. Hišni svet je na sestanku 8. septembra sklenil, da začasno ugoditi tej prošnji. In namesto, da bi bili srečni, da lahko pomagajo tako humanemu društvu pri njihovem delu, hočejo trmasti posamezniki uveljaviti svoj »prav« čepav njihove zahteve že mejijo na absurd. Naj povem, da društvo za vzrejo in varstvo ptic skrbi v zimskem času tudi za ptice v naravi. Kar verjeti ne morem, da smo v današnjem civiliziranem svetu prišli tako daleč, da nekateri moti celo ptičje petje, mogoče jih čez nekaj desetletij ptice ne bodo več motile,

saj so zaradi takih in podobnih posameznikov obsojene na uničenje. Brez smisla bi bilo takšnim ljudem dopovedovati, da so ptice del narave, da so koristne in okolju v okras. Kakšen bedak bi se celo smejal.

Ko sem že pri pticah, naj omenim še to, da so nekateri stanovalci ostro napadli tudi našo stanovalko, veliko ljubiteljico živali. Občasno kupuje hrano za golobe, ki domujejo na podstrešju gimnazije in jih krmi. Rečeno je bilo, da golobi onesnažujejo okolico stolpnice s svojimi »drekcji«. Nekateri posamezniki jih celo neusmiljeno pobijajo in pohabijo.

Le to, da okolico onesnažujejo nekateri stanovalci ni nihče omenil. Da nekateri na dvorišču in na zelenicah popravljajo in čistijo svoje avtomobile, izlivajo olje, odmetavajo zmečkane krpe in podobno. Pa saj je razumljivo, to vendar niso ptice, to je avto, »bog« današnjega časa, in bolj kot se sveti, bolj smo nanj ponosni. Okolica nam je deveta briga.

Pa naj bo dovolj o tem, saj so stanovalci izlili svoj žolč še na druge probleme.

Za pticami so prišli na vrsto psi. Dva od stanovalcev v zgornjem nadstropju imata psa, oziroma kužka, saj oba skupaj tehtata borih dvajset kilogramov. Čeprav ju lastnika vsak dan nekajkrat vodita na sprehod in redno skrbita zanj, so pripomnili (zanimivo spet isti stanovalci), da psi smrdijo in lajajo, zato jih je potrebno odstraniti. Če res tu in tam kateri zalaja, potem je to izključno podnevi ker ponoči spita. Mnogo bolj kot ta dva kužka motijo posamezni stanovalci z zelo glasnim govorjenjem in luputanjem vrati dvigala, posebno tisti, ki se v poznih večernih urah vračajo domov nekoliko »rožičah«.

Na vrsti je bil tretji, in verjetno najhujši problem. V podkletju je bil nekakšen predprostor oziroma hodnik. Bil je brez ene stene, brez luči (ker je bila prekinjena), skratka neuporaben predprostor. Vanj so nekateri stanovalci odlagali razno embalažo in včasih posamezniki tudi osebne iztrebke. Pa se je našel fant, ki z igranjem kitare ni hotel motiti stanovalcev, kar so mu nekateri radi očitili. Čeprav sta poleg njega v hodniku na terasi ob večerih igrala še dva druga, jima ni upal nihče reči niti besedice. Sta namreč sinova uglednih staršev. Da bi se izognili temu problemu sta s prijateljem s skromnimi sredstvi, nagrado za počitniško delo uredila ta prostor. Prizidala sta eno steno, montirala vrata, skratka prostor sta prijetno uredila in zato ni čudno, da je marsikomu »zadišal«. Stanovalci so na sestanku zahtevali, da se »disco klub«, kot so ga imenovali, takoj ukine, ker je neprimerno in pohujšuje otroke iz naše stolpnice. Naj omenim še to, da je ta fant, preden je začel z delom, vprašal za dovoljenje tudi hišnika in, da mu je ta preureditev dovolil.

Tako radi kritiziramo današnjo mladino in jim očitamo, da pohajkujejo in posedajo po gostil-

nah, lokalih. Po drugi strani pa jim ne nudimo prav ničesar. Moti nas celo igranje ne kitaro, čeprav nekaterim v stanovanju »tuli« radio na ves glas. Če pa že koga moti v tem prostoru nekaj fotografij golih žensk na stenah, naj povem, da jih otroci lahko vidijo prav v vsakem kiosku na naslovnih straneh Starta, Teleksa, Play boya, in lahko drugje. Kar skrbi me, kako so pretirano nekateri stanovalci naenkrat postali moralni. Tudi o obstoju tega »zloglasnega« disko kluba je hišni svet sprejel sklep, da se začasno dovoli uporaba tega prostora mladim. Ukrepa se le v primeru da bi se stranke, stanujoče v pritličju zaradi hrupa pritožile.

Prostor sem si ogledal tudi sam. Je dobro zvočno izoliran in lepo urejen. Kako prav bi bilo, da bi več mladih imelo takšne prostore v naših blokkih in stolpnicah. Nehote sem se spomnil intervjuja v Anteni, objavljenega prejšnji mesec. Člani danes že znanega rock ansambla iz Velenja so povedali, da so v začetku igrali kar v kolesarnici v nekem bloku. Pa ne samo to. Poleg poštnih nabiralnikov so pritrdili svoj nabiralnik v katerega so stanovalci dajali občasno celo manjše denarne prispevke. Zato so glasno povedali, da so imeli prav na začetku kariere veliko sreče. Vadi-li in živeli so med ljudmi, ki so jih razumeli in jih sprejeli takšne kot so bili.

Zakaj hočejo nekateri posamezniki vsiljevati mladim svoj način življenja. Čas, v katerem danes živijo mladi je drugačen od časa, ko sem bil sam sedemnajstletnik. To je treba razumeti in prav zato se mi zdi sklep hišnega sveta na sestanku 8. septembra pameten. Da pa to nekaterim posameznikom ni prav, govori dejstvo da je ena od strank že naslednji dan, med delovnim časom v Železarni po telefonu »napadla« predsednika hišnega sveta, češ, zakaj se sklepi in zahteve sestanka stanovalcev ne izvajajo. Izjavila je celo, da so ji na »stanovanjski« rekli, da mora bivši hišnik ptice takoj izseliti. Eden od stanovalcev pa je predsednika hišnega sveta nadlegoval celo na domu in to v večernih urah. Zahteval je pojasnilo, zakaj se ne izvaja tisto, kar smo sklenili »mi«. Kdo pa so to »MI«. Nekaj stanovalcev, ki si zaradi povsem privatnih zadev skajejo v lase. Hišni svet ni in ne sme biti nikakršna transmisija privatnih nesoglasij temveč usklajevanja skupnih interesov. Če pa že nekateri stanovalci zahtevajo, da se nek sklep izvaja, potem je za to predpogoj, da ga sprejmejo vsi stanovalci. Konkretno v naši stolpnici je za to, da sprejememo in izvedemo nek sklep potrebno vsaj 27 glasov posameznih strank, ne pa, da štejemo glasove več stanovalcev iz istega stanovanja, kot je bil to primer na sestanku sveta stanovalcev 7. septembra.

Mislím, da bi take in podobne ozke interese ali še bolj primitivne, morali zamenjati naši skupni interesi, da bomo čim bolj složno in srečno živeli v tem okolju. Naša stolpnica je glede na število stanovalcev majhna vas in bolj bi se morali pogovarjati, kako se najbolje organizira za različne nenavadne primere (požar, potres, vojna nevarnost in podobno), da nas resnično nič ne bo presenetilo. Prvi pogoj za to pa so zdravi in razumevajoči medsebojni človeški odnosi.

Janko Fon

Dopisujte v Železarja

ZADNJA IZMENA V BIOGRADU

V soboto 8. septembra smo se z Vijatorjevimi avtobusom ob 22. uri odpeljali z Jesenice, s postankom na Javorniku, v Zirovnici, Lescah in Radovljici, v zadnji počitniško izmeno v Biograd. Ker je nočna vožnja utrudljiva so nekateri kmalu zadremali. Prvič smo se ustavili na avtocesti. Po krajšem počitku smo nadaljevali pot proti Reki, Crikvenici, Zadru in tako prispeli v Biograd okoli sedme ure zjutraj. Ko smo izstopili iz avtobusa nas je prisrčno sprejel upravnik počitniškega tabora in ostali delavci.

Sindikalna organizacija Železarne nam je tudi dodelila rekreatorskega Jana Korena, ki je skrbno pripravil tekmovalna v različnih panogah, da je bilo naše letovanje bolj prijetno. Naši gostje so bili tudi Čehi in Poljaki, s katerimi smo se ves čas odlično razumeli. Uprava doma nam je tudi omogočila tri zabavne večere, da smo se še bolj zblížili in spoznali med seboj.

Dobri prijatelji smo bili tudi z upravnikom počitniškega doma JNM in Siska. Ta dom ima tudi svoje kegljišče in upravnik nam je dovolil prost vstop. Tudi z gosti tega doma smo imeli več športnih srečanj. Lepe odnose, pester program, dobra prehrana in hitro postrežbo je krenal še lepo vreme in toplo morje.

Organiziran je bil tudi celodnevni izlet na Komate. V večernih urah smo imeli organizirane razne športne rekreativne dejavnosti, nekateri pa so šli v mesto Biograd.

Predzadnji dan našega bivanja pa smo izvedli razna tekmovalna v različnih panogah, na bazenih so bili doseženi naslednji rezultati:

BALINANJE — ženske (prijavljenih šest ekip): Ključevič; Ingolič; 2. Mulej; Robič; 3. Jauh; Jesenc. BALINANJE

— moški (prijavljenih 12 ekip): 1. Torkar, Kero, 2. Jerman, Jesenc, 3. Jauh, Logaja.

NAMIZNI TENIS — moški (prijavljenih 12 tekmovalcev): 1. Frelih, 2. Sinek, 3. Boniatti.

SAH — moški (prijavljeni štirje tekmovalci): 1. Ključevič, 2. Pesjar, 3. Jerman.

ODBOJKA — mešano (prijavljenih šest ekip): 1. ekipa — Srkič, Srkič, Bađal, Bađal, Ključevič, Boniatti; 2. ekipa — Gasar, Koren, Koren, Hefnar, Mencner, Vasiljevič; 3. ekipa — Torkar, Kovac, Jerman, Frelih, Králjič.

BADMINTON — ženske (prijavljenih 12 tekmovalk): 1. Murnik; 2. Koren; 3. Barš.

BADMINTON — moški (prijavljenih 12 tekmovalcev): 1. Hefnar; 2. Murnik; 3. Gasar.

BALINANJE — pari (prijavljenih devet ekip): 1. Koren; 2. Gasar; 3. Murnik.

KROGCI — otroci: 1. Sergej Murnik;

2. Blaž Košnjek; 3. Boštjan Srčić.

ŠOLA PLAVANJA — odrasli (prijavljeni trije) splaval eden; otroci (prijavljeni dva) splaval eden.

VRSTNI RED ekip »mednarodnega turnirja« v odbojki: 1. Jugoslavija 2. Poljska, 3. Češkoslovaška.

Vsem tekmovalcem oziroma zmagovalcem so bile na poslovilnem večeru, ki ga še dolgo ne bomo pozabili, podeljene primerne nagrade.

V imenu vseh se prav lepo zahvaljujem upravniku za poslovilne besede in ostalem osebju, ter rekreatorju za vso skrb, da smo se dobro počutili, predvsem pa sindikalni organizatorji Železarne, ki nam je omogočila oddih v Biogradu na moru.

Stanko Jauh

DOKLEJ ŠE TAKŠEN ODNOS DO NK JESENICE?

Mnogo stvari je, ki zahtevajo, da javno spregovorimo o odnosu delovne skupine za vzdrževanje športnih objektov nasproti nogometašem nogometnega kluba Jesenice. Bralcem je znano, da v letošnji sezoni prvo in mladinsko moštvo nastopata v drugi republiški nogometni ligi — zahod in da je tekmovalje na višjem kvalitetskem nivoju, kar seveda zahteva tudi boljše vzdrževanje igrišča in vsega kar sodi poleg.

Že v samem začetku nove nogometne sezone smo zahtevali od vodja vzdrževanja Jožeta Jelovčana, da bi oskrbel klopi za rezervne igralce in delegata na tekmi. Čeprav je za nami že sedem kol, doslej to ni bilo urejeno. Poslušamo le obljube, da bo do naslednjega kola. Kdaj pa bo to, pa ne vemo?

Mislím, da je bila služba ustanovljena zato, da oskrbuje in skrbi za športne objekte, zato dobiva tudi družbena sredstva, ne pa da se bolj zanima za razne druge občasne prireditve, vključno za gostovanja različnih občasnih cirkusov. Naj ob tem omenimo le primer, da so bili prostori nogometnega kluba 17., 18. in 19. septembra brez elektrike, medtem ko so bile stanovanjske prikolice delavcev cirkusa priključene na našo elektriko. Pa to ni bil primer samo z nogometaši. To se je dogodilo tudi košarkarjem, ki za trening niso mogli osvetliti svojega igrišča. Sprašujemo se, kdo sprejema takšne odločitve?

Prejšnji teden smo vzdrževalce igrišč prosili, da nam izvajajo igrišče, ker je bilo tako razrito, da se ni dala na njem trenirati. Zopet so nam obljubili, naredili pa ne! Zato smo morali sami pljunuti v roke in izvajati oziroma izravnati igrišče, ker težkega valjarja nismo mogli ročno vleči. Mnogi, ki so to naše delo spremljali so se nam smejala, drugi pa so se spraševali, kaj delajo tisti, ki so za to zadolženi in plačani.

Nihče z uprave društva se ne vpraša, kako dolgo bomo morali nogometaši še sami skrbeti za to, da bo igrišče pripravljeno za tekmo. Enkrat je igrišče neurejeno, drugi niso določeni reditelji, čeprav bi jih po pravilih okrog igrišča moralo biti osem. To so napake, zaradi katerih smo jeseniški nogometaši lahko izključeni iz nadaljnje tekmovalne v drugi republiški ligi — zahod.

Na vrata trkajo deževni in hladnejši dnevi, garderobe nogometašev pa ostajajo hladne, mrzle, ker nimamo vtičnic, kamor bi vključili električne peči. Tudi s tem problemom smo seznanili tovariša Jelovčana, vendar doslej ni nič ukrepal, mi pa po treningih zmrzujemo v garderobi, čeprav bi nove instalacije morale biti narejene do 1. avgusta letos.

Nogometaši se sprašujemo, kako dolgo bo še trajal tak odnos do nas in do objektov, ki so bili zaupani v vzdrževanje delovni skupini za vzdrževanje? Kako dolgo bomo še čakali, da se uresniči vse obljube? O vseh teh problemih je seznanjen vodja delovne skupine za vzdrževanje, ki pa le obljublja...

Nogometaši NK Jesenice

KOVINARSKA KOČA V KRMI ODPRTA ŠE DO NEDELJE

Sporočamo vsem planincem in obiskovalcem doline Krme, da bo Kovinarska koča v Krmi odprta in oskrbovana do nedelje, 14. oktobra. Po tem datumu bo koča preko zimske sezone zaprta.

Planinsko društvo
Javornik - Kor. Bela

3

MARJAN MANFREDA- MARJON

NASKOK NA NAJVIŠJI VRH NAŠEGA PLANETA

Spet si nadenem debele volnene rokavice.

Povzpnem se še nekoliko višje proti grebenu, toliko, da dosežem sonce. Naprej ne smem, ker sem brez zaščitnih očal. Vrnem se nazaj do mesta, kjer sem pritrdil vrv. Še zadnjič se ozrem, pot navzgor je prosta.

Po vrvi se spustim nazaj v grapo.

Ura je pol enajstih. Viki se že vrača nazaj proti taboru. Oprtam si nahrbtnik, nadenem očala in masko za dihanje.

Še vedno ne morem prav dojeti, da se vračava.

Razmišljam o položaju v katerem sva se znašla. Mogoče pa le ni vse izgubljeno. Še enkrat bi lahko poizkusila. Imela bi več možnosti, več upanja na uspeh. Prvi del smeri nama je sedaj poznan, v težkem delu pa je pritrdjena vrv.

Danes iz štirice prihajajo šerpe in dva plezalca. Le malo verjetno je, da bi plezalca prišla do petice. Tako bo jutrišnji dan prost. Če pa kateremu uspe priti, lahko poizkusimo skupaj, ali pa se midva umaknema.

Ob enajstih sva nazaj pri šotoru. Šele sedaj vidim, kako slabo je postavljen, vendar včeraj kaj več ni bilo mogoče storiti.

Poskušam dobiti zvezo z vodjem v enki. Oglasi se bati. Na kratko poročam o položaju tu gor. Sigurno se razočarani. Vendar storila sva kar je bilo v naši moči, mogoče še več.

Lotiva se šotoru. Na novo ga pritrdiva, da ga veter ne bi odpihlil v Tibet.

Ob dvanajstih spet poizkušam, »enka« javi se kliče petka. Oglasi se baza, takoj za njo pa še enka. Javlja se Tone. Opisem položaj v katerem sva se znašla. Strinja se, da jutri še enkrat poizkusiva, seveda, če s tem ne bova ovirala naveze, ki prihaja danes sem gor.

Sedaj morava samo počakati, da pridejo šerpe in plezalca. In ko bo stvar jasna in če bo za naju ugodna, se bo Viki spustil kakšnih dvesto metrov navzdol po smeri, do manjšega depoja opreme. Tam je rezervni ventil.

Viki se spravi v šotor. Loti se kuhanja in pospravljanja. Sam bom pritrdil še zgornjo stran šotoru.

Nekaj pred eno, se pojavijo prvi šerpe. Prinašajo tovore kiska. Tem šerpam velja vsa čast in hvala. Občudujem jih v njihovi vzdržljivosti.

Povejo, da plezalcev ne bo sem gor, obrnila sta se.

Od zadnjega petega šerpe prevzamem jeklenke. Ko jih zlagam na ploščad pred šotorom, se mi zazdi, da imam prste na rokah nekam toge, lesene.

Snamem rokavice. To kar zagledam me resnično prizadene. Vsi prsti so trdi, mrtvaško beli.

Za trenutek zgubim razsodnost. Planem v šotor in neotlažljivo jokam. Hudo mi je. Podirajo se življenjske sanje. Cilj, ki je bil tako blizu, se je odmaknil nedosegljivo daleč. Postaja mi jasno, da je moj vzpon končan.

Počasi se umirim. Poskušam razsodno razmišljati. Sedaj so najvažnejši prsti. Moram rešiti največ kar se da. Življenje bo še vedno teklo naprej.

Najprej poizkusim z masažo in toplo kopeljo. Vzamem tudi dve tableti komplementina, za boljše prekrvavitve.

Prsti počasi oživijo. Nekaj zadnjih členkov, pa je prizadetih. Postajajo vse temnejši.

Treba se bo odločiti. Morda bo to ena najtežjih, največjih odločitev v mojem življenju.

Bom dovolj pogumen, dovolj močan?

Če se odločim za povratek, izničim vse dosedanje napore, prizadevanja, odrekovanja.

Če se odločim za nadaljevanje, morda dosežem cilj za katerega sem živel, v katerega sem verjel.

Toda, ne bo cena za to prevelika?

Imam sploh pravico, zavestno se podajati v nekaj, za kar že vnaprej vem, da se bo slabo končalo.

Zunaj je čudovito vreme. Tudi jutri se obeta lep dan, kot naroden za vzpon na najvišji vrh.

Vendar tega »jutri« ne doživim.

Vrnil se bom v bazo.

Vodji sporočim, da se vračam.

Viki mi naveže dereze, pripravi nahrbtnik. Obema je hudo, ko se poslavljava.

Ne vem, zakaj je človek tu gor tako občutljiv.

Viki bo počakal naslednjo navezo. Mogoče bo njemu uspelo, zaslužil si je.

Vračam se. Hitro sem pri taboru štiri. Navzdol gre veliko hitreje. Zunaj ni nikogar, zato se ne ustavljam. Vesel sem tega.

Po grebenu proti trojki gre počasneje. Loteva se me utrujenost.

Na vrhu zapadne rame se ustavim. Počivam. Dan se poslavlja. Sonce zahaja za verigo belih vrhov. Moral bi biti pesnik — pisatelj, da bi znal opisati lepoto trenutka. Zdi se mi, da tokrat prvič na tej gori resnično uživam ob pogledu na to mogočno skrivnostno pokrajino.

Vračam se. Čeprav je to pot nazaj v življenje, je moja najtežja pot.

KONEC

NAKUP OZIMNICE

V vseh trgovinah temeljne organizacije Rožca tako na Jesenicah kot v Martuljku, Zirovnici, Blejski Dobravi in Hrušici, Planini pod Golico in na Javorniku — Koroški Beli

nudimo za ozimnico	
krompir Igor po	5,10 din
štajerska jabolka v gajbica okrog 20 kg (bruto/neto)	
— jonatan po	8,40 din
— zlati delišes po	8,80 din
— jonatan gold po	10,18 din
čebula od 10 kg dalje	8,20 din
česen	od 36,— do 40,— din
paketi ETA z vloženo zelenjavo (kumarice, paprika, rdeča pesa, mešana solata itd.)	
— veliki paket 24 kozarcev po	355,— din
— mali paket 12 kozarcev po	185,— din
Prodaja ozimnice po navedenih cenah bo trajala do konca meseca oktobra.	

VABIMO VAS K-NAKUPU OZIMNICE V TRGOVINAH ROŽCE!

JAVNA LICITACIJA

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — komisija za ocenjevanje in prodajo osnovnih sredstev razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih vozil:

- OSEBNI AVTO CITROEN DS'21, letnik 1972, za izključno ceno 10.000,00 din;
- KOMBI BUS IMV 1600 — SB — AUSTIN, letnik 1971, za izključno ceno 5.000,00 din;
- KAMIONET KURIR, nosilnost 1,4 t, letnik 1972, za izključno ceno 20.000,00 din.

Vozila niso v voznem stanju.

Licitacija bo 25. oktobra ob 9. uri za družbeni sektor in ob 10. uri za ostale interesente v prostorih oddelka za osnovna sredstva (bivša pokojninska stavba). Vsak udeleženec mora pred licitacijo predložiti varščino v višini 10 % od izključne cene pri blagajni železarne Jesenice, ali predložiti ustrezno varščino sami komisiji za licitacijo. Prometni davek v kupoprodajni ceni ni vračunan in ga bo moral kupec plačati posebej.

Komisija za oceno in prodajo osnovnih sredstev

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 13. oktobra, bo popoldan od 15. do 19. ure na Jesenicah dežurna DELIKATESA — Kaša 2 na Tržnici.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 37. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

STROKOVNJAKI, MIMI MALENEŠEK, TA, ETAN, OKA, PONIREK, AKE, PREMOG, DISOCIACIJA, KE, EARL, RAA, VIM, NARVAL, RC, IBAR, KROTA, DDT, ITA, MU, NEDA, SODAR, RU, STEP, ANION, KRANJ, ANIS, TAGE, NANTES, ENGAN, ANTAR, OR, ELKE, LENTA, ANKARA, ORO, NN, STAN, ILONKA, IR, VIC, CISTOKOPIJA, NOJ, MAJI, AKT, KARATE, ASA, SLA.

IZGUBLJENA ZAPESTNICA

V nedeljo, 7. oktobra, sem izgubil moško zlato zapestnico od nogometnega igrišča do Tavčarjeve ceste. Poštenega najditelja prosim, da jo odda na uradništvo ali na naslov: Husein Hasanagić, Tavčarjeva 8, Jesenice.

ZAHVALA

Ob najinem življenjskem jubileju in petdesetletnici skupnega življenja, sva prejela veliko čestitk z najlepšimi in iskrenimi željami. Najpriskrčnejše se zahvaljujemo za vse dokaze prijateljstva in izredne pozornosti vsem, ki so se naju spomnili.

Iskrena hvala.

Lojze in Pepca Božič

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sodelavkam TOZD Družbena prehrana — kantina za denarno pomoč ob smrti mojega očeta ter kantini Bela za šopek.

Marija Rogan

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

13. oktobra sovjetski barvni film CIRKUS V CIRKUSU, ob 15. uri, režija: Oldrich Lipsky, v glavni vlogi: E. P. Lenov. Ogled filma je brezplačen za člane Ježkovskega kluba, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

13.—14. oktobra ameriški barvni pustolovski film IZGANJALEC HUDICE, režija: William Friedkin, v glavni vlogi: Ellan Burstyn, ob 17. in 19. uri.

15.—16. oktobra italijansko-francoski barvni vojni film MOST V PEKLU, režija: Joseph Warren, v glavni vlogi: Guy Madison, ob 17. in 19. uri.

17. oktobra italijanski barvni pustolovski film KOMISAR BREZ PI-STOLE, režija: Steno, v glavni vlogi: Bad Spenser, ob 17. in 19. uri.

18. oktobra ZAPRTO 19. oktobra angleški barvni ljubzenski film VELIKA LJUBEZEN LORDA NELSONA, režija: Djems Kalon, v glavni vlogi: Glenda Jackson, ob 17. in 19. uri.

20.—21. oktobra ameriški barvni pustolovski film VESOLJSKA POSTAJA ŠT. 1, režija: Peter Hyams, v glavni vlogi: Elliot Gould.

KINO PLAVŽ

13.—14. oktobra italijansko-francoski barvni vojni film MESTO V PEKLU, ob 18. in 20. uri.

14. oktobra sovjetski barvni film CIRKUS V CIRKUSU, ob 10. uri.

15.—16. oktobra ameriški barvni pustolovski film IZGANJALEC HUDICE, ob 18. in 20. uri.

17. oktobra ZAPRTO 18. oktobra ameriška barvna drama DRUGA STRAN POLNOCI, ob 18. in 20. uri.

19. oktobra italijanski barvni pustolovski film KOMISAR BREZ PI-STOLE, ob 18. in 20. uri.

20.—21. oktobra mehiški barvni zgodovinski film EL MARKSINO, ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

13. oktobra ameriški barvni detektivski film VSI PREDSEDNIKOVI LJUDJE, ob 19.30.

14. oktobra ameriški barvni akcijski film TOBOGAN SMRTI, ob 19.30.

20. oktobra vojni barvni francoski film MESTO V PEKLU, ob 19.30.

21. oktobra ameriški barvni pustolovski film IZGANJALEC HUDICE, ob 19.30.

KINO KRANJSKA GORA

13. oktobra ameriški barvni akcijski film TOBOGAN SMRTI, ob 20. uri.

17. oktobra italijanski barvni vojni film MESTO V PEKLU, ob 20. uri.

20. oktobra ameriški barvni pustolovski film IZGANJALEC HUDICE, ob 20. uri.

SVET OSNOVNE ŠOLE GORENJSKEGA ODREDA ŽIROVNICA

objavlja naslednja dela in naloge:

- učitelja — slovenščina — zgodovina — za določen čas (od 5. oktobra 1979 do 25. junija 1980 — nadomeščanje za čas porodniškega dopusta)
- učitelja gospodinjstva pouka in vodenje šolske prehrane za polovično delovno obveznost za nedoločen čas.

Začetek dela pod 2. je mogoč takoj.

PROGRAM DRSANJA IN OSTALIH PRIREDITEV DO 17. OKTOBRA

UMETNO DRŠALIŠČE

rekreacijsko drsanje:

- petek, 12. oktobra od 20. do 22. ure za železarno Jesenice
- sobota, 13. oktobra od 14. do 16. ure za železarno Jesenice, drsanje ob 17. uri zaradi hokejske tekme odpade;
- nedelja, 14. oktobra od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno; od 20. do 22. ure železarna Jesenice.

HOKEJ

- četrtek, 11. oktobra ob 17.30 — Jesenice : Cortina (Italija)
- sobota, 13. oktobra ob 17.30 državno prvenstvo — HK Jesenice : HK Spartak Subotica;

Vstopnina: odrasli 30,00 din, otroci, šolarji 10,00 din.

GORENJSKA LIGA:

- petek, 12. oktobra 22.15—23.15 HK Naklo
- sobota, 13. oktobra 20.—21.30 HK Blejska Dobrava
- ponedeljek, 15. oktobra 22.—23.30 HK Borovlje
- sredo, 17. oktobra 21.—22.30 HK Kokrica

NOGOMETNO IGRIŠČE

- nedelja, 14. oktobra ob 13.30 — VIII. kolo mladinci NK Jesenice : NK B. Krajina, ob 15. uri — VIII. kolo člani NK Jesenice : NK B. Krajina.

Vstopnina: odrasli 20,00 din, otroci in šolarji prosto.

MUSLIM. VRSNA SEKTA	PREB. VALKA KROPE	MADRID. ŠPORTNI KLUB	OSKAR DANON	HESTO V. SREDNJI ANGLIJI	ZORNA-NOVA JUNAKI-NJA	PREDLOM. PRI TUKAN (VELIK)	AMER. TISKOV. AGENC.	SREDO-ZEMSKA RASTLINA	WENSKI KEMIK (POSTUP. 1929-1973)	ITALIJ. ŠPORTNI KLUB	AMERIK. M. IME	NOVHAR. LIPICER
BESEDA SEST. IZ BACETINIH ČRUK						TUJIZNO-GLASNIK M. L. McMILLAN			OTOK MED SUMATRO IN BORNEO (IME ČRKE)			
AMERICAN OVERSEAS AIRLINES			BEKA V SEVERNI ITALIJI (TRET. RAZRED)		GL. MESTO SORBARIDE PEVEC RASCEL	IME SEVER. TARIJA SKOJA OREZVEGA	SPANSKI SPOLNIK	GORA V HIMALAJI ITALIJAN. ŠKOLJICE	BISMUT MATI VSEB. BOGOV		RADIOAK. ELEMENT	PESEM. IZ TR. ŽIVAGA
VRSTA SOLATE	NAVADNO. ZDRAVILN. IZJE Z. ZDRAVILI	VRSTA GRELCA	IVO. ANDRIĆ. KACIJANAR IVAN	MLEČNI. JEDELEK. VESTJA. ČOLNA		IME SEVER. TARIJA SKOJA OREZVEGA	SPANSKI SPOLNIK	GORA V HIMALAJI ITALIJAN. ŠKOLJICE	BISMUT MATI VSEB. BOGOV		RADIOAK. ELEMENT	PESEM. IZ TR. ŽIVAGA
POČISKA CVETLI-CA		ZANICILIV. IERAZ ZA ŽUPNIKA	JAP. SKAT-LICA ZA ZDRAVILA		PREBIVA-LEC. BEM. ČIJE							
SKANDIN. M. IME			SPROSCAT. SLOVITI. KENIJSKI. ATLET		GRILOST. INDIJAN. SORBARNA. PLEBENA							
STAR. DENAR			NAVVEČA. UTEDA. ANDOV				ROBERT. REDFORD. STRAJK		REKA V. FRANC(IJ).			
TESTA-MENT					STANDIGR. ZEMLEH. SEC. TLA							
VREBENO. MESTO		ROMAN. JOSEPHA. KONRADA. PENZEVING					PARTIZAN. SKO. PO. KRIVALO					
VRSTA TALNE OBLIGE					EDRAVILLO. EDVART. KOKI							
AMERIK. REVIZJA			RASLINA. ZEMLEH. TELUR									
PARNI. SESALNIK												
AM. PRED. SEDNIK (JIMNY)												

ZAHVALA

Ob prezgodnji izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

RADOTA DENIČA

se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in sosedom za izkazano pomoč in sočustvovanje.

Zahvaljujem se njegovim sodelavcem iz TOZD Valjarna debele pločevine za denarno pomoč, organizaciji ZB NOV Zasp, ZK Zasp in tovarni čipk — Veznine Bled za poklonjeno cvetje.

Prisrčna hvala Ludviku Rekelju — predsedniku KO ZB NOV Zasp in Danielu Črvu iz Železarne za prisrčne poslovilne besede in pevske-mu zboru iz Zaspia za zapete žalostinke. Hvala vsem zastopnikom KS Zasp in vseh ostalih družbeno-političnih organizacij, njegovim sodelavcem, prijateljem, sosedom in znanec, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Se enkrat vsem in vsakemu posebej naša iskrena zahvala.

Zalujoči: žena Nada, sin Sašo, hčerka Nadi z družinami ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se lepo zahvaljujem za iskrene čestitke k mojemu 75. rojstnemu dnevu in vse upoko-jenke in upokojence lepo pozdrav-ljam.

Albin Kapus

VISOK PORAZ PARTIZANA NA JESENICAH

V soboto, 6. oktobra, se je začelo letošnje, že 33. državno prvenstvo v hokeju na ledu, v katerem letos nastopa osem moštev: Celje, Medveščak, Spartak, Olimpija, Crvena zvezda, Partizan, Jesenice in Kranjska gora.

Že v prvem kolu je prišlo do velikega presenečenja, saj je Medveščak v Celju presenetljivo premagal domače s 7:4. Ostali rezultati so bili pričakovani: Spartak - Olimpija 3:8, Jesenice - Partizan 18:3 in Kranjska gora - Crvena zvezda 3:6.

Jesenice - Partizan 18:3 (3:1, 8:2, 7:1)
Dvorana v Podmežaklju, gledalcev 800, sodnika Stipić in Raca, oba iz Zagreba.

Streli: 1:0 Golja v 2. minuti, 2:0 Pačić 2, 2:1 Stojanović 7, 3:1 Pavlič 11, 4:1 Bešić 24, 5:1 Horvat 25, 6:1 Mežnar 25, 7:1 Horvat 29, 7:2 Šutić 31, 8:2 Pristov 32, 9:2 Pristov 34, 10:2 Pristov 38, 10:3 Stojanović 40, 11:3 Pristov 40, 12:3 Brun 46, 13:3 Brun 47, 14:3 Pristov 48, 15:3 Bešić 53, 16:3 Milnarec 55, 17:3 Pavlič 58, 18:3 Hafner 60.

Izključitve: Jesenice 12 minut, Partizan 20 minut.

Hokejisti Jesenice so zelo dobro začeli letošnje prvenstveno sezono. Osemnajst zadetkov smo videli v mreži beograjskih črno-belih, lahko pa bi jih bilo več, če ne bi večji del srečanja zelo dobro branili »veterani«: Rašid Semšedilović. Domači so se zlasti odlikovali v napadalni igri, saj so hitro prenašali ploščice iz obrambe v nasprotno tretjino. Njihove akcije so bile zelo hitre, natančne in kolektivne. Posebno pa so se izkazali v zaključnem napadu, ko se je mreža gostov velikokrat zatresla. Skratka, iz igre jeseniškega moštva v napadu smo lahko zadovoljni. Manj pa smo lahko zadovoljni z igro domačih v obrambi, ki je tudi tokrat napravila vrsto napak. Res pa je tudi, da so bili gostje, kljub visokemu porazu dokaj nevarni, saj moštvo Partizana sestavljajo izredno izkušeni igralci, ki so zelo hitri drsalci, igrali pa tudi dokaj kolektivni hokej. Njihove številne akcije je vratar Pretnar komaj ukrotil, saj so ga soigralci večkrat pustili samega.

Ravno zaradi tega lahko ocenimo igro jeseniškega moštva v obrambi kot dokaj nezanesljivo, z vrsto napak, ki jih bo potrebno čimprej odpraviti. Ob tem dve misli. Prva je, da obrambo hokejskega moštva ne sestavljajo le vratar in dva branilca, temveč tudi preostali trije napadalci, ki se kot kaže v jeseniškem primeru neradi odločajo, da poizkušajo pomagati ustaviti nasprotnikove napade: druga misel pa gre na račun dokaj »nežne« igre jeseniškega moštva. Proti Partizanu pravzaprav ni bilo potrebno igrati ostro, saj je bila razlika v kvaliteti očitna, toda v nadaljevanju prvenstva in že to soboto, ko bodo Jesenice gostovali v Zagrebu, bodo morali uporabiti izredno pomembno hokejsko pravilo. Gre namreč za to, da je trener Svetlin v letošnjem pripravilnem obdobju posvečal ostro, oziroma igri na telo, precej pozornosti in smo na nekaterih srečanjih že videli, da pomlajeno jeseniško moštvo to dobro osniva.

Partizan v soboto ni bil dorasel nasprotnik večkratnim prvakom, čeprav je igral zelo dobro v prvi tretjini, ko je napravil več priložnosti. Tudi v drugi se je nekaj časa dobro upiral neneh-

nim napadom Jeseničanov, vendar je njegovim igralcem kmalu zmanjkalo moči.

Sodnik Stipić je sodil zelo slabo, brez pravnega občutka, kdaj je prekršek za izključitev in kdaj ne.

Kranjska gora - Crvena zvezda 3:6 (0:1, 3:1, 0:4)

Dvorana v Podmežaklju, gledalcev 500, sodnik Ivan in Ernest Petelin ter Željnjak, vsi trije iz Ljubljane.

Streli: 0:1 Zečević 1, 1:1 Vrbnjak 24, 2:1 Vrbnjak 26, 3:1 Borše 33, 3:2 Saljić 35, 3:3 Saljić 45, 3:4 Janković 50, 3:5 Janković 55, 3:6 Zečević 58.

Izključitve: Kranjska gora 14, plus 10 disciplinske, Crvena zvezda 22, plus 20 disciplinske.

Kranjska gora je kljub mladosti, neizkušenosti in v primerjavi s starejšimi igralci Crvene zvezde, fizično nezrelo moštvo, zapravila izredno priložnost, da bi zmagala že v prvem kolu. Res je sicer, da je zmaga gostov povsem zaslužena, res pa je tudi, da so Kranjskogorci v 33 minuti že vodili 3:1. Po tem spodbudnem vodstvu pa so domačini napravili še nekaj izrednih priložnosti, da bi premagali zelo solidnega vratarja Beograjčanov Tomića. Toda nezkušenost, predvsem pa pomanjkanje moči, sta napravila svoje. Kranjskogorci so poceni prešli dva zadetka, gostje pa so nato dobili krila in še trikrat zapored premagali vratarja Tičarja in osvojili dve dragoceni točki. Tako se je izkazalo perspektivno moštvo, v katerem nastopajo nekateri mladinci s solidnim hokejskim znanjem. Če bodo resno trenirali, če bodo disciplinirani in če jim bodo v klubu posvečali dovolj strokovne skrbi, potem se ni bati, da se ne bodo nekateri od teh mladih hokejistov povzpeli zelo visoko na hokejsko nebo.

Popravni ipit bodo imeli mladenci že v soboto, ko bo na Jesenicah gostoval Spartak, ki je najbrž moštvo podobnega hokejskega znanja kot Kranjska gora.

V igri Kranjske gore pa so bile vidne nekatere stvari, ki niso všeč ljubiteljem hokeja. Gre za dokaj neodgovoren odnos nekaterih starejših igralcev tega moštva, ki bi morali biti z borbenostjo in znanjem nosilci igre Kranjske gore. Žal pa tega nismo videli in so nekateri mlajši, ki prvič nastopajo v li-gaških tekmovanjih pokazali precej več resnosti, požrtvovalnosti in igralnega elana kot denimo starejši, od katerih se nekateri ponašajo tudi preveč zvezdniško.

Lestvica:									
1. Jesenice	1	1	0	0	18:3	2			
2. Olimpija	1	1	0	0	8:3	2			
3. Medveščak	1	1	0	0	7:4	2			
4. Crvena zvezda	1	1	0	0	6:3	2			
5. Kranjska gora	1	0	0	1	3:6	0			
6. Celje	1	0	0	1	4:7	0			
7. Spartak	1	0	0	1	3:8	0			
8. Partizan	1	0	0	1	3:18	0			

ZAKAJ TAKO?

Ko govorimo o začetku 33. državnega prvenstva in o prvem kolu, potem ne moremo mimo ugotovitve, da so se v športni dvorani v Podmežaklju nanj zelo slabo pripravili, kar meče zelo slabo luč na organizacijo. Gre za to, da je v dvorani že tako ali tako slaba raz-

svetljava. In kljub tej ugotovitvi, na prvih dveh sobotnih tekmah med 80 reflektorji, ki osvetljujejo ledeno ploskev v dvorani v Podmežaklju, ni svetilo kar 15 reflektorjev. Tudi led je bil na prvem srečanju med Kranjsko gorjo in Crveno zvezdo zelo slab. Voda je namreč motila normalni potek igre, pozneje pa smo zvedeli, da niso delali vsi kompresorji, ki hladijo ledeno ploskev. »Krona« vsega pa je bila več kot 20 minutna prekinitev po prvi tretjini srečanja med Kranjsko gorjo in Crveno zvezdo, ko so sodniki zahtevali popravilo ograde, ki je bila zelo nevarna igralcem, saj je plast desk, ki je obrnjena proti igrišču štrlela ven in bi lahko prišlo do resne poškodbe igralcev. Ob tem pa je zanimivo, da je HK Jesenice to popravilo zahteval že prej-snje sredo, vendar kot kaže do sobote ni bilo časa.

In še nekaj je potrebno opozoriti, sedaj, ko je še čas. V soboto se je namreč izkazalo, da se bodo ljubitelji hokeja, tisti, ki so še vedno zvesti hokejskim prireditvam na Jesenicah, s pri-hodom hladnejših dni, vedno bolj odločali za spremljanje tekem iz bifeja. To najbrž ne bo koristilo hokejistom, saj je težko igrati pred praznimi tribunami. Zato je še vedno čas, da odgovorni čimprej ukrepajo, da bi še pred nastopom hladnih zimskih dni zaprli še znan veliki luknji v Podmežaklju, zaradi katerih so ta objekt že pred leti proglasili za jeseniški predor.

Gre namreč za akcijo, ki so jo v poletnih mesecih načrtovali, vendar kot kaže je vse ostalo le pri obljubah.

SMUČARSKI SKOKI

NASLOV PRVAKA SRS ZA CIBICANE NA JESENICE

Preteklo nedeljo, 7. oktobra je bilo v Stražišču pri Kranju prvenstvo Slo-venije za cibicane v smučarskih skokih na plastični skakalnici. Najmlajši iz smučarskega kluba Jesenice so tudi to pot dokazali, da smelo korakajo za uspešnimi klubskimi tovariši pionirji in mladinci. V kategoriji »A«, to je sta-rejših cibicanov je premočno zmagal in osvojil naslov prvaka SRS Joško Smit z Jesenic, Nenad Marjanović pa je bil šesti.

Mlajši cibicani v kategoriji »B« so se pomerili v meddruštenem tekmo-vanju v zameno za odpadlo prvenstvo SRS, ki bi moralo biti istega dne v Guncijah pri Ljubljani. V tej kate-goriji so Jeseničani dosegli drugo, četrto in sedmo mesto.

Izven konkurence so nastopali tudi pionirji dveh društev iz zamejstva, iz Celovca in Obirja na Koroškem.

Rezultati:
Starejši cibicani: 1. Smit (Jesenice) 201,7 točke (12,5; 12,5 m), 2. Prem (Pred-meja) 167,8 (11; 11 m), 3. Rancigaj (Triglav Kranj) 166,9 (11; 11 m), 4. Marja-nović, 10. Kaltnekar, 13. Kogovšek, 18. Zvan (vsi Jesenice).

Mlajši cibicani: 1. Likar (Predmeja) 145,9 točke (9,5; 10 m), 2. Gašperlin (Je-senice) 143,7 (10; 10 m), 3. Jagodič (Tri-glav) 137,3 (10,5; 10,5 m), 4. Kunšič, 7. Knafelj (oba Jesenice).

Pionirji - izven konkurence: 1. Kni-fic (Triglav) 162,4 točke (11; 11 m), 2. Krausler (Celovec) 154,3 (10,5; 10,5 m), 3. Oražec (Obir) 150,5 (10; 10,5 m).

M. G.

EKIPA TOZD REMONTNE DELAVNICE PRVAK V BALINANJU

Končno je prvenstvo Železarn v balinanju. Na tekmovalju je nastopalo 20 ekip, ki so bile razporejene v pet predtekmovalnih sku-plin. V prvi tekmovalni skupini je bila najboljša ekipa TOZD Remontne delavnice, pred ekipo TOZD HV Jesenice, HV Bela in Strojne delavnice. V drugi skupini je zmagala ekipa TOZD Valjarna debele pločevine, pred TOZD Valjarna žice - profilov, delovno skupnostjo SED-TKA-NG iz TOZD Profilarne. V tretji skupini je zmagala ekipa TOZD Energeti-ka, pred TOZD Vzdrževanje, Žičarna in Transportom. V četrti skupini so bile ekipe izredno izenačene, z boljšim količnikom pa se je uvrstila v nadaljnje tekmovalje ekipa TOZD Kovinoservis in Jeklarna pred TOZD Jeklovke, Livarno in Elektrodami. V peti skupini je zmagala ekipa TOZD Valjarna bluming-steckel, pred TOZD Plavž in Zebljarno.

V polfinalu sta nastopili po dve najboljši ekipi iz vsake skupine, ekipe pa so bile ponovno razporejene v dve polfinalni skupini. V prvi polfinalni skupini so bile najboljšie ekipe Remontne delavnice, pred ekipami TOZD Vzdrževanje, Kovinoservis, Valjarna žice in profilov ter Valjarno bluming-steckel. V drugi polfinalni skupini je zmagala ekipa TOZD Jeklarna, pred TOZD Energetiko, Plavž, Valjarno debele pločevine in HV Jesenice. Tudi v finalu so bili balinarji TOZD Remontne delavnice nepremagljivi in so premagali vse nasprotnike.

Končni vrstni red ekip: 1. Remontne delavnice, 2. Energetika, 3. Jeklarna, 4. Vzdrževanje, 5. Valjarna žice in profilov Bela, 6. Valjarna debele pločevine, 7. Kovinoservis, 8. Plavž, 9. HV Jesenice, 10. Valjarna bluming-steckel, 11. Jeklovke, 12. Strojne delavnice, 13. SEO-TKR-NG, 14. Zebljarna, 15. Žičarna, 16. HV Bela, 17. in 18. Transport in Livarno, 19. Profilarne, 20. Elektrodni.

Nogomet

NOVA ZMAGA NOGOMETASEV JESENIC

V soboto in nedeljo, 6. in 7. oktobra so vsa tri moštva NK Jesenice odigrala prvenstvene tekme doma. V soboto so kadeti Jesenice izgubili z ekipo Virtu-sa z 2:1, v nedeljo pa so mladinci igra-li neodločeno z ekipo Kočevja 1:1, edi-no zmago so si priborili člani proti ekipi Kočevja, ki je bila vodeča po šestih odigranih kolih v ONL - zahod.

NK JESENICE : NK KOČEVJE (ČLANI) 1:0 (1:0)

V nedeljo se je na nogometnem igri-šču zbral rekordno število gledalcev (kakih 700), ki so z zanimanjem spre-mljali nogometno tekmo med domačim moštvom in moštvom Kočevja. Obe moštvi sta morali v igro vložiti veliko naporov, saj je igrišče izgledalo kot njiva. Na tako težkem terenu pa so se bolje znašli domači nogometaši, ki so ob bodrenju številnih gledalcev vsi za-igrali dobro.

Po izvedbi enega od kotov, so doma-čini prišli v vodstvo 1:0. Gol je dose-gel Troha iz zelo težkega položaja. Ve-selje igralcev Jesenic in gledalcev je bilo nepopisno. S tem rezultatom so igralci tudi odšli na odmor.

V drugem polčasu se je igra v glav-nem odvijala na sredini igrišča ali pred vratarjem Kočevja. Jeseniški no-gometaši so imeli številne priložnosti za gol, ki pa so ostale neizkoriščene zaradi izredno težkih pogojev za igro. Dostojne vodeče moštvo na lestvici po šestih kolih, na Jesenicah ni pokazalo veliko, niti si niso v 90. minutah ustvarili niti ene priložnosti za gol.

Potrebno je poudariti in se tudi za-hvaliti gledalcem, ki so vso tekmo športno bodrili domače igralce. S tako podporo gledalcev in seveda z dobro in borbeno igro, bo moštvo doseglo tu-di dobre rezultate v tem tekmovalju. Za Jesenice so nastopili: ILIC, RA-DIČ R., MLAKAR M., IBRAHIMOVIC, KUPLJENIK, TROHA, KOVACIČ, SA-

MARDŽIJA, KRAMAR Z., BOKONIC, SULEJMANOVIC, igrali so še KRA-MAR M. in DUČANOVIC.

NK JESENICE : NK KOČEVJE (MLADINCI) 1:1 (0:0)

Mladinci Jesenic so tokrat zaigrali dobro, vendar pa niso znali izkoristi-titi vseh ustvarjenih možnosti za gol. Vso tekmo so igrali pred vratarjem go-stujočega moštva, toda žoga ni hotela v gol. Prvi polčas se je končal brez go-lav.

Na polovici drugega polčasa pa smo videli lep gol N. Radiča, ki ga je do-segel iz enajstmetrovke, po tem, ko je igralec Kočevja igral z roko v kazens-kem prostoru.

Kmalu za tem je obramba domačih naredila napako in igralci Kočevja so to izkoristili in izenačili rezultat na 1:1.

Do konca tekme so domači mladinci imeli še priložnosti, da bi povedli in slavili zmago, toda to jim ni uspelo in srečanje se je zaključilo z neodločenim rezultatom 1:1.

R. Radič

NK JESENICE : NK VIRTUS — Dob pri Ljubljani — (KADETI) 1:2 (1:0)

V soboto, 6. oktobra, so najmlajši nogometaši Jesenic odigrali nogometno tekmo doma z ekipo Virtus in sreča-nje izgubili z 2:1. Vso tekmo je deževalo in nogometno igrišče v Podme-žaklju je izgledalo kot njiva. Obe moštvi sta se trudili, da bi pokazali dober nogomet, toda na takem igrišču to ni mogoče.

Jeseničani so v prvem polčasu vodi-li z 1:0. Gol je dosegel Jurca. V drugem polčasu pa so gostje dosegli dva gola in tako zaslužno slavili zmago.

R. Radič

V VIII. kolu ONL — zahod bodo čla-ni in mladinci Jesenic igrali doma pro-ti moštva Beke Krajine iz Črnomlja. Tekmi bosta v nedeljo, 14. oktobra, mladinska ob 13. uri, članska pa ob 14.45.

Nogometni klub Jesenice vabi vse lju-bitelje nogometa, da si ogledajo zani-mivi srečanja.

LETNE ŠPORTNE IGRE SLOVENSkih ŽELEZARJEV V CELJU

Preteklo soboto, 7. oktobra, so se v Celju pomerili športniki delovnih orga-nizacij SOZD Slovenske železarn v se-stih panogah. Na tekmovalju, ki ga je kar solidno organizirala Žična iz Celja, so nastopili športniki iz železarn Ravne, Štore in Jesenice in Veriga iz Lesc, Pla-men iz Kroke in Žične iz Celja. Tekmo-vanje je kljub slabemu vremenu poteka-lo nemoteno. Največ uspeha na tekmo-vanju so beležili športniki iz železarn Ravne, ki so bili najboljši v dveh panogah in sicer v odbojki in namiznem tenisu članov nad 45 let ter naši tekmovalci, ki so bili prav tako prvi v plavanju in namiznem tenisu članov nad 35 let. Tek-movalci iz Štor so zmagali v kegljanju na asfaltu, Verige iz Lesc v šahu, Žične iz Celja pa v malem nogometu.

V plavanju so naši tekmovalci beležili lep uspeh. Bili so najboljši v večini panog in premočno osvojili prvo mesto pred železarno Ravne, Verigo in Plamenom. Posamezniki pa so se odrezali takole: PROSTO 50 METROV — do 25 let: 1. Polajner Ravne 28.05, 2. Čučuk S. Je-senice 29.09, 3. Varl Plamen 32.05; 25 do 35 let: 1. Čučuk R. Jesenice 31.07, 2. Troš Jesenice 32.00, 3. Mur Veriga 32.09; 25 do 35 let: 1. Ramuš Jesenice 33.03, 2. Po-lajner Ravne 33.05, 3. Fon F. Jesenice 35.30; nad 45 let: 1. Godec Ravne 34.01, 2. Muhar Jesenice 34.05, 3. Detetič Jesenice 40.01.

PRŠNO 50 METROV — do 25 let: 1. Ravnikar Jesenice 36.09, 2. Lapuh Ra-vne 39.07, 3. Kajdič Veriga 42.05; 25 do 35 let: 1. Erzenišnik Ravne 37.01, 2. Ro-pret Jesenice 40.05, 3. Žnidar Veriga 45.05; 35 do 45 let: 1. Polanc Ravne 40.04, 2. Fon J. Jesenice 44.09, 3. Ra-

muš Jesenice 44.11; nad 45 let: 1. Žni-dar Jesenice 47.01, 2. Lapuh Veriga 49.05, 3. Kordež Ravne 1:10.00.

ŠTAFETA 4 : 50 metrov: 1. Jesenice 1. 2:09.05, 2. Ravne 2:10.00, 3. Jesenice II. 2:20.05, 4. Veriga 2:35.05, 5. Plamen 2:49.02.

Tudi v namiznem tenisu smo imeli iz-redno uspešne tekmovalce. Člani do 35 let v postavi Buh, Krajzelj in Vidic so osvojili prepričljivo prvo mesto in vse svoje nasprotnike premagali 5:0.

Vrstni red: 1. Jesenice, 2. Ravne, 3. Štore, 4. Žična, 5. Plamen in 6. Veriga.

Člani nad 35 let pa so imeli težko borbo s tradicionalnim nasprotnikom železarno Ravne in tesno izgubili 5:3. Vse ostale nasprotnike pa so odpravili gladko. Nastopili so v postavi: Korbar, Zlebar, Filipovič.

Vrstni red: 1. Ravne, 2. Jesenice, 3. Štore, 4. Plamen, 5. Veriga.

V šahu so naši tekmovalci osvojili zelo dobro drugo mesto, Veriga iz Lesc pa je bila za njih pretežak nasprotnik. Nastopi-li so v postavi Majtan, Ravnik, Kričar, Lužnik.

Vrstni red: 1. Veriga, 2. Jesenice, 3. Štore, 4. Ravne, 5. Žična.

Tudi v odbojki so bili naši drugi. Z od-bojkaši iz Raven so izgubili 2:0, pre-pričljivo pa premagali Štore 2:0.

Nastopili so v postavi Divjak, Bergelj, Končnik, Pintar, Šori in Prešeren.

Vrstni red: 1. Ravne, 2. Jesenice, 3. Plamen, 4. Štore, 5. Veriga.

Slabše pa smo se odrezali v kegljanju na asfaltu, kjer smo bili tretji in dosegli sorazmerno slabe rezultate. Naš najboljši posameznik Miha Hafner je bil še osmi z 397 podrtimi kegli. Nastopili smo v postavi: Hafner M., Hafner J., Campa in Hasanbegović.

Vrstni red: 1. Štore 1647 kegljev, 2. Ravne 1586, 3. Jesenice 1525, 4. Veriga 1515, 5. Žična 1390 kegljev.

Najslabše mesto pa so dosegli naši nogometaši, ki so zasedli peto mesto in izgubili vsa srečanja.

Vrstni red: 1. Žična, 2. Ravne, 3. Štore, 4. Plamen, 5. Jesenice, 6. Veriga.

Vrstni red v skupnem seštevku pa je naslednji:

1. Železarna Ravne	35 točk,
2. Železarna Jesenice	33 točk,
3. Železarna Štore	25 točk,
4. Veriga Lesc	19 točk,

5. Plamen Kropa 15 točk,

6. Žična Celje 13 točk.

Ob koncu tekmovalja so najboljši tri-uvrščene ekipe prejele lične pokale, naj-boljši posamezniki v plavanju in keglja-nju pa odličja.

ŠPORTNI PETEROBOJ V MEDVODAH

sto, vendar pa so tesno z 2,5:1,5 pre-magali kranjsko Savo in Ferralit iz Zalca.

Vrstni red: 1. Železarna Jesenice 12 točk, 2. Sava 10,5, 3. Ferralit 9,5, 4. Do-nit 8,5, 5. Steklarna 0 točk.

Tudi igralci namiznega tenisa so zma-gali, vendar pa izgubili eno srečanje z ekipo Steklarne Hrastnik (2:5). Ob kon-cu je o zmagovalcu odločalo medseboj-no srečanje Jesenice : Donit, kjer so bili naši bolj uspešni in zmagali 5:3.

Vrstni red: 1. Železarna Jesenice — 6 točk, 2. Donit — 6, 3. Sava — 4, 4. Steklarna — 2, 5. Ferralit — 0 točk.

Drugo mesto so zasedli naši strelci z zračno puško, ko so le za en krog za-ostali za steklaro Hrastnik. Posamez-no sta Kotnik (176) in Bizjak (175) za-sedla prvi dve mesti.

Vrstni red: 1. Steklarna — 678 krogov 2. Železarna Jesenice — 677, 3. Donit — 668 krogov.

Tretje mesto so zasedli odbojkarji in kegljaci na asfaltu. Odbojkarji so pre-magali ekipo Steklarne z 2:0 in Donita z 2:0, izgubili pa z Ferralitom 0:2 in Sa-vo 1:2.

Vrstni red: 1. Ferralit — 8 točk, 2. Sava — 6, 3. Jesenice — 4, 4. Steklarna — 2, 5. Donit — 0 točk.

Kegljači na asfaltu so podrli 2467 ke-gljev, najboljši posameznik med vse-mi pa je bil Miha Hafner s 456 keglij.

Vrstni red: 1. Donit — 2469 kegljev, 2. Steklarna — 2468, 3. Železarna Jesenice — 2467, 4. Sava — 2454, 5. Ferralit — 2276 kegljev.

Četrto mesto so osvojili nogometa-ši, ki so premagali Ferralit 5:1 in igrali neodločeno z Donitom 5:5, vsa ostala srečanja pa izgubili.

Vrstni red: 1. Steklarna — 8 točk, 2. Sava — 6, 3. Donit — 3, 4. Jesenice — 3, 5. Ferralit — 0 točk.

Zadnje mesto so osvojili rukometa-ši, ki so izgubili vse tekme z dvošte-vilčnimi rezultati.

Vrstni red: 1. Donit — 7 točk, 2. Sa-va — 6, 3. Ferralit — 5, 4. Steklarna — 2, 5. Jesenice — 0 točk.

Tekmovalci v ribolovu so se zelo sla-bo odrezali, čeprav so preteklo leto os-vojili prvo mesto. V ribolovu so zmagali tekmovalci Ferralita iz Zalca, pred Steklarno, Savo, Donitom in Jesenica-mi.

Ekipni vrstni red pri moških: 1. Steklarna Hrastnik — 23 točk, 2. Donit Me-dvode — 23 točk, 3. Sava Kranj — 23 točk, 4. Železarna Jesenice — 24 točk in 5. Ferralit Zalec 27 točk.

Pri ženskah smo že omenili, da naše tekmovalke niso nastopile, zmagale pa so tekmovalke Donita iz Medvod pred Ferralitom, Savo in Steklarno.

be

Firme delovnih organizacij vsebujejo tudi del firme Sloveskih železarn, tako da poslujejo pod firmo Slovenskih železarn in svojo firmo.

Znak Slovenskih železarn

5. člen

Sloveske železarne imajo lasten znak. Sestoji se iz treh krožnih ploskev z ekscentrično postavljenimi loki tangencialno na tangento te krožne ploskve (7 lokov), ki daje vtis valjanja jekla. Napis ob znaku je izpisan v helvetici, osnovna barva je sivo modra.

Delovne organizacije pri skupnem poslovanju navzven uporabljajo enotni znak Slovenskih železarn.

Štampiljka in poslovna dokumentacija

6. člen

Štampiljka Slovenskih železarn je pravokotne oblike, brez roba, z besedilom izpisanim v helvetici: SLOVENSKE ŽELEZARNE — 1. vrsta, LJUBLJANA, n. sub. o. — 2. vrsta, Moše Pijadejeva 5 — 3. vrsta. Dolžina žiga je 48 mm, višina pa 13 mm.

7. člen

Štampiljka Slovenskih železarn se obvezno uporablja na poslovni dokumentaciji v pravnih razmerjih s tretjimi, v notranjem prometu Slovenskih železarn pa samo izjemoma.

8. člen

V pravnem prometu s tretjimi in znotraj Slovenskih železarn se uporablja enotna poslovna dokumentacija, ki v glavi vsebuje ime Slovenskih železarn, s sedežem, točnim naslovom, telefonsko številko, številko telexa in telegramskim naslovom ter znakom Slovenskih železarn.

Dejavnost Slovenskih železarn

9. člen

V Slovenskih železarnah se skladno s 3. členom samoupravnega sporazuma o združitvi skupno opravljajo naslednje dejavnosti:

1. proizvodnja grodlja in jekla, kvalitetnih in plemenitih jekel, predelava jekla, proizvodnja strojev in naprav
2. finančne in tehnične storitve:
 - finančne storitve
 - projektiranje in sorodne storitve (inženiring)
 - raziskovalne — razvojne storitve
3. blagovni promet

10. člen

Za dejavnosti iz 9. člena tega statuta veljajo omejitve iz 8., 9. in 10. člena samoupravnega sporazuma o združitvi in se za opravljanje trgovine na debelo in zunanje trgovine sklene poseben samoupravni sporazum.

Zastopanje in predstavljanje

11. člen

Sloveske železarne zastopa in predstavlja predsednik kolegijskega poslovnega organa, ki je zakoniti zastopnik in podpisuje v njenem imenu.

Predsednik kolegijskega poslovnega organa je pooblaščen zastopati Slovenske železarne v pravnem prometu s tretjimi neomejeno, razen:

- za sklepanje pogodb o skupnih naložbah, tujih vlaganjih, poslovno-tehničnem sodelovanju oz. kooperaciji, ko mora imeti predhodno pooblastilo delavskega sveta Slovenskih železarn in pristojnega organa Interne banke Slovenskih železarn,
- za sklepanje kupoprodajnih pogodb, ki dolgoročno urejajo razmerja (nad dve leti) ali katerih vrednost presega 10 mio dinarjev, ko mora imeti predhodno pooblastilo prizadetih delovnih organizacij.

V odsotnosti predsednika kolegijskega poslovnega organa ga nadomešča član, ki je imenovan za tehnično-tehnoško področje.

12. člen

Člana kolegijskega poslovnega organa zastopata in predstavljata Slovenske železarne na podlagi pooblastila, ki jima ga da predsednik v skladu s 75. in 77. členom samoupravnega sporazuma o združitvi.

Delovno skupnost skupnih služb Slovenskih železarn zastopa v skladu s 75. členom samoupravnega sporazuma o združitvi, član kolegijskega poslovnega organa, ki opravlja dela in naloge vodje delovne skupnosti.

— če je za objektivno oceno zahtevka potrebno sodelovanje zunanjih strokovnjakov in institucij

— če se zahtevek nanaša na obdobje, ki v poslovnih knjigah in poročilih še ni zaključen.

96. člen

Postopek mora odbor končati načeloma brez prekinitve.

97. člen

Seje odbora sklicuje predsednik po potrebi.

Odbor je sklepčen, če je prisotna večina članov. Odbor sprejema sklepe, zaključke in stališča z večino glasov vseh članov odbora.

Svoje ugotovitve odbor posreduje v 7 dneh delavskemu svetu in pristojnim samoupravnim organom.

98. člen

Če samoupravni organ Slovenskih železarn in drugi organi na podlagi ugotovitev odbora ne odpravijo pomanjkljivosti in nezakonitosti ali ne izvedejo ustreznih ukrepov, odbor o tem obvesti družbenega pravobranilca samoupravljanja.

99. člen

Član odbora ne more biti klican na odgovornost in tudi ne postavljen v manj ugoden položaj zaradi opravljanja svoje funkcije.

99. a člen

Odbor samoupravne delavske kontrole opravlja funkcijo sdk tudi v IB SZ.

OBVEŠČANJE DELAVCEV

100. člen

Delo vseh organov Slovenskih železarn je javno.

Obveščanje delavcev mora zajemati celotno poslovanje Slovenskih železarn.

Obvestila morajo biti pravočasna, redna, resnična, vsebinsko in oblikovno razumljiva.

101. člen

Obvestila, s katerimi se izkazujejo rezultati dela delavcev in poslovanja temeljnih organizacij, združenih v delovne organizacije, morajo obsegati naslednje kazalce:

- dohodek na delavca
- dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi sredstvi
- čisti dohodek na delavca
- akumulacijo v primerjavi z dohodkom
- akumulacijo v primerjavi s čistim dohodkom
- akumulacijo v primerjavi s poprečno uporabljenimi sredstvi
- osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca
- čisti osebni dohodek na delavca.
- poleg teh kazalcev obsegajo obvestila tudi druge kazalce, pomembne za poslovanje in medsebojne odnose

Ta obvestila morajo biti poslana vsem TOZD in del. skupnostim v DO.

Kolegijski poslovodni organ je zadolžen za pripravo informacije pred ugotavljanjem periodičnega obračuna oziroma zaključnega računa.

Kolegijski poslovodni organ oziroma ustrezna služba ali pooblaščenca specializirana organizacija, kateri je bila poverjena priprava podatkov, je odgovorna za njihovo pravilnost, kakor tudi za pravočasno predložitev.

102. člen

Obvestila o delu organov morajo biti objavljena v obliki izvlečka zapisnika seje v roku 14 dni.

Obvestila se objavljajo v tovarniških glasilih, na oglasnih deskah, vročajo pa se tudi delegatom v samoupravnih organih Slovenskih železarn. Vsa obvestila in poročila o doseženih rezultatih se posebej vročajo sindikalnim organizacijam in odborom samoupravne delavske kontrole.

POSLOVNA TAJNOST

103. člen

Varovanje poslovne tajnosti je pravica in dolžnost vseh delavcev in organov Slovenskih železarn.

104. člen

S pravilnikom o varovanju poslovne tajnosti se določijo:

- katere listine in podatki se štejejo za poslovno tajnost
- kdo sme listine in podatke iz prejšnje alineje sporočiti drugim, in v katerih primerih

— način, kako je treba ravnati z listinami in podatki, ki se štejejo za poslovno tajnost ter druge okoliščine, ki so potrebne za njeno varovanje.

— odbor za poslovno tajnost.

105. člen

Za varovanje in organizacijo varovanja poslovne tajnosti, predvsem odgovarjajo:

- predsednik in člani kolegijskega poslovodnega organa
- delegati samoupravnih organov
- člani izvršilnih organov in drugih organov
- delavci, ki so odgovorni za organizacijo in informatiko ter družbeno samozaščito in ljudsko obrambo

REŠEVANJE SPOROV

Priložnostna arbitraža

106. člen

Kadar delovne organizacije, združene v Slovenskih železarnah ne morejo rešiti spora, ki je nastal v medsebojnih razmerjih znotraj Slovenskih železarn preko organov upravljanja, začnejo postopek za razrešitev sporov v skladu s 105. členom samoupravnega sporazuma o združitvi.

107. člen

Postopek se začne na pobudo ene od prizadetih delovnih organizacij, ki ga vložijo pri predsedniku delavskega sveta Slovenskih železarn.

Delavski svet oceni pobudo in na podlagi svoje odločitve imenuje predsednika arbitražne komisije ter določi rok, v katerem mora ta razpisati obravnavanje spora.

108. člen

Predsednik arbitražne komisije nato pozove obe ali več sprtih strank, da v skladu s 1. odstavkom 105. člena samoupravnega sporazuma o združitvi imenujejo svoje delegate in predsedniku predložijo ustrezno gradivo.

Ves čas poteka arbitraže se smiselno uporabljajo določbe pravnega postopka.

109. člen

Razprava pred arbitražo je ustna in javna. Arbitraža dela v polni sestavi; o razpravi se vodi zapisnik.

Sklep arbitraže se dostavi strankam v roku 8 dni od dneva končne arbitražne razprave.

110. člen

Sklep arbitraže je dokončen. Če se arbitri takoj dogovore, lahko spornemu predmetu dajo tudi status izvršilnega naslova.

Notranja arbitraža v Slovenskih železarnah

111. člen

V Slovenskih železarnah se oblikuje na delegatski osnovi arbitražni svet, ki ga sestavljajo po en delegat delovnih organizacij in odločajo o sporih iz samoupravnih razmerij oziroma odnosov.

112. člen

Arbitražni svet predstavlja stalno samoupravno sodišče v Slovenskih železarnah.

Člane arbitražnega sveta izvolijo za dobo 2 let delavski sveti delovnih organizacij in delovne skupnosti Slovenskih železarn.

113. člen

Arbitražni svet je pristojen, da v Slovenskih železarnah dokončno odloča v sporih iz sklenjenih samoupravnih sporazumov med subjekti postopka — pri tem poprejšnji usklajevalni postopek ni potreben, ker gre za sporna vprašanja iz veljavno sklenjenih razmerij na podlagi samoupravnega sporazuma ali drugega samoupravnega splošnega akta, ali kompletnega akta, temelječega na enem od splošnih aktov.

114. člen

Postopek pred arbitražnim svetom je enak kot pri priložnostni arbitraži.

Delavski svet Slovenskih železarn lahko sprejme poseben samoupravni akt za delo obeh arbitraž.

115. člen

Priložnostna arbitraža in arbitražni svet odločata skladno z načeli samoupravnega sporazuma o združitvi, tega statuta, z zakonom o obligacijskih razmerjih ter drugimi načeli gospodarskega prava, kot tudi po načelu pravčnosti.

75. člen
Predsednik kolegijskega poslovnega organa in člana kolegijskega poslovnega organa so lahko razrešeni še pred potekom mandata, če je ugotovljena odgovornost kolegijskega poslovnega organa, predsednika ali posameznega člana, ali na lastno zahtevo.

76. člen
Predsednik ali član kolegijskega poslovnega organa se lahko razreši še pred potekom časa, za katerega je bil imenovan:
— če delavski svet ugotovi, da delo, ki mu je poverjeno presega njegove sposobnosti in da to neugodno vpliva na opravljanje poslovnih funkcij, opravljanje zadev, poslovne rezultate in odnose v Slovenskih železnarh
— če s svojim delom huje krši, ali če večkrat krši predpise, ki se nanašajo na delo v Slovenskih železnarh ali na njihovo dejavnost, samoupravni sporazum o združitvi, statut, ali druge samoupravne splošne akte, ali če neutemeljeno noče izvrševati sklepov delavskega sveta Slovenskih železnar ali očitno ravna v nasprotju z njimi
— če je s svojim ravnanjem ali opustitvami onemogočal uresničevanje samoupravnih pravic delavcev ali je pripomogel k temu, da je prišlo do motenj v samoupravnih odnosih ali da so bili huje oškodovani družbeni interesi
— če so izpolnjeni pogoji, zaradi katerih preneha delavcu delo po samem zakonu
— na lastno zahtevo
— v drugih primerih, ki jih določa zakon.

77. člen
Pobudo za ugotavljanje odgovornosti predsednika in članov kolegijskega poslovnega organa ali kolegijskega poslovnega organa kot celote, dajejo delavskemu svetu Slovenskih železnar:
— vsak delavski svet delovne organizacije
— odbor samoupravne delavske kontrole v Slovenskih železnarh
— organi samoupravne delavske kontrole v delovnih organizacijah
— družbeni pravobranilec samoupravljanja
— družbeno politična skupnost
— koordinacijski odbor sindikata Slovenskih železnar

78. člen
Če delavski svet Slovenskih železnar sprejme pobudo upravičenega predlagatelja za ugotavljanje odgovornosti, ali če sam tako sklene, zahteva od družbenopolitične skupnosti in koordinacijskega odbora sindikata mnenje o taki pobudi.
Komisija na podlagi tako opravljenega dela dostavi poročilo s predlogom delavskemu svetu Slovenskih železnar.
Komisija je sestavljena po enakih načelih kot razpisna komisija.

79. člen
Delavski svet Slovenskih železnar obravnava poročilo komisije za ugotavljanje odgovornosti. Delavski svet Slovenskih železnar s sklepom ugotovi odgovornost, zahteva dopolnitev poročila in predlogov, ali pa predlog zavrne.

80. člen
Zoper sklep delavskega sveta o pobudi in sklepu o ugotavljanju odgovornosti, lahko predsednik kolegijskega poslovnega organa, ali član kolegijskega poslovnega organa, ali družbeni pravobranilec samoupravljanja začne postopek za varstvo pravic pred sodiščem združenega dela. Postopek lahko začne v osmih dneh od sprejema sklepa, s katerim je bila ugotovljena odgovornost.

81. člen
Sklep delavskega sveta ali odločba sodišča združenega dela, s katero je ugotovljena odgovornost, je podlaga za uvedbo postopka za razrešitev.

82. člen
Delavski svet lahko preda sklep o razrešitvi kolegijskega poslovnega organa, ali posameznih članov oziroma predsednika delavcem, da se z referendumom izjavijo o potrditvi njegovega stališča.

83. člen
Z dnem, ko je bil sprejet sklep o razrešitvi predsednika kolegijskega poslovnega organa, članov ali kolegijskega poslovnega organa kot celote, jih je treba razporediti na

druga dela in naloge, ki ustrezajo njihovi strokovni izobrazbi oziroma delovni zmoglosti. Obrazloženi sklep je treba vročiti prizadetim.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

84. člen
Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic in obveznosti, izvolijo delavci odbor samoupravne delavske kontrole v skladu s 1. odstavkom 73. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

85. člen
Kandidate za člane odbora samoupravne delavske kontrole Slovenskih železnar (v nadaljevanju: odbora) predlagajo sindikalne organizacije v delovnih organizacijah izmed članov odborov samoupravne delavske kontrole delovnih organizacij.

86. člen
Mandat članov odbora traja 2 leti. Nihče ne more biti izvoljen več kot 2-krat zaporedoma.

87. člen
Predsednika in namestnika odbora izvolijo člani odbora izmed sebe. Kandidata za predsednika in namestnika predlaga koordinacijski odbor sindikata Slovenskih železnar.
Volitve so načeloma javne. Odbor pa lahko odloči, da so volitve tajne, če kandidira več kandidatov.
Izvoljen je tisti kandidat, ki dobi večino glasov oziroma tisti, ki dobi največ glasov vseh članov.

88. člen
Če član odbora opravlja svojo funkcijo malomarno ali v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti, ustavo in zakoni, socialistično moralo in načeli iskanja materialne resnice, ali če je kako drugače izgubil zaupanje delavcev, ki so ga izvolili, ga ti odpokličejo.

Odpoklic predlagajo delavci ali sindikat. Pobudo za odpoklic lahko dajo tudi druge družbenopolitične organizacije.
O odpoklicu člana odbora odločijo delavci neposredno in tajno.

89. člen
Če je odpoklican eden ali več članov odbora, morajo v delovni organizaciji ali v delovnih organizacijah, ki so izgubile svojega delegata v odboru samoupravne delavske kontrole Slovenskih železnar, najkasneje v 30 dneh razpisati nadomestne volitve.

90. člen
Odpoklic in nadomestne volitve se izvedejo po enakem postopku kot volitve, upoštevajoč zakon in ostale samoupravne splošne akte.

91. člen
Člani odbora za svoje delo v celoti odgovarjajo delavcem temeljnih organizacij združenih v delovnih organizacijah, zlasti pa odgovarjajo za prekoračitve ali zlorabo pooblastil, za kar so tudi lahko odpoklicani.

92. člen
Odbor samoupravne delavske kontrole deluje po lastnem programu dela, ki ga sprejme na začetku leta. Program mora vsebovati naloge iz skupnih zadev, dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o združitvi.

93. člen
Odbor samoupravne delavske kontrole obravnava problematiko s področja svojega delovanja na pobudo:
— posameznega delavca samoupravnih organov v temeljnih organizacijah združenih v delovne organizacije, kolegijskega poslovnega organa Slovenskih železnar in posameznih poslovnih organov delovnih organizacij Slovenskih železnar
— družbenopolitičnih organizacij
— službe družbenega knjigovodstva
— družbenega pravobranilca samoupravljanja.

94. člen
Odbor sme zahtevati poročila, razlage s potrebno dokumentacijo od posameznih delavcev, organov in organizacij. Rok za odgovor odboru je največ 30 dni.

95. člen
Odbor mora postopek nadzora končati najkasneje v 60 dneh po sprožitvi predloga ali pobude, izjemoma pa sme ta rok podaljšati iz naslednjih vzrokov:
— če je bil odbor vezan na postopek, ki ga vodijo drugi organi

Pooblastila Slovenskih železnar v pravnem prometu s tretjimi

13. člen
Slovenske železarne skladno z 12. členom samoupravnega sporazuma o združitvi nastopajo v pravnem prometu s tretjimi v svojem imenu in za račun delovnih oziroma temeljnih organizacij.

14. člen
Kadar nastopajo delovne organizacije v poslovnih razmerjih s tretjimi v zadevah, ki jih niso prenesle na Slovenske železarne, ali na podlagi zakonitih določb, nastopajo v svojem imenu in za račun združenih temeljnih organizacij v delovne organizacije s firmo Slovenskih železnar in s svojim imenom.

Poroštvo
15. člen
Delavski svet Slovenskih železnar lahko da poroštvo za obveznosti delovnih in temeljnih organizacij le v okviru določb 13. člena samoupravnega sporazuma o združitvi in samoupravnega sporazuma o združitvi v Interno banko Slovenskih železnar.

Statusne spremembe
16. člen
Vse statusne in druge spremembe Slovenskih železnar potekajo v skladu z zakonom in določbami samoupravnega sporazuma o združitvi, tega statuta ter drugih samoupravnih splošnih aktov.

17. člen
V Slovenske železarne se lahko združi vsaka delovna organizacija, ki proizvodno ali drugače ekonomsko pomembno dopolnjuje Slovenske železarne, in če tako sklenejo njeni delavci po predpisanem postopku in delavski svet SZ ugotovi izpolnjevanje potrebnih pogojev za združitve dela in sredstev ter sprejme soglasje za združitve.

18. člen
Delovna organizacija, ki se želi združiti v Slovenske železarne, sporoči svoj namen Slovenskim železnarom z vsemi svojimi statusnimi, programskimi, finančnimi ter kadrovskimi podatki.

Kolegijski poslovodni organ posreduje predlog delavskega svetu v proučitev in odločitev.

19. člen
Za vsako statusno spremembo, ki pomeni združitve ali izločitve, izvoli delavski svet Slovenskih železnar komisijo, ki pripravi elaborat o nameravani statusni spremembi. Komisija sestavlja enako število članov vsake DO in član DSSS SOZD SZ. Elaborat mora vsebovati vse podatke, ki so navedeni v prejšnjem členu, posebej pa mora vsebovati družbeno-ekonomske cilje in predlog statusnega položaja delovne organizacije, ki se združuje ali izloča.

Na podlagi elaborata delavski svet Slovenskih železnar odloči, ali so podani pogoji za statusne spremembe in začne postopek.

URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA

20. člen
V VII. poglavju samoupravnega sporazuma o združitvi so opredeljeni organi samoupravljanja, izvršilni odbor ter kolegijski poslovodni organ in njihove pristojnosti. S tem statutom pa se določajo oblike samoupravnega odločanja, način dela organov, postopki, priprava odločitev, volitve in odpoklic.

21. člen
Delavci uresničujejo samoupravljanje in odločajo o skupnih zadevah, dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o združitvi, z osebnim izjavljanjem in preko delegatov v samoupravnih organih.

22. člen
Z osebnim izjavljanjem odločajo delavci o neodtujljivih pravicah in dolžnostih na referendumu in na zbiorih delavcev.

Poprejšnja obravnava
23. člen
Pred odločanjem z osebnim izjavljanjem in o važnejših vprašanjih, o katerih odloča delavski svet Slovenskih železnar s soglasjem, je potrebna poprejšnja obravnava.

24. člen
Poprejšnja obravnava se opravi pred odločanjem o naslednjih vprašanjih:
— statutu
— o vprašanjih, o katerih se odloča na referendumu
— o elementih za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana Slovenskih železnar
— kreditnih pogodbah za investicijska vlaganja in samoupravnih sporazumih s katerimi se pridobijo večja sredstva za razširitev materialne osnove dela
— o združitvi sredstev lastne akumulacije za dolgoročna vlaganja v Slovenske železarne
— o drugih oblikah združevanja teh sredstev ter za uresničevanje drugih ciljev v skupnem delu in skupnem doseganju dohodka ter skupnem riziku
— druga odločanja o neodtujljivih pravicah delavcev
— ostala vprašanja, za katera tako sklene delavski svet Slovenskih železnar

25. člen
Sklep o izvedbi poprejšnje obravnave sprejme delavski svet Slovenskih železnar. S sklepom določi rok poprejšnje obravnave, razlagalce gradiva, obvesti samoupravne organe delovnih organizacij in koordinacijski odbor sindikata.

26. člen
Pismo gradivo, o katerem bo tekla poprejšnja obravnava, mora biti objavljeno v posebni publikaciji Slovenski železarji, ki se izda kot priloga glasila železarne Jesenice Železar, na oglasnih deskah, ali na drug način, kadar bo tekla poprejšnja obravnava brez objave v glasilu.

27. člen
Ko organ, ki je s sklepom delavskega sveta Slovenskih železnar določen za zbiranje pripomb, stališč in mnenj, dobi po izteku roka za poprejšnjo obravnavo pripombe in stališča, izvede usklajevalni postopek in tako usklajen predlog posreduje delavskemu svetu Slovenskih železnar.

Če organ iz prejšnjega odstavka ne more uskladiti stališč, posreduje predlog delavskemu svetu Slovenskih železnar v variantah.

28. člen
Nasprotja med stališči delovnih organizacij Slovenskih železnar, se uskladijo na delavskem svetu Slovenskih železnar s soglasjem, ko gre za neodtujljive pravice delavcev oziroma z večino glasov, ko gre za druga vprašanja. Tako določen predlog se posreduje delavskemu svetu DO v odločitev.

Odločanje na referendumu

29. člen
Delavci odločajo z referendumom:
— o samoupravnem sporazumu o združitvi v Slovenske železarne in poslovne skupnosti
— o statutu Slovenskih železnar
— o temeljih srednjeročnega plana Slovenskih železnar
— o skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka, osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev
— o odpovedi pravic do povrnitve združenih sredstev oziroma nadomestila in gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

30. člen
Referendum o vprašanjih iz prejšnjega člena razpiše delavski svet Slovenskih železnar. Od dneva razpisa referenduma, pa do začetka roka, v katerem mora biti referendum izpeljan, ne sme poteči manj kot 15 dni in do konca roka ne več kot 60 dni.

31. člen
Temeljne organizacije združene v delovno organizacijo razpišejo referendum vsaka zase znotraj roka, določenega s sklepom delavskega sveta Slovenskih železnar.

32. člen
Sklep o referendumu vsebuje:
— predmet referenduma
— rok izvedbe referenduma
— vsebino glasovnic
— imenovanje 3-članske komisije Slovenskih železnar in njihovih namestnikov za ugotovitev rezultatov referenduma.

33. člen
Odločitev na referendumu je sprejeta, če je zanjo glasovala večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji. Referendum se izvede po postopku, določenem v skladu z zakonom.

Odločanje na zbiorih delavcev

34. člen
Kadar se delavski svet Slovenskih železarn odloči za osebno izjavljanje na zbiorih delavcev, naloži delovnim organizacijam, da izvedejo tako obliko odločanja po postopku, ki ga predpisujejo njihovi samoupravni splošni akti.

Odločitev je veljavno sprejeta, kadar je zanjo glasovala večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji.

Odločanje na delavskem svetu Slovenskih železarn

35. člen
Na seji delavskega sveta Slovenskih železarn delegati po predstavitvi obrazloženega predloga obrazložijo stališče delavcev, ali delavskega sveta delovnih organizacij. Če je stališče vseh delegatov soglasno, je sklep sprejet.

Če pa stališča delavcev ali delavskih svetov delovnih organizacij niso soglasna, oblikujejo delegati delavskega sveta Slovenskih železarn nov predlog z navadno večino glasov, pri čemer upoštevajo skupne in splošne družbene interese.

Tako sprejet predlog gre ponovno v poprejšnjo obravnavo in celotni postopek se ponovi.

36. člen
V katerih primerih je za odločanje potrebno soglasje, je določeno v 2. odstavku 69. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

37. člen
V vprašanjih, kjer ni potrebno soglasje vseh delegatov delavski svet odloča z navadno večino glasov vseh delegatov, vendar mora tudi v tem primeru delavski svet uskladiti predlog ob spoštovanju skupnih in splošnih družbenih interesov.

38. člen
Delavski svet odloča z javnim glasovanjem.
Delegati lahko sklenejo, da bodo glasovali tajno:
— kadar odločajo o vprašanjih zaupanja posameznih delavcev ali organov
— kadar odločajo o statusnih spremembah po 4. odstavku 15. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

39. člen
Vsak sklep delavskega sveta mora jasno opredeliti vsebino odločitve, delavca, službo ali organ, ki ga je dolžan izvršiti in rok izvršitve.

40. člen
Seje delavskega sveta Slovenskih železarn sklicuje in vodi predsednik, v odsotnosti pa namestnik.

41. člen
Predsednik delavskega sveta Slovenskih železarn mora sklicati sejo, če to zahteva:
— katerikoli delavski svet delovne organizacije
— organi samoupravne delavske kontrole, delovnih organizacij in Slovenskih železarn
— koordinacijski odbor sindikata
— na tretjina delegatov delavskega sveta Slovenskih železarn
— izvršilni odbor delavskega sveta in
— kolegijski poslovodni organ

ORGANI UPRAVLJANJA IN DRUGI ORGANI:

42. člen
Organi Slovenskih železarn so:
— delavski svet
— izvršilni odbor
— odbor samoupravne delavske kontrole
Po potrebi delavski svet Slovenskih železarn izvoli tudi druge izvršilne, strokovne organe ali delovne skupine. To pravico ima tudi izvršilni odbor za zadeve iz svoje pristojnosti.

Delavski svet Slovenskih železarn

43. člen
Delavski svet Slovenskih železarn je skupni organ upravljanja delavcev temeljnih organizacij združenih v delovne organizacije, ki ga sestavljajo delegati delavcev, izvoljeni neposredno in s tajnim glasovanjem po postopku in na način, ki ga določa-

jo zakon, samoupravni sporazum o združitvi, ta statut in drugi samoupravni splošni akti Slovenskih železarn.

44. člen
Kandidacijski postopek izvedejo sindikalne organizacije temeljnih organizacij združenih v delovno organizacijo.

45. člen
Število delegatskih mest je določeno v 65. členu samoupravnega sporazuma o združitvi, po katerem ima vsaka delovna organizacija in delovna skupnost Slovenskih železarn po dva delegata, vsaka delovna organizacija pa izvoli še po enega delegata na vsakih polnih 1.000 delavcev.

Nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zapored.
Mandat izvoljenih delegatov traja dve leti.

46. člen
Volitve razpiše delavski svet Slovenskih železarn v skladu z zakonom najkasneje 30 dni pred potekom mandatne dobe delegatom.

47. člen
Volitve v delavski svet Slovenskih železarn se izvedejo po temeljnih organizacijah znotraj delovnih organizacij najkasneje do 30. aprila.

48. člen
Sklep o razpisu volitev določa:
— rok za izvedbo volitev,
— imenovanje volilne komisije Slovenskih železarn,
— in rok za dostavo gradiva volilni komisiji Slovenskih železarn.

49. člen
Postopek za izvedbo volitev vodijo volilne komisije temeljnih organizacij in delovnih skupnosti v delovni organizaciji v skladu z zakonom.

50. člen
Prvo sejo novo izvoljenega delavskega sveta Slovenskih železarn skliče dotedanji predsednik in jo vodi do izvolitve predsednika in njegovega namestnika.

51. člen
Delavski svet Slovenskih železarn izvoli na prvi seji predsednika in njegovega namestnika izmed delegatov na predlog koordinacijskega odbora sindikata. S tem je delavski svet Slovenskih železarn konstituiran.

52. člen
Podrobnejša določila o konstituiranju, način dela delavskega sveta in drugih organov določa poslovnik, ki ga sprejme delavski svet Slovenskih železarn.

53. člen
Nadomestne volitve delegatov v delavski svet Slovenskih železarn se opravijo po istem postopku, če delegatom preneha funkcija.

54. člen
Delegatom preneha predčasno funkcija:
— s smrtjo
— s prenehanjem delovnega razmerja
— s pravnomočno sodno obsodbo na zaporno kazen, daljšo od 6 mesecev ali hujšo kazen po kazenskem zakoniku
— z odpoklicem
— z odstopom, če je ta sprejet
— če nastopi delo zaradi katerega po 86. členu samoupravnega sporazuma o združitvi ne more biti izvoljen za delegata v delavski svet.

55. člen
Delavski svet mora razpisati nadomestne volitve, če se število delegatov zmanjša za več kot eno tretjino in sicer za vsa izpraznjena delegatska mesta.

56. člen
Ne glede na določbo prejšnjega člena pa mora delavski svet Slovenskih železarn razpisati nadomestne volitve, kadar je predčasno prenehal funkcija edinemu preostalemu delegatu delovne organizacije ali delovne skupnosti Slovenskih železarn.

57. člen
Kadar delegat hudo krši pravice in dolžnosti in je za take kršitve ugotovljena odgovornost, ga delavci lahko odpokličejo.

Predlog za odpoklic lahko podajo:
— delavci temeljne organizacije
— odbor samoupravne delavske kontrole Slovenskih železarn, delovne organizacije in temeljne organizacije združenega dela
— sindikalna organizacija temeljne organizacije
— organi družbenega nadzora

58. člen
Za odpoklic veljajo enaka določila kot za izvolitev.

Izvršilni organi

59. člen
Izvršilni organ delavskega sveta Slovenskih železarn je izvršilni odbor, ki šteje 9 članov.
Izvršilni odbor je sestavljen iz po enega člana iz vsake delovne organizacije in DSSS SOZD SZ.

60. člen
Izvršilni odbor izvoli delavski svet Slovenskih železarn na predlog koordinacijskega odbora sindikata. Za izvolitev članov v izvršilni odbor veljajo enake omejitve kot za delegata delavskega sveta Slovenskih železarn.

61. člen
Pristojnosti izvršilnega odbora delavskega sveta so opredeljene v 70. členu samoupravnega sporazuma o združitvi SOZD SZ.

62. člen
Izvršilni odbor je odgovoren delavskemu svetu.
Izvršilni odbor je posebej dolžan poročati o svojem delu delavskemu svetu Slovenskih železarn, kadar se pojavijo pomembnejše kršitve, sprejete politike in predlagati ukrepe pristojnim organom.

63. člen
Prvo sejo izvršilnega odbora po opravljeni izvolitvi skliče in jo vodi do njegovega konstituiranja predsednik delavskega sveta Slovenskih železarn oziroma njegov namestnik.

Kolegijski poslovodni organ

64. člen
Pravice, obveznosti, delovno področje, pristojnosti ter pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za predsednika ter njegova člana določa samoupravni sporazum o združitvi v členih od 75 do 78.

Predsednika in člana kolegijskega poslovodnega organa imenuje delavski svet Slovenskih železarn za dobo 4 let po javnem razpisu in na predlog razpisne komisije ter v skladu z zakonom.

65. člen
Kolegijski poslovodni organ samostojno odloča o nalogah iz svoje pristojnosti. Kolegijski poslovodni organ dela na sejah, ki jih sklicuje predsednik. Predsednik sklicuje seje:
— na svojo pobudo
— na pobudo enega izmed članov kolegijskega poslovodnega organa
— delavskega sveta delovnih organizacij ali izvršilnega organa
— družbenopolitičnih organizacij in odbora samoupravne delavske kontrole

66. člen
Kolegijski poslovodni organ ima pristojnosti, ki so navedene v 76. členu samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD SZ. Poleg pristojnosti naštetih v tem členu, kolegijski poslovodni organ:
— proučuje predloge planov in posameznih odločitev v zvezi z izvrševanjem plana in daje mišljenja ter predloge v zvezi z njimi
— v okviru pooblastil in funkcij sprejema ukrepe v zvezi s poslovanjem
— opravlja vse posle v zvezi z informiranjem o poslovanju
— koordinira delo poslovodnih organov delovnih organizacij

67. člen
Člana kolegijskega poslovodnega organa sta tudi odgovorna za delo iz 77. člena samoupravnega sporazuma o združitvi, ki ga opravljata samostojno po smernicah kolegijskega poslovodnega organa.

ODGOVORNOST ČLANOV ORGANOV UPRAVLJANJA (DELEGATOV) IN DRUGIH ORGANOV

Odgovornost delegatov delavskega sveta Slovenskih železarn

68. člen
Delegati v delavskem svetu so za svoje delo odgovorni delavcem, ki so jih izvolili.
Delavci lahko odpokličejo svojega delegata, kadar:
— glasuje za odločitve, ki pomenijo oškodovanje interesov sestavljene, delovne ali temeljne organizacije
— če odloča o neodtujljivih pravicah delavcev v nasprotju s stališči, ki so jih ti sprejeli
— če ne sporoča delavskemu svetu Slovenskih železarn predlogov, mnenj, smernic ali pobud, ki so jih sprejeli v delovni ali temeljni organizaciji
— če ne poroča delavcem o svojem delu ali pa jih z napačnim informiranjem spravlja v zmoti in jih v zmoti tudi pusti
— če se ne udeležuje sej, kadar trikrat zaporedoma neopravičeno izostane s seje, ali manjka na tretjini sej letno
— če glasuje za odločitve, ki ne temeljijo na določbah zakona in drugih predpisov, tega statuta, samoupravnega sporazuma o združitvi ali drugega samoupravnega splošnega akta
— če mu je bil izrečen ukrep zaradi hujše kršitve delovne obveznosti
— če je s svojim ponašanjem izgubil zaupanje delavcev.

Odgovornost članov izvršilnega odbora

69. člen
Člani izvršilnega odbora in izvršilni odbor kot celota so odgovorni:
— za izvrševanje sklepov delavskega sveta
— za redno pravočasno in popolno obveščanje o izvršenih sklepih in o problemih, ki se pojavljajo
— za škodo, ki je nastala z izvršitvijo sklepa, sprejetega na njihov predlog, če so pri predlogu prekrili dejstva, ali dali vedoma neresnična obvestila delavskemu svetu ali delovnim, ali temeljnim organizacijam.

70. člen
Če delavski svet Slovenskih železarn ali ena izmed delovnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo, ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni odbor kot celoto ali njihove posamezne člane.

Odgovornost kolegijskega poslovodnega organa

71. člen
Kolegijski poslovodni organ Slovenskih železarn odgovarja za svoje delo delavskemu svetu Slovenskih železarn, delavcem sestavljeni organizaciji in družbenopolitični skupnosti.

72. člen
Kolegijski poslovodni organ je odgovoren v mejah svojih pravic in odgovornosti:
— za vestno opravljanje svoje funkcije v okviru pristojnosti navedenih v 66. čl.
— za poslovne rezultate
— za izvrševanje planov
— za usklajevanje in funkcioniranje Slovenskih železarn

73. člen
Predsednik kolegijskega poslovodnega organa je odgovoren:
— za zakonitost
— za izpolnjevanje obveznosti, katerih podlaga je zakon.

Člana kolegijskega poslovodnega organa sta odgovorna predsedniku za delo po sklepih in smernicah kolegijskega poslovodnega organa, delavskemu svetu in delavcem pa za samostojno delo po 77. členu samoupravnega sporazuma o združitvi.

IMENOVANJE IN RAZREŠITEV POSLOVODNEGA ODBORA

74. člen
Predsednika in člana kolegijskega poslovodnega organa imenuje delavski svet Slovenskih železarn izmed prijavljenih kandidatov na predlog 6 članske komisije, v katero je delegirano enako število predstavnikov delavskega sveta, družbenopolitične skupnosti in koordinacijskega odbora sindikata.
Postopek se izvede v skladu z zakonom in tem statutom.